

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI
İŞLETME BİLİM DALI

**KOBİ'LERİN FİNANSAL SORUNLARININ
ÇÖZÜMÜNDE KREDİ GARANTİ FONU DESTEĞİNİN
VERİMLİ KULLANILMASINA YÖNELİK BİR MODEL
ÖNERİSİ**

Veysel SERİN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa İYİBİLDİREN

Konya – 2019

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI
İŞLETME BİLİM DALI

**KOBİ'LERİN FİNANSAL SORUNLARININ
ÇÖZÜMÜNDE KREDİ GARANTİ FONU DESTEĞİNİN
VERİMLİ KULLANILMASINA YÖNELİK BİR MODEL
ÖNERİSİ**

Veysel SERİN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa İYİBİLDİREN

Konya – 2019

 KONYA	T.C. NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü	 SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
---	--	---

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

Öğrencinin	Adı Soyadı	Veysel SERİN
	Numarası	168111011012
	Ana Bilim / Bilim Dalı	İşletme
	Programı	Yüksek Lisans
	Tez Danışmanı	Dr. Öğr. Üyesi Mustafa İYİBİLDİREN
	Tezin Adı	KOBİ'lerin Finansal Sorunlarının Çözümünde Kredi Garanti Fonu Desteğinin Verimli Kullanılmasına Yönelik Bir Model Önerisi

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan KOBİ'lerin Finansal Sorunlarının Çözümünde Kredi Garanti Fonu Desteğinin Verimli Kullanılmasına Yönelik Bir Model Önerisi başlıklı bu çalışma 20/09/2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Sıra No	Danışman ve Üyeler		
	Unvanı	Adı ve Soyadı	İmza
1	Dr. Öğr. Üyesi	Mustafa İYİBİLDİREN	
2	Doç. Dr.	Ali Aslan ŞENDOĞDU	
3	Dr. Öğr. Üyesi	Namık Kemal ERDEMİR	

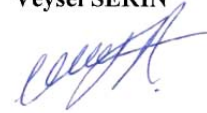
 KONYA	T.C. NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü	 NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
--	---	--

Bilimsel Etik Sayfası

Öğrencinin	Adı Soyadı	Veysel SERİN		
	Numarası	168111011012		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	İşletme/İşletme		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans	x	
		Doktora		
Tezin Adı	KOBİ'lerin Finansal Sorunlarının Çözümünde Kredi Garanti Fonu Desteğinin Verimli Kullanılmasına Yönelik Bir Model Önerisi			

Bu tezin hazırlanmasında bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Veysel SERİN

 KONYA	<p>T.C.</p> <p>NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ</p> <p>Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü</p>	 SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
---	---	---

ÖZET

Öğrencinin	Adı Soyadı	Veysel SERİN		
	Numarası	168111011012		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	İşletme/İşletme		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans	x	
		Doktora		
	Tez Danışmanı	Dr. Öğr. Üyesi Mustafa İYİBİLDİREN		
Tezin Adı	KOBİ'lerin Finansal Sorunlarının Çözümünde Kredi Garanti Fonu Desteğinin Verimli Kullanılmasına Yönelik Bir Model Önerisi			

KOBİ'lerin finansmana erişmelerine yardım etmek amacıyla 29.07.1991 tarihinde "Kredi Garanti Fonu İşletme ve Araştırma Ticaret Anonim Şirketi" kuruldu ve 2007'de bugünkü Kredi Garanti Fonu A.Ş. adını aldı. Kredi Garanti Fonu A.Ş.'nin temel görevi bankalara verecek teminatı olmayan ancak kredi değerliliği olan KOBİ'lere kefil olmak ve onlara teminat desteği sağlamaktır. KGF tarafından 2017 yılı Ocak ayında devreye giren 250 Milyar TL'lik Hazine destekli KGF kefaleti desteği (Bkz.EK-1) ve beraberinde gelen Nefes Kredisi, KOBİ Değer Kredisi gibi özel destek programları KOBİ'lere can suyu olmuştur.

Hazine destekli KGF kefaleti sınırlıdır. Sınırlı kaynaklardan daha fazla KOBİ'nin, reel (üretken) sektörün finansmana erişiminin sağlanması gerekmektedir. Bu amaçla hazırlanan model önerimiz ile KGF kefaletinden daha fazla KOBİ, uygun maliyetli ve maddi teminatsız faydalanabilecek, kullanılan krediler ile reel sektör yani üretim veya hizmet faaliyetlerinin gerçekleştiği iş alanları desteklenecek ve ülke büyümesine katkı sağlanmış olacaktır. Ticaretin ve sanayinin ihtiyacı olan gayrimenkul, mamul veya yarı mamul, makine veya her türlü teçhizatın temini bu yöntem aracılığıyla sağlanabilecektir. Ayrıca, kullanılan kredilerin hangi alanlarda ne amaçlı kullanıldığı da takip edilebilecek ve raporlanması sağlanabilecektir. KOBİ'nin faaliyet alanı ile ilgili ihtiyaçları doğrultusunda kredi kullanılmış olacağından büyümesine destek sağlanmış olacak, faaliyetleri dışında yatırım yapması ve ihtiyacından fazla kredi kullanması önlenmiş olacaktır.

Model önerimizde, kredilendirilecek mal veya hizmetin e-Faturası'nda KGF sürecine dâhil edilmektedir. Kredi veren banka tarafından, kredilendirilen mal veya hizmetin e-Faturası, BDDK tarafından oluşturulacak olan ve tüm (katılım ve mevduat) bankaları kapsayan Bankalar Fatura Sorgulama Sistemi'ne veya benzer bir sisteme yüklenmesi önerilmektedir. Fatura tutarının tamamının bu sisteme kaydedilmesi durumunda, ilgili faturanın başka bir banka tarafından ikinci kez kredilendirilmesi sistem tarafından önlenmektedir. KGF'nin onayı sonrasında kredi veren bankalar tarafından malın bedeli satıcıya ödenerek kredi müşterisine taksitlendirilmektedir. Böylece, KGF kaynaklarının daha etkin kullanılmasına imkân sağlanmış olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Bankacılık, Kredi, Kredi Garanti Fonu, e-Fatura.

 KONYA	<p>T.C.</p> <p>NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ</p> <p>Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü</p>	 SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
---	--	---

ABSTRACT

Author's	Name and Surname	Veysel SERİN		
	Student Number	168111011012		
	Department	Business / Business		
	Study Programme	Master's Degree (M.A.)	x	
		Doctoral Degree (Ph.D.)		
	Supervisor	Dr. Lecturer. Member Mustafa İYİBİLDİREN		
Title of the Thesis/Dissertation	A Model Proposal for Efficient Use of Credit Guarantee Fund Support in the Solution of SMEs' Financial Problems			

Garanti Credit Guarantee Fund Operation and Research and Trade Inc. “was established on 29.07.1991 in order to help SME’s access to finance took its name. The main task of Credit Guarantee Fund Inc. is to guarantee and provide collateral support to SME’s that do not have collateral to give to banks but have credit worthiness. CGF bail support, which was introduced by CGF in January 2017, was supported by Treasury Support of TL 250 Billion (see Annex-1) and special support programs such as Breath Loan and SME Value Loan became the water for SME’s.

Treasury-backed CGF surety is limited. More SMEs than limited resources need to ensure access to finance from the real (productive) sector. With our model proposal prepared for this purpose, more SMEs will be able to benefit from the CGF surety in a cost-effective and unsecured manner, and the loans extended will support the real sector, ie the business areas where production or service activities take place, and contribute to the country's growth. Real estate, finished or semi-finished goods, machinery or any kind of equipment needed by trade and industry can be provided by this method. In addition, it will be possible to monitor and report on the areas in which the credits used are used for what purpose. As SMEs will be granted loans in line with their needs in line with their field of activity, support will be provided for growth, and they will be prevented from investing outside their activities and using more credits than they need.

In our model proposal, the e-Invoice of the goods or services to be credited is included in the CGF process. It is recommended that the e-Invoice of the goods or services loaned by the lending bank should be uploaded to the Banks Invoice Inquiry System or similar system to be established by the BRSA and includes all (participation and deposit) banks. If the total amount of the invoice is recorded in this system, the system prevents the second invoice from being issued by another bank. Following the approval of the CGF, the creditors pay the price of the goods to the seller and install the loan to the customer. This will enable more efficient use of CGF resources.

Keywords: Banking, Credit, Credit Guarantee Fund, e-Invoice.

ÖNSÖZ

Bu çalışmanın ortaya çıkarılmasında çalışmamı sahiplenerek titizlikle takip eden, bütün süreç boyunca her anlamda yanımda olan, değerli görüş ve katkıları ile hoşgörüsünü hiçbir zaman eksik etmeyen danışmanım Sayın Dr. Öğr. Üyesi Mustafa İYİBİLDİREN hocama ve güler yüzü, manevi desteği, eğitsel bilgileri ve görüşleri ile çalışmama katkı sağlayan Bankacılık Anabilim Dalı Başkanı Doç. Dr. Ali Aslan ŞENDOĞDU hocama içten teşekkürlerimi sunarım.

Çalışmamda benden manevi desteğini hiç esirgemeyen iş arkadaşlarıma, yüksek lisans arkadaşlarıma, sevgili eşim Arife SERİN'e ve ailemin tüm fertlerine desteklerinden dolayı teşekkür ederim.

Veysel SERİN
01.09.2019

İÇİNDEKİLER

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU	ii
BİLİMSEL ETİK	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
ÖNSÖZ	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLO LİSTESİ	x
ŞEKİL LİSTESİ	xi
KISALTMALAR	xii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

TÜRKİYE’DE KOBİ TANIMLAMALARI, KOBİLERİN FİNANSAL SORUNLARI, KOBİLERİN EKONOMİLERDEKİ YERİ VE ÖNEMİ ÜZERİNE DEĞERLENDİRME	2
1.1. KOBİ’lerin Ekonomilerdeki Yeri ve Önemi	2
1.2. Türkiye, Avrupa Birliği ve ABD’de KOBİ Tanımı	3
1.2.1. Türkiye’de KOBİ Tanımı	3
1.2.2. Avrupa Birliği KOBİ Tanımı	6
1.2.3. ABD KOBİ Tanımı	8
1.3. KOBİ Tanımlarında Kullanılan Ölçütler	10
1.3.1. Nicel Özellikleri	10
1.3.2. Nitel Özellikleri	11
1.4. KOBİ’lerin Finansman Sorunları	12
1.4.1. Öz Sermaye ve İşletme Sermayesi İhtiyacı	13
1.4.2. Kredi Maliyetlerinin Yükselmesi ve Kredi Temininde Güçlükler	14
1.4.3. Alacak Tahsilat Problemi	15
1.4.4. Finansal Yönetimde Eksiklikler	16
1.5. KOBİ’lerin Diğer Sorunları	17
1.5.1. Yönetim ve Örgütlenme Sorunları	17
1.5.2. Pazarlama Sorunları	19
1.5.3. İnsan Kaynakları Sorunları.....	20
1.5.4. Araştırma Geliştirme (AR-GE) Sorunları.....	20
1.5.5. Muhasebe Sorunları.....	21
1.5.6. Üretim ve Tedarik Sorunları.....	22
1.6. KOBİ’lerin Avantajları	22
1.7. KOBİ’lerin Dezavantajları	23

İKİNCİ BÖLÜM

KREDİ GARANTİ SİSTEMİ	25
2.1. Türkiye Kredi Garanti Fonu Uygulaması (KGF)	25
2.1.1. Kredi Garanti Fonu A.Ş.'nin Kuruluş Amacı	25
2.1.2. Kredi Garanti Fonu A.Ş.'nin Ortaklık Yapısı	26
2.2. Türkiye'de Kredi Garanti Kurumlarına Sağlanan Hazine Desteği	27
2.2.1. Hazine Müsteşarlığı Fonu Ve Portföy Garanti Sistemi (PGS)	28
2.3. Kredi Veren İle Kurum Arasında Düzenlenen 200 Milyar TL Portföy Garanti Sistemi ilk Protokolü 2017	29
2.3.1. Genel Usul ve Esaslar	30
2.3.2. Portföy Garanti Sistemi Kapsamında Hazine Desteğinin Kullanılmasına İlişkin Özel Hükümler	33
2.3.3. Tarafların Hak Ve Sorumlulukları	38
2.4. Kredi Garanti Kurumlarına Sağlanan Hazine Desteği 2018 Yeni Protokol 55 Milyar TL	39
2.5. KGF'den Üçüncü Kefalet 35 Milyar TL	42
2.6. Hazine Fonu 20 Milyar TL KOBİ Değer Kredisi	42
2.7. KOBİ Değer Kredisi-2	43
2.8. Kredi Garanti Sisteminin Dünya'daki Uygulamalarına Bazı Örnekler	44
2.8.1. Güney Kore KGF'si KODIT	44
2.8.2. Almanya Kefalet Bankalar Birliği Derneği (Verband Deutscher Bürgschaftsbanken)	46
2.8.3. Japonya	47

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TÜRKİYE'DE KATILIM BANKACILIĞI VE BİR MODEL ÖNERİSİ	48
3.1. Bankacılığın Tarihi Gelişimi	48
3.1.1. Cumhuriyet Öncesi Türkiye'de Bankacılık	49
3.1.2. Cumhuriyet Döneminde Türkiye'de Bankacılık	49
3.2. Bankaların Sınıflandırılması	50
3.3. Türkiye'de Katılım Bankacılığı	51
3.3.1. Kuruluş ve Çalışma Esasları	52
3.3.2. Özel Finans Kurumlarından Katılım Bankacılığına Geçiş	53
3.4. Türkiye'de Faaliyetlerini Sürdüren Katılım Bankaları	55
3.4.1. Albaraka Türk Katılım Bankası A.Ş.	55
3.4.2. Kuveyt Türk Katılım Bankası A.Ş.	56
3.4.3. Türkiye Finans Katılım Bankası A.Ş.	57
3.4.4. Ziraat Katılım Bankası A.Ş.	58
3.4.5. Vakıf Katılım Bankası A.Ş.	59
3.4.6. Emlak Katılım Bankası A.Ş.	60

3.5.Katılım Bankalarının Fon Toplama Yöntemleri	60
3.5.1.Özel Cari Hesaplar	61
3.5.2.Katılma (Yatırım) Hesapları.....	61
3.5.3.Tasarruf Hesapları	61
3.5.4.Kıymetli Maden Hesapları	62
3.5.5.Özel Fon Havuzları	62
3.6.Katılım Bankalarının Kredi Kullanırma Yöntemleri	63
3.6.1.Murabaha.....	63
3.6.2. Mudaraba (Emek-Sermaye Ortaklığı)	64
3.6.3. Muşaraka (Kâr-Zarar Ortaklığı)	65
3.6.4. Selem.....	66
3.6.5. İcara (Finansal Kiralama-Leasing).....	67
3.6.6. İstisna (Siparişe Dayalı Satın Alma)	67
3.6.7. Karz-ı Hasen.....	67
3.6.8. Sukuk (Kira Sertifikası).....	68
3.7.Katılım Bankaları İle Mevduat Bankaları Arasındaki Farklar	69
3.8. 2018 Yılı Rakamlarla KGF	70
3.9. Kredi Garanti Fonu Kefaletiyle Banka Kredileri	74
3.9.1. KGF Kefaletiyle Mevduat Bankası Kredisi.....	74
3.9.2. KGF Kefaletiyle Katılım Bankası Kredisi.....	76
3.9.3. KGF Kefaleti İle Kullanılan Kredilerde Olası Olumsuz Durumlar	78
3.10. Model Önerisi	79
SONUÇ	83
KAYNAKÇA	85
EKLER	89

TABLO LİSTESİ

Tablo 1.1. Türkiye’de KOBİ’lerin Sınıflandırılması	3
Tablo 1.2. Türkiye Halk Bankası KOBİ Tanımı.....	4
Tablo 1.3. Dış Ticaret Müsteşarlığı KOBİ Tanımı	4
Tablo 1.4. TOSYÖV KOBİ Tanımı.....	3
Tablo 1.5. Avrupa Birliği KOBİ Tanımı.....	6
Tablo 1.6. AB ve Seçilmiş Diğer Bazı Ülkelere İlişkin KOBİ Bilgileri	9
Tablo 1.7. AB ve Seçilmiş Diğer Bazı Ülkelere İlişkin Ölçeksel KOBİ Dağılımı	9
Tablo 2.1. KGF Ortaklığı Olan Şirketlerin Ortaklık Oranları.....	26
Tablo 2.2. Portföy Garanti Sistemi ilk Protokolü 2017	38
Tablo 2.3. 2018 Yeni Protokol 55 Milyar TL İçin Kullanım Esasları	41
Tablo 2.4. 20 Milyar TL KOBİ Değer Kredisi Kriterleri.....	43
Tablo 2.5. 20 Milyar TL Tutarındaki Hazine Kefaletinin Kullanım Esasları.....	43
Tablo 2.6. KOBİ Değer Kredisi-2 Yararlanıcı Kriterleri ve Genel Kullanım Şartlar.....	44
Tablo 3.1. Türkiye’de Banka Sayısı	54
Tablo 3.2. Albaraka Türk Katılım Bankası Ortaklık Yapısı	55
Tablo 3.3. Kuveyt Türk Katılım Bankası Ortaklık Yapısı	56
Tablo 3.4. Türkiye Finans Katılım Bankası Ortaklık Yapısı	57
Tablo 3.5. Ziraat Katılım Bankası A.Ş. Ortaklık Yapısı	58
Tablo 3.6. Vakıf Katılım Bankası A.Ş. ortaklık yapısı	59
Tablo 3.7. Katılım Bankaları ve Mevduat Bankaları arasındaki genel farklılıklar;	69
Tablo 3.8. Kredi Garanti Fonu Pazar Payı	70
Tablo 3.9. Kredi Garanti Fonu Yıllar İtibariyle Kefalet Taleplerini Karşılama Durumu	71
Tablo 3.10. Kredi Garanti Fonu ile Verilen Kefaletlerin KOBİ-KOBİ dışı Ayrımı	71
Tablo 3.11. Kredi Garanti Fonu ile Verilen Kefaletlerin Sektöre Göre Karşılama Durumu.....	72
Tablo 3.12. Kredi Garanti Fonu İle Verilen Kefaletlerin Bölgelere Göre Dağılımı	73

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1.1. Ana Sektörlere ve Ölçeklerine Göre Türk KOBİ'leri	5
Şekil 1. 2. Ana Sektörlere ve Ölçeklerine Göre AB KOBİ'leri	7
Şekil 2.1. Portföy Garanti Sisteminde Genel İşleyişi;	29
Şekil 3.1.Mudaraba Sözleşme Örneği	64
Şekil 3.2.Muşaraka Sözleşme Örneği	66
Şekil 3.3.Kredi Garanti Fonu İle Verilen Kefaletlerin KOBİ-KOBİ Dışı Ayrımı	72
Şekil 3.4.Kredi Garanti Fonu İle Verilen Kefaletlerin Para Cinsi	73
Şekil 3.5. Mevduat Bankasında Portföy Garanti Sisteminin Genel İşleyişi	75
Şekil 3.6. Katılım Bankasında Portföy Garanti Sisteminin Genel İşleyişi	77
Şekil 3.7. Portföy Garanti Sisteminde Model Önerisi	80

KISALTMALAR

AB: Avrupa Birliği
ABD: Amerika Birleşik Devletleri
BDDK: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu
DİE: Devlet İstatistik Enstitüsü
GTZ: Alman teknik işbirliği kurumu
GİAD: Genç İş Adamları Derneği
KODİT: Kore Kredi Garanti Fonu
KOBİ: Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler
KOSGEB: Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı
KGF: Kredi Garanti Fonu
KOBİT: Kefalet Onay Bilgi İşletim Teknolojileri
MEKSA: Mesleki Eğitim ve Küçük Sanayi Destekleme Vakfı
OECD: Organisation for Economic Co-operation and Development (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü)
ÖFKBİR: Özel Finans Kurumları Birliği
PGS: Portföy Garanti Sistemi
SİAD: Sanayici İş Adamları Derneği
TUIK: Türkiye İstatistik Kurumu
TOSYÖV: Türkiye Orta Ölçekli İşletmeler, Serbest Meslek Mensupları ve Yöneticiler Vakfı
TOBB : Türkiye Odalar Borsalar Birliği
TESK : Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu
TKBB: Türkiye Katılım Bankalar Birliği
TBB: Türkiye Bankalar Birliği
TMSF: Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu

GİRİŞ

Ülke ekonomileri için temel iktisadi birimlerden olan KOBİ'ler, yenilikçi yapıları, millî gelire ve sosyal gelişmeye katkıları, orta sınıflı güçlendirme niteliği ile sosyal önem arz etmektedir.

KOBİ'ler kredilendirilirken, kredi talep eden işletmenin performansı, ödeme gücü ve işletme sahiplerinin gösterebileceği teminatlara da bakılmaktadır. Gösterecek teminatı olmayan KOBİ'ler krediye erişememektedir. İşte bu noktada KOBİ'lerin finansmana erişmelerine yardım etmek amacıyla kurulan KGF devreye girmektedir. KGF, 2017 yılı Ocak ayında 250 Milyar TL'lik Hazine destekli KGF kefaleti ve beraberinde gelen Nefes Kredisi, KOBİ Değer Kredisi gibi özel destek programları ile KOBİ'lerin finansmana erişmelerine yardımcı olmuştur.(Bkz.EK-1)

Bu çalışmamın amacı; sınırlı kaynaklarla KOBİ'lere destek olan KGF'nin kaynaklarının daha etkin kullanılmasıdır. Bu amaca yönelik KGF kaynaklarının daha etkin kullanılabilmesi için mevcut KGF süreçlerine ek olarak KOBİ'nin kredi talebi sırasında ihtiyacı olan malın e-Faturası 'da KGF başvuru sistemine yüklenerek KGF onay sürecine dâhil edilmektedir. Kredi veren banka tarafından kredilendirilen malın e-Faturası, BDDK tarafından oluşturulacak olan ve tüm (katılım ve mevduat) bankaları kapsayan Bankalar Fatura Sorgulama Sistemi'ne veya benzer bir sisteme yüklenmesi önerilmektedir. Kredi veren bankalar tarafından malın bedeli satıcıya ödenmekte ve müşterisine itfa (ödeme) tablosuna göre taksitlendirilmektedir. Böylece reel (üretken) sektörün finansmana erişimi sağlanmış olmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

TÜRKİYE’DE KOBİ TANIMLAMALARI, KOBİLERİN FİNANSAL SORUNLARI, KOBİLERİN EKONOMİLERDEKİ YERİ VE ÖNEMİ ÜZERİNE DEĞERLENDİRME

Ülke ekonomileri için temel iktisadi birimlerden olan KOBİ’ler, millî gelire katkıları ve orta sınıflı güçlendirme niteliği ile de sosyal açıdan önem arz etmektedir. KOBİ’lerin, İstihdam sağlama ve yeni iş imkânı oluşturma, bölgesel kalkınmayı hızlandırma, yenilikleri teşvik etme, ekonomiye dinamizm kazandırma toplumsal kalkınmadaki önemi büyüktür. Ülkemizde 10’dan az çalışanı olan işletmelerin tüm işletmeler içerisindeki payı %93,7’dir.¹

1.1. KOBİ’lerin Ekonomilerdeki Yeri ve Önemi

Türkiye’de KOBİ’ler AB’de olduğu üzere sayı ve istihdama katkısı bakımından büyük önem arz etmektedir. Bu öneme rağmen finansman imkânlarından yararlanma ve yapılanma unsurları bakımından kıyaslandığında KOBİ’lerin henüz yeterli niteliğe ulaşmadığı söylenebilir.²

Küreselleşmenin ivme kazanmasıyla beraber artan rekabet, devlet müdahalelerinin azalması, mal ve hizmetlerin serbestçe dolaşması küresel pazarda yer almak isteyen işletmeleri ucuz ve nitelikli üretim yapmaya zorlamaktadır. Rekabet ortamı, kalite ve verimliliğin geliştirilmesine verilen önem ile birlikte teknolojik yatırımların artmasına imkân sağlamıştır.

KOBİ’lerin istihdam ve katma değer yaratma işlevi küresel piyasalarda daha aktif rol almaları ile mümkündür. Küresel piyasalarda başarı ise teknolojik gelişme

¹ KOSGEB, KOBİ 2016-2020 Stratejisi ve Eylem Planı. Aralık 2015. [_https://www.kosgeb.gov.tr](https://www.kosgeb.gov.tr). (16.08.2019)

²SEYHUN, Doğan, “Avrupa Birliğinin Girişimcilik Politikası-Kobi Yaklaşımı ve Türkiye”, İTO yayları, Yayın No:2010-80, İstanbul, 2010, s:90.

(inovasyon) ile beraber kalite artışı ve yönetimde rekabetçi politikalar geliştirilmesi ile sağlanabilir.³

1.2. Türkiye, Avrupa Birliği ve ABD’de KOBİ Tanımı

KOBİ tanımlarında ülkeden ülkeye farklılıklar olduğu gibi aynı ülkede bile farklı farklı KOBİ tanımları bulunmaktadır.

1.2.1. Türkiye’de KOBİ Tanımı

Türkiye’de KOBİ’lere sunulan hizmetlerin, politika ve uygulamaların verimli olabilmesi için ortak KOBİ tanımı yapılması zorunluluğu doğmuştur. 24 Haziran 2018 tarihli Resmi Gazete’de yayınlan 2018/11828 Karar ile yürürlüğe giren, "Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Tanımı, Nitelikleri ve Sınıflandırılması Hakkında Yönetmelik" ile KOBİ’nin tanımı revize edilmiştir.

Mikro Ölçekli İşletme; 10 kişiden az çalışanı olan ve yıllık net satış hasılatı veya mali bilanço toplamı 3 Milyon TL’yi aşmayan firmalar.

Küçük Ölçekli İşletme; 50 kişiden az çalışanı olan ve yıllık net satış hasılatı veya mali bilanço toplamı 25 Milyon TL’yi aşmayan firmalardır.

Orta Ölçekli İşletme; 250 kişiden az çalışanı olan yıllık net satış hasılatı ve mali bilanço toplamı 125 Milyon TL’yi aşmayan firmalardır.

Tablo 1.1. Türkiye’de KOBİ’lerin Sınıflandırılması

Kriter	Mikro Ölçekli KOBİ	Küçük Ölçekli KOBİ	Orta Ölçekli KOBİ
Çalışan Personel Sayısı	< 10	< 50	< 250
Yıllık Net Satış Hâsılatı	≤ 3 Milyon TL	≤ 25 Milyon TL	≤ 125 Milyon TL
Yıllık Mali Bilanço Toplamı	≤ 3 Milyon TL	≤ 25 Milyon TL	≤ 125 Milyon TL

Kaynak: 24/06/2018 tarihli Resmi Gazete, 2018/11828 Karar.

Daha önceleri ise ülkemizde farklı kurumlar tarafından farklı KOBİ tanımları bulunmaktaydı, bunlara örnek olarak:

³TOMUR, Kerem, “Kobiler ve Rekabet Politikası De Minimis Kuralının Rekabet Hukukundaki Yeri, İşlevi ve Uygulama Prensipleri”, Rekabet Kurumu Uzmanlık Tezleri, Yayın No: 0147, 2004, Ankara, s:11.

Çalışan sayısı 250 kişiden az, yıllık net satışları veya bilançosu 25 Milyon TL'yi aşmayan ve üretim, bakım, onarım faaliyetinde bulunan işletmeler KOBİ olarak tanımlanmaktaydı.

Tablo 1.2. Türkiye Halk Bankası KOBİ Tanımı

Faaliyet Sektörü	Çalışan Sayısı	Bilanço Tutarı
Üretim/Bakım Onarım	≤ 250	≤ 25 Milyon TL

Kaynak: Halkbank, 08.01.2015.

DTM'ye göre KOBİ tanımı; 1 ile 200 kişi arasında çalışanı olan, imalat sektöründe faaliyet gösteren, bina ve arsa hariç, sabit sermaye tutarı, bilanço net değeri 2 Milyon USD'nin TL'ye karşılık gelen tutarını aşmayan işletmeler olarak tanımlanmaktadır.

Tablo 1.3. Dış Ticaret Müsteşarlığı KOBİ Tanımı

İşletme Ölçeği	Çalışan personel sayısı	Bilanço
Küçük ve orta işletme	1-200 Kişi	2 Milyon \$
Karşılık TL		

Kaynak: 29 Ocak 2000 Tarihli Resmi Gazete, Sayı: 23948.

TOSYÖV'e göre KOBİ; 1 ile 5 kişi arasında çalışanı olan firmaları 'çok küçük işletme', 5 ile 100 kişi arası çalışanı olan firmaları 'küçük işletme' ve 100 ile 200 kişi arası çalışanı olan firmaları ise 'orta büyüklükte işletme' olarak tanımlıyordu.

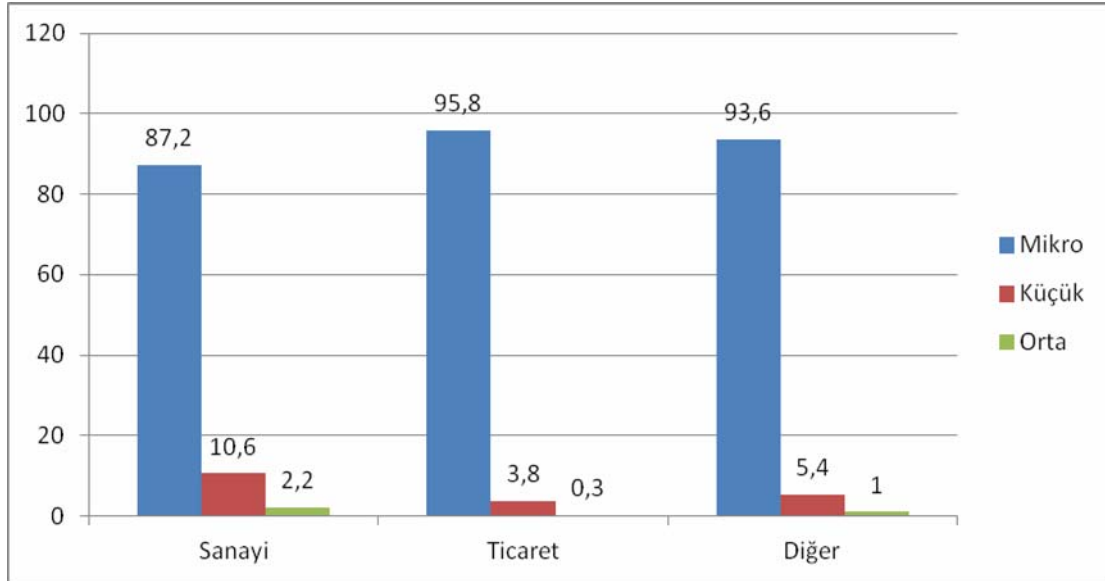
Tablo 1.4. TOSYÖV KOBİ Tanımı

İşletme Ölçeği	Çalışan Sayısı
Çok Küçük İşletme	1-5 Kişi
Küçük işletme	5-100 Kişi
Orta Büyüklükte işletme	100-200 Kişi

Kaynak: YALÇIN, İlhan, Yüksek Lisans Tezi, Yayınlanmamış. Ankara, 2006.

Tablo 1.1-1.2-1.3'te görüldüğü gibi tüm kurumların farklı KOBİ tanımlaması yapılmaktaydı. Bu farklı KOBİ tanımlamaları yüzünden işletmeler, hizmet talep ettikleri kurumların farklı olması durumunda karşılaştıkları muameleler de farklı olmaktadır. Bu durum, kurumların işletmelere hizmet kalitesini düşürmekte, işletmelerin hizmete ulaşılabilirliği zorlaştırmaktaydı.

Şekil 1.1. Ana Sektörlere ve Ölçeklerine Göre Türk KOBİ'leri

Kaynak: TÜİK, İş Kayıtlarına Göre Girişim Sayıları 2013.

Türkiye istatistik kurumu 2013 yılı Türk KOBİ'leri iş kayıtlarına göre, yukarıda tabloda görüldüğü üzere sektörler arasında en büyük payı mikro ölçekli işletmeler almaktadır.

Sanayi Sektöründe: Türk KOBİ'ler içerisindeki mikro işletmelerin payı %87,2, küçük işletmelerin payı %10,6 ve orta ölçekli işletmelerin payı ise %2,2'dir.

Ticaret Sektöründe: Türk KOBİ'ler içerisindeki mikro işletmelerin payı %95,8, küçük işletmelerin payı %3,8 ve orta ölçekli işletmelerin payı ise %0,3'tür.

Diğer Sektörlerde: Türk KOBİ'ler içerisindeki mikro işletmelerin payı %93,6, küçük işletmelerin payı %5,4 ve orta ölçekli işletmelerin payı ise %1'dir.

1.2.2. Avrupa Birliği KOBİ Tanımı

2003/361/EC sayılı tüzük çerçevesinde Avrupa Birliği'nde 1 Ocak 2005'te yapılan KOBİ tanımı çalışan kişi sayısı, yıllık ciroları veya bilanço büyüklüğü ve son olarak da bağımsızlık kriterlerinden oluşan ölçüleri kapsamaktadır.

Mikro Ölçekli İşletmeler: 10 kişiden az işçi çalıştıran, yıllık net satış hasılatı 2 milyon EURO altında, yıllık mali bilanço toplamı 2 milyon EURO altında olan ve bağımsızlık kriterine haiz olan işletmeler.

Küçük Ölçekli İşletmeler: 10 ile 50 kişi arasında işçi çalıştıran, yıllık net satış hasılatı 10 milyon EURO altında, yıllık mali bilanço toplamı 10 milyon EURO altında olan ve bağımsızlık kriterine haiz olan işletmeler.

Orta Ölçekli İşletmeler: 50 ila 250 kişi arasında işçi çalıştıran, yıllık net satış hasılatı 50 milyon EURO altında, yıllık mali bilanço toplamı 43 milyon EURO altında olan ve bağımsızlık kriterine haiz olan işletmeler.

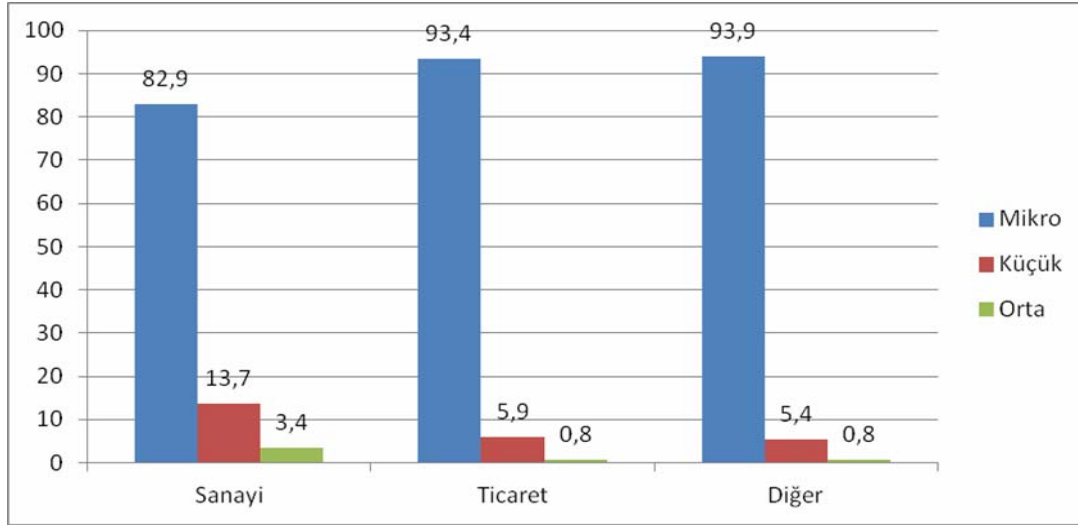
Tablo 1. 2. Avrupa Birliği KOBİ Tanımı

Kriter	Mikro Ölçekli KOBİ	Küçük Ölçekli KOBİ	Orta Ölçekli KOBİ
Çalışan Personel Sayısı	< 10	< 50	<250
Yıllık Net Satış Hâsılatı	≤ 2 Milyon Euro	≤ 10 Milyon Euro	≤ 50 Milyon Euro
Yıllık Mali Bilanço Toplamı	≤ 2 Milyon Euro	≤ 10 Milyon Euro	≤ 43 Milyon Euro

Kaynak: TOBB KOBİ Bilgi Sitesi. <http://www.kobi.org.tr/index.php/tanimi/abde>

2013/2014 dönemi Yıllık Avrupa KOBİ'leri Raporu göre, aşağıdaki tabloda görüldüğü üzere sektörler arasında en büyük payı Türkiye'de olduğu gibi AB'de de mikro ölçekli işletmeler almaktadır.

Şekil 1. 2. Ana Sektörlere ve Ölçeklerine Göre AB KOBİ'leri

Kaynak: Yıllık Avrupa KOBİ'leri Raporu 2013/2014

Yukarıdaki şekilde görüldüğü üzere;

Sanayi Sektöründe: AB'de KOBİ'ler içerisindeki mikro işletmelerin payı %82,9, küçük işletmelerin payı %13,7 ve orta ölçekli işletmelerin payı ise %3,4'tür.

Ticaret Sektöründe: AB'de KOBİ'ler içerisindeki mikro işletmelerin payı %93,4, küçük işletmelerin payı %5,9 ve orta ölçekli işletmelerin payı ise %0,8'dir.

Diğer Sektörlerde: AB'de KOBİ'ler içerisindeki mikro işletmelerin payı %93,9, küçük işletmelerin payı %5,4 ve orta ölçekli işletmelerin payı ise %0,8'dir.

Ana Sektörlere ve Ölçeklerine Göre Türk ve AB KOBİ'leri karşılaştırıldığında görülüyor ki; Sanayi sektöründe AB'de ki mikro işletmelerin KOBİ'ler içerisindeki payı %82,9, küçük işletmelerin KOBİ'ler içerisindeki payı %13,7 ve orta ölçekli işletmelerin payı ise %3,4'tür. Türkiye'de ise sanayi sektöründe mikro işletmelerin payı %87,2, küçük işletmelerin payı %10,6 ve orta ölçekli işletmelerin payı ise %2,2'dir. Bu çerçevede, Türkiye açısından özellikle Sanayi sektöründe faaliyet gösteren KOBİ'lerin ölçeklerinin büyütülmesine duyulan ihtiyaç belirginleşmektedir.⁴

⁴ KOSGEB.KOBİ Stratejisi ve Eylem Planı 2015-2018. <https://www.kosgeb.gov.tr>.(30.05.2019)

1.2.3. ABD KOBİ Tanımı

ABD’de standart bir KOBİ tanımı bulunmamaktadır. İşletmeler faaliyette buldukları alanlara göre çalışan sayısı ve satış hacmi kriterlerine göre değerlendirilmektedir. İşletmenin kar amacı gütmemesi, alanında baskın işletme olmaması ve bağımsız işletme olması gibi bazı şartlar bulunmaktadır.

ABD Küçük İşletmeler idaresi (SBA) tarafından tanımlaması yapılan sektörlere örnekler;⁵

İmalat Sektörü: Üretilen ürüne bağlı olarak maksimum çalışan sayısı 500-1500 kişi arasında olabilir.

Toptan Perakende Satış: Satılan ürünlere bağlı olarak maksimum çalışan sayısı 100 – 500 aralığında olabilir.

Hizmet Sektörü: Verilen hizmete bağlı olarak yıllık satışlar 2,5 ile 21,5 Milyon \$ aralığını geçmemelidir.

Perakende Satış: Satışı yapılan ürünlere bağlı olarak yıllık satışlar 5 ile 21 Milyon \$ aralığını geçmemelidir.

İnşaat: İnşaatın tipine bağlı olarak yıllık satışlar 13,5 ile 17 Milyon \$ aralığını geçmemelidir.

Tarım: Üretilen tarım ürününün tipine bağlı olarak yıllık satışlar 0,5 ile 9 Milyon \$ aralığını geçmemelidir.

KOBİ tanımının dünyanın değişik yerlerinde farklı ölçütlerle ele alınmaktadır. Ülkelerin sanayileşme düzeylerinden ekonomik yapılarına, üretim tekniklerinden örgütlenme biçimlerine kadar olan değişiklikler KOBİ tanımlamalarında farklı ölçütler kullanmalarına neden olmaktadır. Bunun yanında AB ülkelerinde ve aday ülke statüsündeki Türkiye’de KOBİ’lerin sorunlarına yönelik ortak çözüm ve politika üretilmesi, kredi ve teşvik oranlarının tespiti ortak bir tanım yapmayı gerekli kılmaktadır.⁶

⁵ KORKUT, Orhan, “Türkiye, Avrupa birliği ve ABD KOBİ Tanımı”, <http://www.kobigirisim.net/2013/06/kobi-ne-demek.html>. (20.04.2019).

⁶ BAYÜLKEN, Yavuz, Cahit KÜTÜKOĞLU, “Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi İşletmeleri (KOBİ’LER) Oda Raporu”, TMMOB, Yayın No: MMO:2010/531, Ankara, Mart 2010, s:1-7.

Tablo 1.3. AB ve Seçilmiş Diğer Bazı Ülkelere İlişkin KOBİ Bilgileri

Ülke	Referans Yıl	KOBİ Sayısı	KOBİ'lerde İstihdam (Milyon Kişi)	KOBİ'ler Tarafından Oluşturulan Gayri Safi Katma Değer (Milyon Avro)
AB28	2013	21.571 Milyon	88.844	3.667
ADD	2011	18.2 Milyon	48.7	3.300
Japonya	2012	3.9 Milyon	33.5	-
İsrail	2011	370 Bin	1.2	45
İtalya	2013	3.7 Milyon	11.5	459
İspanya	2013	2.4 Milyon	7.6	281
Hollanda	2013	802 Bin	3.6	189
Norveç	2013	282 Bin	1	156.2
Brezilya	2011	4.2 Milyon	23.3	600
Rusya	2011	1.7 Milyon	11.4	700
Hindistan	2011	24.5 Milyon	73	-
G.Kore	2012	3.35 Milyon	13.6	-

Kaynak: Yıllık Avrupa KOBİ'leri Raporu 2013/2014; Güney Kore KOBİ İdaresi (SMBA)

AB ve seçilmiş diğer bazı ülkelere ilişkin KOBİ bilgileri ve ölçeksel dağılımların olduğu yukardaki tablolar yorumlanırken, ülkeler arasında KOBİ tanımlarındaki farklılıklar da göz önünde bulundurulmalıdır. Genel olarak bakıldığında ülkelerde işletmelerin çoğunluğunu Mikro işletmeler oluşturmaktadır.⁷

Tablo 1.4. AB ve Seçilmiş Diğer Bazı Ülkelere İlişkin Ölçeksel KOBİ Dağılımı

Ülke	Referans Yıl	Mikro (%)	Küçük(%)	Orta(%)
AB28	2013	92,6	6,4	1,0
ADD	2011	95,4	3,8	0,8
Japonya	2012	79,2	18,3	2,5
İsrail	2012	86,0	10,8	3,2
İtalya	2013	94,9	4,6	0,5
İspanya	2013	94,5	4,8	0,6
Hollanda	2013	93,8	5,2	1,0
Norveç	2010	81,6	16,1	2,3
Rusya	2012	95,8	3,9	0,3
G.Kore	2012	87,1	10,1	2,8

Kaynak: Yıllık Avrupa KOBİ'leri Raporu 2013/2014; Güney Kore KOBİ İdaresi (SMBA)

⁷ KOSGEB.KOBİ Stratejisi ve Eylem Planı 2015-2018. <https://www.kosgeb.gov.tr>.(30.05.2019)

1.3.KOBİ Tanımlarında Kullanılan Ölçütler

Diğer ülkelerde olduğu gibi Türkiye’de de KOBİ tanımlaması yapılırken sınırlamalar bulunmaktadır. Bu sınırlamalar ülke ekonomilerinin büyüklüğüne göre değişiklik göstermektedir. Bazı ülkelerin KOBİ tanımlamalarında, teknik ve sosyolojik ölçütleri ifade eden nicel ve nitel kriterler kullanılabilir.

1.3.1.Nicel Özellikleri

Nicel ölçütler KOBİ’lerin sınırlamasında kolaylık sağlamakta olup bu sayede kurumlar tarafından sağlanan desteklere hangi işletmenin katılabileceği ve hangi işletmenin bu sınırlamadan dolayı kapsam dışında kalacağı konusunda objektiflik getirmektedir. Bu kriterlerde genelde rakamsal değerler kullanılarak işletmelerin ölçek büyüklüğü belirlenir. Rakamsal değerlerin belirlenmesi, değerlendirilmesi nitel kriterlere göre daha kolaydır.

KOBİ tanımlanmasında kullanılan nicel ölçütler;⁸

- **İşletmede Çalışan Personel Sayısı:** Dünya genelinde yapılan KOBİ tanımlarında, işletmenin istihdam ettiği kayıtlı çalışan sayısına göre farklı tanımlamalar yapılmaktadır.
- **İşletmenin Üretim Kapasitesi:** İşletmelerin belirli bir dönemde yaptıkları veya yapabilecekleri üretim miktarlarıdır.
- **İşletmenin Makine Parkının Değeri:** İşletmelerin sahip oldukları duran varlıkların büyük bir kısmı makinalardan oluşmaktadır. Bundan dolayı makinaların değerinin para ile ifade edilmesi işletmenin kapasitesini, büyüklüğünü daha iyi yansıtmaktadır.
- **İşletmenin Toplam Satış Tutarları:** Bu kriterin içerdiği bazı sakıncalar bulunmakta olup bu sakıncalardan bazıları; işletmenin sadece pazarlama yönünün dikkate alınması ve üretim kapasitesinin dikkate alınmaması, ikincisi ise toplam satışın parasal olarak ifade edilmesi durumunda varsa enflasyonun etkisinin bertaraf edilmesi ihtiyacının zorunluluğudur.

⁸ TEKİN, Mahmut, “Girişimcilik ve Küçük İşletme Yöneticiliği”, Geliştirilmiş, Yenilenmiş 7. Baskı. Ankara. 2009.

- **İşletmenin Bilanço Büyüklüğü:** İşletmenin tüm Dünya’da yapılan tanımalarında bilanço büyüklüğü yer almaktadır. Bilançonun büyüklüğü bir nevi işletmenin potansiyel büyüklüğü konusunda fikir sahibi olmamızı sağlamaktadır.
- **İşletmenin Makine Sayısı:** KOBİ tanımlamalarında da yer alan bu kriter işletmenin üretim kapasitesinin belirlenmesinde yardımcı olmaktadır.
- **İşletmede Fiili Olarak Kullanılan Sabit Varlıkların Değeri:** İşletmede kullanılan sabit varlıkların doğru tespit edilmiş olması gerekmektedir. Bu kriterde önemli olan işletmede fiili olarak kullanılan bir sabit varlık olmasıdır. Çünkü İşletmelere fiili olarak kullanılmayan arsa, arazi vb. varlıklarda bulunmaktadır.

1.3.2.Nitel Özellikleri

Nitel özellikler bir işletmeyi başka bir işletmeden ayıran ön önemli özellik, vasıf vb. ayrıcalıklar da denilebilir. Nicel ölçütler zamanla değişikliğe uğrayabilmesinden dolayı küçük işletme tanımının yapılmasını olanaksız hale getirebilmektedir. Bu tür sıkıntılardan dolayıdır ki KOBİ’lerin tanımlanmasında sadece nicel ölçütlerin değil, sayısal olarak ifade edilmeyen nitel ölçütlerde kullanılmaktadır.

KOBİ’lerin sınıflandırılmasında kullanılan nitel (kalitatif) kriterler;⁹

- Girişimcinin oluşabilecek risklere karşı sorumluluk alması,
- Girişimcinin işletmenin bir parçası olması,
- Yöneticilik ve girişimciliğin bir kişide toplanması,
- Uzmanlaşma derecesi,
- Girişimcinin işletmede fiili olarak çalışıyor olması,
- Mülkiyetin ve yönetimin bağımlılık derecesi,
- Finansal yapıdan yetersizlikler,
- Yönetim tekniklerde yetersizlik ya da yönetim tekniklerinin uygulanmasında sorunlarla karşılaşılması,

⁹ KORKMAZ, Yaşar, “Kahramanmaraş’ta Faaliyet Gösteren Kobi Niteliğindeki İşletmelerin Finansman Sorunları” Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi. Kahramanmaraş. 2009. s.7.

- İşletme sahiplerinin pazardaki gücü, etkinliği, satış ve satın almadaki pazarlık gücü,
- Sermaye kaynaklarına ulaşılabilirlik,
- Girişimcinin uzmanlığı ve mesleğine saygısı,
- Girişimcinin ailesinin işletmeye katkıları ve işletmede fiili olarak çalışma durumları,
- İşveren ve çalışan arasında işçi, işveren ilişkisinin niteliği ve derecesi.

1.4.KOBİ'lerin Finansman Sorunları

Türkiye’de KOBİ’lerin birçok sorunları bulunmaktadır. Yapılan literatür araştırmalarında da görülmektedir ki KOBİ’lerin bütün sorunların başında finansman sorunu gelmektedir. Finansman sorununun yanı sıra eğitim ve enformasyon sorunu da işletmeler açısından önemli sorunlar arasındadır. Eğitim ve enformasyon olmaksızın çözüm önerilen finans sorunları çok ta olumlu sonuçlar veremez.¹⁰

Türk Bankacılık Sektörü Temel Göstergeleri – Mart 2015 Raporuna göre KOBİ kredilerinin bankacılık sektörü toplam krediler içerisindeki payı %26’dır. KOBİ’lerin finansman sorunlarından bazıları;

- KOBİ’lerin ayrı bir finansman bölümü bulunmamaktadır.
- KOBİ’ler kredilendirilirken, kredi talep eden işletmenin performansı, ödeme gücü ve işletme sahiplerinin gösterebileceği teminatlara da bakılmaktadır.
- Firma ortaklarının işletmesiyle bir kader birliğine girmiş olması ve işletmesiyle özdeşleşmesi, işletmenin kredi değerlendirmesinde de etkisini göstermektedir.
- Oto finansman tutarı KOBİ’lerde düşük düzeylerde kalmaktadır.
- Küçük işletme sahibi, işletmesinin iflası durumunda işletmesindeki varlıklara ek olarak tüm kişisel varlığını da kaybetmek durumunda kalmaktadır. İşletme sahipleri böylesi bir risk nedeniyle de kredi almaktan çekinebilmektedir.

---

¹⁰ MÜFTÜOĞLU, M. Tamer, Tülin DURUKAN, “Girişimcilik ve KOBİ’ler”, Gazi Kitabevi, Ankara, 2004. s.166.

1.4.1. Öz Sermaye ve İşletme Sermayesi İhtiyacı

KOBİ'lerin sorunlarının birçoğunun arkasında aslında sermaye temini faktörü yer almaktadır. Küçük sermaye ile işe başlayan KOBİ'ler, yatırım ve pazarlama faaliyetleri neticesinde sermayeleri yetersiz kalmaktadır. Ülkemiz piyasa koşulları gereği işletmelerin satışlarında vadelerin uzaması, hammadde maliyetlerinin artması gibi sebeplerden dolayı sermayeleri yeterli gelmeyen işletmeler finansal sorunlar yaşamaktadırlar.

KOBİ'ler genellikle işletmenin kuruluşu için gerekli sermaye tutarı ve bunun hangi yöntemler ile belirleneceği konusunda bilgiye, birikime ya da hangi kuruluşlardan finansal destek alacağına dair yeterli bilgiye sahip değildirler. Bu konuda uzman kişi ya da kurumlara başvurma konusunda çekingendirler. Bu gibi durumlar sebebiyle işletmelerim en başında, kuruluş aşamasında yeterli işletme sermayesi ile kurulmamaları, işletmenin faaliyet sürecine olumsuz yansıtacaktır. Yapılan araştırmalara göre işletmeler ilk beş yılda faaliyetlerine son vermektedir veya batmaktadırlar. Bu sebeple bir işletmenin finansal yeterliliği, şirketin varlığını sürdürüp sürdüremeyeceği ilk beş yılda belli olmakta, bu süreci başarılı yöneten işletmeler ilerleyen yıllarda piyasalarda yaşanan değişikliklere ve rekabet koşullarına daha hızlı uyum sağlamaktadırlar.¹¹

KOBİ'ler çoğunlukla kuruluş sermayesini ortakların bireysel tasarruflarından veya yakın çevresinde bulunan kişilerden aldıkları borçlardan karşılamaktadırlar. İşletmenin kesin olarak faaliyete geçebilmesi için tesis ve makinelerin tamamlanmasının yanında işletme sermaye ihtiyacının da tam anlamıyla karşılanmış olması gereklidir. Ancak genellikle KOBİ'ler işletmelerinin kuruluş aşamasında sermayelerinin büyük kısmını duran varlıklara yatırmakta, işletmenin faaliyetlerine başlaması ve sürdürebilmesi için gerekli olan işletme sermayesi ihtiyacı ihmal edilmektedirler. Oysa ki bir işletmenin kuruluş aşamasında gerekli sermayesini

---

¹¹ RIDINGER, Rudolf, "1. Akdeniz Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler Konferansı ve Atölyeleri", ODTÜ Yayınları, Ankara, 1995. s.361.

işletmenin dönen ve duran varlıklarına optimal bir şekilde dağıtması ile başarıya ilk adımı atmakta olduğu bilinen bir gerçektir.¹²

1.4.2. Kredi Maliyetlerinin Yükselmesi ve Kredi Temininde Güçlükler

KOBİ'ler kuruluş aşamasında öz sermaye yetersizliği nedeniyle finansman ihtiyaçlarını yüksek maliyetli ticari kredilerle karşılamak zorunda kalmaktadırlar. KOBİ'lerin kullandığı kredilerde, KOBİ'nin teminatı, mali yapısı, pazarlık gücü, ülke ekonomisi gibi durumlar kredi maliyetlerini etkilemektedir. KOBİ Stratejisi Eylem Planı 2015 - 2018' den alınan verilere göre; KOBİ kredilerinin bankacılık sektörü toplam krediler içerisindeki payı, %26'dır.

Bankalar kredi kullanırken genellikle büyük işletmeleri tercih etmektedirler. Oysaki büyük işletmelerin kredi hacmi de büyük olmasından dolayı fonlama maliyetlerini düşürmek için pazarlık gücü olmaktadır. Nasıl ki işletmeler sipariş sayısını arttırdıkça birim mala düşen maliyetler düşüyorsa banka için de kredi talep hacmi artıkça birim TL'ye düşen fonlama maliyeti azalmaktadır. Bankalar için fonlama maliyetinin bir kısmı kredi hacminden bağımsız, sabit maliyet niteliğindedir. Bu durumdan dolayıdır ki genellikle büyük hacimli fonlama talep eden büyük işletmeler kredi temininde avantajlı olmaktadır.¹³

KOBİ'lerin kullandığı kredilerin genellikle 1 yıldan kısa vadeli olmasından dolayı faaliyetlerini genişletme ve teknolojiye ayak uydurması zorlaşmaktadır. Bankalar verdikleri kredilerin geri ödenebilirliğini dikkate almasından dolayı uzun vadeli verilen kredilerde büyük işletmeleri tercih etmektedirler. Oysaki KOBİ'lerin de uzun vadeli kredi ihtiyacı olmakta, uzun vadeli kredilerle yatırım yaparak işlerini büyütme imkânı bulabilmektedirler. Kısacası KOBİ'ler kredi miktarı ve vadesi açısından da zorluklar yaşamaktadırlar.¹⁴

¹² ALPUGAN, Oktay, "Türkiye'de Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerin Finansal Yapısı, Finansal Sorunları", KOSGEB Yayınları, Ankara, 1993, s.103.

¹³ MÜFTÜOĞLU, M. Tamer, "Türkiye'de Küçük Ve Orta Ölçekli İşletmeler (KOBİ'ler)", Sevinç Yayınevi, 4. Bs, Ankara, 1995.s.61

¹⁴ GÖKÇE, M. Uğur, "Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerin Finansal Sorunları", (1 Ağustos 1997), Maliye Postası, Yıl:18 Sayı: 406, s.65-71.

KOBİ'lerin kredi temininde karşılaştığı diğer bir sorun da krediler için vermesi gereken yeterli teminatının olmamasıdır. Bankaların riski tamamen bertaraf etme eğilimi içinde olmalarından dolayıdır ki KOBİ'lerden nakit bloke, gayri menkul ipotegi, müşteri çekleri gibi teminatlar talep edebilmektedirler. Bu gibi durumlarda büyük işletmeler genellikle işletme varlıklarını teminat gösterirken küçük işletmeler ise işletme sahibinin kişisel mal varlığını teminat olarak göstermektedirler. Küçük işletmenin iflası durumunda ise işletme sahibi tüm mal varlığını kaybetme riskiyle karşı karşıya kalmaktadır. Bu gibi durumlar KOBİ'lerin finansman konusunda çekimser davranmasına sebep olmaktadır.¹⁵

1.4.3. Alacak Tahsilat Problemi

KOBİ'lerin en fazla karşılaştıkları sorunlardan birisi de alacak tahsilat problemidir. İşletmeler alacaklarını zamanında tahsil edemediği zaman finansal sıkıntılar ile karşılaşabilmektedir. Tahsilat, satış işleminden sonra belirtilen zamanda gerçekleştirilmelidir. Tahsilatın zamanında yapılmaması işletmenin nakit akışını bozmaktadır. Nakit akışı düzgün olmayan bir işletme arızalı yada yakıtı olmayan bir araç gibidir. Nakit akışının düzensiz olması durumunda ödemeleri aksayabilmekte ve işletme faaliyetlerini durdurma noktasına gelebilmektedir.

Müşterilerine uzun vadeli mal satışı yapan KOBİ'ler aslında bir nevi banka görevi görmektedirler. Müşterilerinin ödemelerinde yaşanan her gecikme müşterisine açılan kredi anlamına gelmektedir. Tahsilatın gecikmeli yapılması ya da hiç yapılamaması, satılan ürünün maliyetinin KOBİ tarafından karşılanmasına yol açmakta yani işletmenin sermayesinden finanse edilmektedir.

KOBİ'lerin kâr elde edebilmesi ve nakit akışını bozmadan doğru bir tahsilat sistemi kurması ve yönetebilmesi oldukça önemlidir. Kurduğu sistemde alacak tahsili problemlerinde izlemesi gereken yollar ve hangi aşamada hukuki süreçlerin başlatılması gerektiğini belirlemelidir. İşletme alıcıları ile satış işlemi öncesinde ödeme şartlarını sözleşmesi yaparak şartları açık bir şekilde belirlemelidir.

KOBİ'ler kalifiye personel çalıştırmaması durumunda da tahsilat sorunu ile karşı karşıya kalmaktadır. Tahsilat ve pazarlamadan sorumlu personel seçimi

¹⁵ MÜFTÜOĞLU, M. Tamer, "Türkiye'de Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler", Turhan Kitabevi, Ankara, 2002, s.62.

noktasında titiz davranmalıdırlar. Çünkü bu kişiler alıcılar karşında işletmeyi temsil edecek kişilerdir.¹⁶

1.4.4. Finansal Yönetimde Eksiklikler

KOBİ'lerin kaynaklarının sınırlı olmasından dolayı finansal yönetim önem arz etmektedir. KOBİ'lerin finansal yönetimi gereği kadar ciddiye almamaları veya bilinçli olarak yapmamalarından dolayı finansal sorunlarla karşılaşmaktadırlar. KOBİ'ler genel olarak finansal konularda alanında uzman personel istihdam etmek yerine finansman ve muhasebe konusunda yeterli bilgiye sahip olmayan teknik kökenli işletme sahibi yöneticiler veya çalışanlar tarafından finans ve muhasebe işleri yürütülmektedir. Bu nedenle finans yönetimi bu kişilerin bilgi ve becerileri ile sınırlı kalmaktadır.

KOSGEB tarafından yapılan bir araştırmada KOBİ'lerin finans yönetimine ilişkin sorunları ana hatlarıyla aşağıdaki gibi tespit edilmiştir:¹⁷

- İşletme sahipleri veya diğer çalışanların finansman yönetimi konusundaki bilgilerinin yeterli olmamasından dolayı, finansal analizlerin yeterince yapılamadığı ve işletmenin finansal durumunun net olarak bilinmediği görülmektedir. Ayrıca işletmelerde düzenli olarak hazırlanmış finansal tablolar ve sağlıklı bir muhasebe düzeni yoktur.

- KOBİ'ler devlete karşı yükümlü buldukları vergilerin, bağlı oldukları odalara karşı ödenmesi gereken aidatların, mahalli idarelere karşı olan yükümlülüklerin, Sosyal Sigortalar Kurumu ve Bağ-Kur primlerinin ödenmesi ile ilgili yetersizlikler ve bu ödemelerin gecikmesiyle daha yüksek tutarlara ulaşmakta ve ek mali yükler getirmektedir.

- KOBİ'lerin, tasarruflarını bilinçsiz kullanmaları da ayrı bir sorundur. KOBİ'ler kârlarını yatırımlar yerine ölü yatırım olarak adlandırılan yani işletmenin faaliyetine katkısı olmayan gayrimenkul alımları gibi alanlarda değerlendirmektedir.

¹⁶ KARAGÖZ, Furkan, “KOBİ'lerin tahsilat problemlerine öneriler”, <https://kobitek.com.tr>. (20.06.2019)

¹⁷ KOSGEB, “Türkiye’de Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerin Finansal Yapısı, Finansal Sorunları ve Teşvik Sistemi Çerçevesinde Uygulanabilir Çözüm Önerilerinin Geliştirilmesi”, KOSGEB Yayınları, Ankara, 1993, s.99.

Bu gibi durumlar dolaylı yollarla işletmelerin büyümesini engellemekte veya yavaşlatmaktadır.

- İşletmenin planları dışında olan ek mali yüklerin karşılanamaması durumunda, yabancı kaynaklara ulaşmadaki zorluklar nedeni ile genellikle öz kaynaklarına veya yakınlardan alınan borçlara yönelmektedirler. Bu sebeple, uzun dönemde şirketin öz sermayesi azalmakta ve finansal sorunları artmaktadır. İşletmeler bu gibi durumlarda genellikle kredi mekanizmasına başvurumaktadırlar. Ancak işletmenin kredi mekanizmalarına gereğinden fazla başvurulması durumunda yarar yerine işletmenin borçlarının artması ile birlikte işletme sahibinin işi terk etmesine kadar uzayabilen sıkıntılı bir dönem başlayabilmektedir.

1.5. KOBİ'lerin Diğer Sorunları

KOBİ'lerin en büyük sorunu finansman sonudur, ancak KOBİ'lerin daha birçok sorunu bulunmakta olup bunlardan bazıları aşağıdaki gibidir.

1.5.1. Yönetim ve Örgütlenme Sorunları

Türkiye'de, KOBİ'lerin yöneticilerine bakıldığında genel olarak usta, teknisyen, mühendis kökenli veya işletmenin kurucusu olan yöneticinin aile bireylerinden kişiler olduğu görülür. Genelde aile şirketi olarak kurulan KOBİ'ler, kurucu olan yöneticinin elde olmayan sebeplerden dolayı (ölüm, hastalık vb.) aniden yönetimden ayrılması durumunda, işletmenin idari karışıklık içine girmesi dolayısıyla yönetsel boşluk oluşması durumunda bu boşluğun genellikle aile fertleri tarafından doldurulmaya çalışması kaynaklı yönetsel sorunlar da yaşamaktadırlar. Yöneticiler teknik anlamda tecrübeli veya eğitilmiş olmaları durumunda üretim konusunda başarılı olabilmektedirler. Ancak, piyasa şartlarına göre düşünme ve değerlendirmenin zorunlu kılındığı durumda finansal konular ve yönetimin icrasında yeterli başarıyı gösterememektedirler.

Örgütlenme alanındaki sorunlarını ele aldığımızda ise; ekonomik, sosyal, siyasi ve hukuki alanda belli bir birliğin, düzenin oluşturulabilmesi için örgütlenme olmazsa olmazlardandır. KOBİ'ler öncelikle ekonomik dayanışma içinde olmalıdırlar. KOBİ'ler ekonomik olarak dayanışma içinde olmazlarsa, kendilerince savunma mekanizması geliştirmezler, kendilerini doğru ve anlaşılır şekilde ifade

edemez, başka işletmelerle iletişime geçemez ve büyüyemezler. Örgütlenme kültürünü kazanmaları durumunda ise organize şekilde hareket ederek başarıya ulaşma imkânını yakalamış olurlar.

Ülkemizde devlet tarafından KOBİ'lere destek amaçlı kurulmuş örgütlenmeler bulunmaktadır. Devlet tarafından desteklense de ülkemizde KOBİ'leri yeteri kadar temsil eden siyasi ve hukuki örgütlenmeler görülmemektedir. KOBİ'lere siyasi olarak destek, partilerin bazı dönemlerde gündemlerine almalarıyla sınırlı kalmaktadır.

Ülkemizde KOBİ'lere destek veren örgütler bulunmaktadır. Bu örgütlerden bazıları,¹⁸

- **Birlikler:** Türkiye'de birlik denilince ilk akla gelen, Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticareti Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği'dir. TOBB'da KOBİ'ler için bazı organizasyon ve örgütlenme çalışmaları yapılmaktadır.

- **Konfederasyonlar:** KOBİ'lerin Türkiye Esnaf ve Sanatkârlar Konfederasyonu bünyesinde de örgütlenme imkânları vardır. Gerekli şartları sağlayan KOBİ'ler TESK'e üye olabilmektedirler.

- **Vakıflar:** MEKSA (Mesleki Eğitim ve Küçük Sanayi Destekleme Vakfı) ve TOSYÖV (Türkiye Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler, Serbest Meslek Mensupları ve Yöneticileri Vakfı) KOBİ'lerin örgütlenmesine yardımcı olan vakıflardır.

- **Dernekler:** Ülkemizde dernekler, KOBİ'leri organize olarak hareket etmelerini sağlayan en önemli kuruluşlar arasındadır. KOBİ'lerin kendileri tarafından kurulan bu kuruluşların KOBİ'leri birleştirme ve temsil etme yönünden payları büyüktür. Dernekler, kuruldukları bölgelerde bulunan KOBİ'leri bir araya toplayarak ortak bir güç oluşturmakta ve bu şekilde büyümelerine imkan sağlamaktadırlar. Bu derneklerden önde gelenler; SİAD (Sanayici İş Adamları Derneği), GİAD (Genç İş Adamları Derneği)'dir.

---

¹⁸ TIRAŞ, Onur, "KOBİ'lerin Finansman Sorunları ve Banka Kredilerinin KOBİ'lere Etkisinin İncelenmesi", Atılım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Yönetimi Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2011.s.14-15.

1.5.2.Pazarlama Sorunları

Dünya’da olduğu gibi Türkiye’de de işletmelerin sayısının artması ve pazarların küçülmesinden dolayı pazarlama, işletmeler arasında önemli hale gelmeye başlamıştır. Zamanla işletmelerin kullandıkları ileri sistem teknolojideki gelişmeler sayesinde üretimleri hızlı ve kaliteli olmaktadır. Kalitesine rağmen ürettikleri ürünleri doğru şekilde pazarlamayı başaramazlarsa kârları düşük olacaktır. Bu nedenle pazarlama ve üretim fonksiyonları bir birinden ayrı düşünülemez. Günümüzde KOBİ’lerin sürekliliği, karlılığı, gelişimi için pazarlamaya yatırım yapmaları zorunluluk haline gelmiştir. Ancak günümüzde bu alanda KOBİ’lerin önemli eksiklikleri bulunmaktadır.

KOBİ’lerin pazarlama faaliyetleri ile ilgili eksiklikleri;¹⁹

- KOBİ’ler pazarlama ile ilgili düzenli araştırmalar yapmamalarından dolayı, yeni pazarlara ve pazar bilgilerine erişmede sorunlar yaşamaktadırlar.
- KOBİ’lerde genellikle kendi bünyelerinde ve alanında uzman personellerin çalıştığı pazarlama departmanı bulunmamaktadır. Bundan dolayı KOBİ’lerde pazarlama anlayışı çok gelişmemiştir. KOBİ’ler pazarlama araçları ve imkanlarından yeterince yararlanamamaktadır. Reklam ve tanıtım için yeterli fonun olmaması da KOBİ’lerin önemli pazarlama sorunlarından biridir.
- KOBİ’lerin satışları genellikle yerel pazarlara olup dış pazarlara yönelmemektedirler. Oysa büyük işletmeler uzman pazarlama ve yönetim kadrosu ile ithalat ve ihracat yapabilmekte, KOBİ’ler ise büyük pazarlara açılmada ve ilişki kurmada güçlükler yaşamaktadırlar. Bunun nedenlerinden bazıları; finansman olanaklarının yeterli olmaması, kambiyo işlemleri ile ilgili yeterli bilgilerinin olmaması ve maliyetlerden dolayı bu konuda uzman eleman istihdamının olmamasıdır.
- KOBİ’lerin bulunduğu yerel pazarlarda rekabet ortamı yüksektir.

¹⁹ ARAS, Güler, “Türk KOBİ’lerinin Küreselleşme Sürecindeki Yeni Roller ve Sorunları”, Friedrich Ebert Vakfı Yayınları, İstanbul, (2002), s.24.

1.5.3.İnsan Kaynakları Sorunları

KOBİ'ler kalifiye eleman bulmada, bulsalar bile çalıştırmada zorluklarla karşılaşmaktadırlar. Alanında uzman eleman bulmaları ve bunları işletmelerinde çalışmaya ikna etmeleri şirket için çok büyük bir maddi külfet getirmektedir. Kalifiye elemanlara iyi ücretler ödeyen büyük işletmelerin bulunması işi daha da zorlaştırmaktadır. KOBİ çalışanının fonksiyonel esneklik gereği birkaç işten birden anlaması da gerekebilmektedir. Yani maddi yetersizliklerden ötürü pazarlama için istihdam edilen bir eleman finans konusu ile de ilgilenmek zorunda kalabilmektedir.²⁰

KOBİ'lerde çalışan personelin eğitim düzeyi ve şirket içi eğitimi de önemli bir husustur. KOBİ'lerin en büyük eksikliklerinden birisi de budur. İşletme örgütlerinde genel anlamda eğitim, örgütte moral yükselmesi, işletme örgütünde süreklilik, personeller arasında uyumun sağlanması, iş verimliliği artışı, kontrol faaliyetlerinin ve iş kazalarının azalması gibi yararlar sağlayabilmektedir.

1.5.4.Araştırma Geliştirme (AR-GE) Sorunları

Araştırma ve geliştirme faaliyetleri sayesinde işletmeler, artan rekabet ortamında farklı stratejiler ortaya koymakta ve tüketiciler tarafından tercih edilme eğilimleri artmaktadır. Büyük işletmelerin sahip olduğu sermaye yapısının büyük olmasından dolayı AR-GE departmanını rahatlıkla kurabilirler orta ölçekli işletmelerin ancak bir kısmı AR-GE eylemlerine yönelmektedirler. Küçük işletmeler ise bütçe yetersizliği nedeni ile AR-GE departmanını kuramamaktadırlar. Dolayısı ile birçoğu verimli olmayan, eski teçhizat ve makinelerle çalışan KOBİ'lerin, yeni teknolojik makine ve teçhizat sahibi olamadıkları gibi AR-GE süreçlerinin maliyetli olması, uzun sürmesi ve proje dokümanının hazırlanmasında yaşadıkları zorluklar bu faaliyetlere yönelmesini kısıtlamaktadır.²¹

AR-GE çalışmaları, bilimsel verilerin, teknolojinin ve deneyimin ürünün değerini arttırması, fark yaratması amacıyla yapılmaktadır. Temel araştırmaların yanı

²⁰GÜRBÜZER, İ. Mete, “Küreselleşme Sürecinde Kobilerin Artan Önemi ve Türkiye’de KOBİ'lere Sağlanan Desteklerin Değerlendirilmesi”, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Sivas, 2010, s.49.

²¹KARAGÖZ, Mehmet, “KOBİ'lerin Temel Sorunları, Bu Alanda Sağlanan Temel Destekler ve Çözüm Önerileri”, Kent Araştırmaları Merkezi, KAM Yayınları, 1. baskı, 2008.s.57-61

sıra teknolojik yenilikler ve bilimsel verilerle ürünler daha yenilikçi, daha kullanışlı hale getirilmektedir.

Günümüz teknolojisinde özellikle bilgisayar tabanlı ürünlerde AR-GE çalışmalarına büyük önem vermektedir. Bu çalışmalar sayesinde yenilenen son model ürünler, tüketiciye eski ürünlerini bırakıp yeni ürün alma arzusu uyandırmaktadır.

1.5.5.Muhasebe Sorunları

KOBİ'ler bankalara kredi talebinde bulduklarında, ilgili banka kredi tahsis birimleri tarafından işletmenin mali yapısının değerlendirilmesi ve kredibilitesinin ölçülmesi için mali tablolarını ve muhasebe verilerini vermektedirler. Bu tablolarda işletmelerin yıllar itibari ile rakamsal hacmi, dönen ve duran varlıkları, sermayesi gibi verilerin yanı sıra muhasebe verilerindeki rakamsal farklar, yanlış ya da eksik kayıtlar gibi sorunlar açıkça görülebilmektedir.

KOBİ'lerde muhasebe sistemi genel olarak yeterli olmakla birlikte ödedikleri vergilerden dolayı, muhasebe sistemlerini vergi odaklı kurmakta ve finansal tabloları da vergi odaklı düzenlemektedirler. Amaç vergi odaklı olunca, muhasebe verilerinin kaydedilmesi ve bunlardan finansal tablo hazırlamasında sorunlara en baştan gebe kalınmaktadır.

Bilanço ve gelir tablosuna ilişkin başlıca sorunlar;²²

- Stoklarda fark çıkması sorunu,
- Kasanın eksik ya da fazla vermesi sorunu,
- Düşük veya açık fiyatla mal alış/satış sorunu,
- Çalışanların ücret bordrolarını düşük gösterme sorunu,
- Ortaklar cari hesabında büyük tutarlı bakiye olması ve bu hesabın çok hareketli olması,
- İşletme ortaklarının bazı şahsi giderlerini işletmesinin gideriymiş gibi göstermesi sorunu,

²² ŞENSOY, Necdet, A. Atilla PEREK, "KOBİ'ler için Uluslar Arası Finansal Raporlama Standardı ve Vergi Usul Kanunundaki Değerleme Esaslarına Toplu Bakış", Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi, Cilt.3, Sayı.2, Ankara, 2010. s.72-73.

- İşletme ortaklarının şahsi demirbaşları ve taşıtlarını işletme aktifine kaydetmesi sorunu,
- Aile bireylerinin şirkette sigortalı çalışan gösterme sorunu,
- Hatır çeki veya senedi gibi işlemlerden kaynaklı sorunlar.

KOBİ'ler genellikle muhasebe işleri için serbest muhasebeci mali müşavir bürolarından hizmet almakta olup bünyelerinde muhasebe departmanı olan ve nitelikli muhasebeci çalıştıran KOBİ'ler oldukça azdır.

1.5.6. Üretim ve Tedarik Sorunları

KOBİ'ler modern üretim teknolojilerinin pahalı, ekonomik imkânlarının sınırlı olmasından dolayı eski üretim sistemleri kullanmaktadırlar. Kitle üretim yerine genellikle sipariş üzerine üretim yapmalarından dolayı istedikleri anda, istedikleri tutar ve nitelikte hammadde tedarik etme sorunu ile karşılaşmaktadırlar. Hammadde sorunu yaşamadan siparişlerini zamanında karşılayabilmek için hammadde stoku yapmak zorunda kalmaktadırlar. Bu durum, KOBİ'lerin kaynak israfına sebep olmakta ve stokta tuttuğu malın fiyatının düşmesi durumunda da zarar etmesine yol açmaktadır.

1.6. KOBİ'lerin Avantajları

KOBİ'lerin özelliklerinden dolayı avantajlı yönleri bulunmakta olup bu avantajların bazıları aşağıdaki gibidir.²³

- Büyük işletmelerin üretim, pazarlama, dağıtım faaliyetlerinde destekleyici ve tamamlayıcı roller üstlenebilmelerinden dolayı iş olanakları fazladır.
- Sabit varlıklara olan yatırımların az olmasından dolayı esneklikleri fazladır. Bu sayede piyasada oluşan talep değişikliklerine adaptasyon süreleri hızlı olmaktadır.
- Büyük firmalara küçük pazarlar cazip gelmemekte ve KOBİ'ler küçük pazarlarda yüksek karlılıklar elde edebilmektedir.

²³ CİVAN, Mehmet, Mehmet TEKİNKUŞ, “Küçük ve Orta Boy İşletmelerin Avrupa Birliğine Uyum Süreci, Gaziantep Örneği”, Erciyes/ODTÜ Uluslararası Ekonomi Kongresi VI. Bildiri Kitabı, Ankara, (2002), s.7-8.

- Bürokratik süreçlerin sayısı oldukça azdır bu sayede hızlı karar alarak pazar fırsatlarını yakalamada hızlıdırlar.
- Büyük firmalara kıyasla müşteri sayısı oldukça az olduğu için müşterilerini iyi tanımaktadırlar. Müşteri ile kişisel ilişkilerin geliştirmeleri kolay olup ayrıca pazarlama, üretim ve hizmet konularında müşterilerinin taleplerine hızlı cevap verebilmektirler.
- Standardizasyon yerine kişisel ihtiyaçları kolay karşılayabildikleri için müşterilere özel değişiklikler yapma imkânları fazladır.
- Genellikle emek yoğun teknolojilerle çalışırlar ve bu sayede düşük vasıflı eleman çalıştırmalarından dolayı ülkede işsizliğin azaltılmasına katkı sağlamaktadırlar.
- Yatırımları genellikle düşük maliyetli olmasına rağmen istihdam imkânı oluşturmaktadırlar.
- Ülke içinde buldukları bölgenin dengeli bir şekilde kalkınması ve çevrenin korunmasında yarar sağlamaktadırlar. Çalışan sayısı sınırlı olmasından dolayı kontrolleri kolaydır.
- Bireysel tasarrufların artırılmasında, gelir dağılımındaki dengesizliklerin azaltılmasında önemli rol üstlenirler.

1.7. KOBİ'lerin Dezavantajları

KOBİ'lerin özelliklerinden dolayı avantajlı olduğu kadar dezavantajlı yönleri de bulunmaktadır.

KOBİ'lerin dezavantajları genel olarak aşağıdaki gibidir;²⁴

- KOBİ'ler kredi temininde karşılaştıkları zorluklardan dolayı toplamda banka kredileri içerisindeki payları düşük seviyelerdedir. Kredi bulmakta zorlanan işletmeler yatırımlarını ya kendi öz kaynakları ile kısmi olarak gerçekleştirmekte ya da ertelemek zorunda kalmaktadırlar.

²⁴ BÜYÜR ATICI, Gonca, “Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerin (KOBİ'lerin) Ekonomik Gelişime Etkileri, Finansman Kaynakları ve KOBİ'lerin Büyümesini Sağlayan Faktörlere İlişkin Bir Karşılaştırma”, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, (2006), s.35.

- Teşvikler ile ilgili bilgileri ve yararlanabilme düzeyleri düşüktür. Kalifiye personelin olmaması ve teşvik mevzuatının çelişkili, karmaşık yapısından dolayı da yatırım finansmanında maliyetli yöntemleri seçebilmektedirler.
- Finans kurumlarından kredi alamayan işletmeler krediye alternatif teşkil edecek finansman teknikleri konusunda yeterli düzeyde bilgilerinin olmamalarından dolayı da bu tekniklerden yararlanma düzeyleri düşüktür.
- Uzman mali ekipten yoksun ve teknoloji kullanım düzeyleri genelde düşüktür.
- İhtiyacı doğrultusunda istihdam etmesi gereken kalifiye personellere ulaşmakta sıkıntı çekmektedirler.
- Büyük firmaların iş alabilmek için yaptıkları sunum, girdikleri ihale gibi etkinlikleri izleme imkânı bulamayabilirler.
- Finansal analiz ve planlama konusunda vasıflı elamanlarının olmaması gibi nedenlerden dolayı başarılı olmama ihtimalleri vardır.
- Stratejik önem teşkil eden konularda kalifiye personel kadrosunun olmamasından dolayı alınan yanlış kararlardan dolayı olumsuz sonuçlarla karşılaşabilmektedirler.
- Sosyal güvenlik ve vergi ödemelerinden kaçınmak amacıyla kayıt dışı yollara yönelirler. Bu durum işletmeler arasında haksız rekabete ve devletin gelir dengesini bozulmasına neden olabilmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

KREDİ GARANTİ SİSTEMİ

Her ülkede farklı ismi olan ancak hepsinin amacı teminat yetersizliği nedeni ile kredi alamayan KOBİ veya KOBİ dışı işletmelere kefil olarak finansmana erişmelerine yardımcı olan sistemdir.

2.1. Türkiye Kredi Garanti Fonu Uygulaması (KGF)

KGF, 29.07.1991 tarihinde “Kredi Garanti Fonu İşletme ve Araştırma Ticaret Anonim Şirketi” adı ile kurulmuş, 14 Temmuz 1993’te, 93/4496 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kuruluş yapısını tamamlamış ve ilk kefaletini 1994’te vererek faaliyetlerine başlamıştır. Şirketin kurucuları MEKSA (Mesleki Eğitim ve Küçük Sanayii Destekleme Vakfı), TOSYÖV (Türkiye Orta Ölçekli İşletmeler, Serbest Meslek Mensupları ve Yöneticiler Vakfı), TESK (Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu) ve TOBB (Türkiye Odalar Borsalar Birliği)’dir. Şirkete 1995’te Türkiye Halk Bankası ve KOSGEB (Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme idaresi Başkanlığı) ortak olmuştur. Kredi Garanti Fonu işletme ve Araştırma Ticaret A.Ş. adı ile kurulan şirket unvanı 1995’te Kredi Garanti Fonu işletme ve Araştırma A.Ş. olarak unvan değiştirmiş ve 2007’de bugünkü (KGF) adını almıştır.

2016 yılında Genel Müdürlüğünün dışında 39 şubesi bulunan KGF’nin, 2018’de şube sayısı 40’a ulaşmıştır.²⁵

2.1.1. Kredi Garanti Fonu A.Ş.’nin Kuruluş Amacı

KGF’nin amacı; KOBİ’lerin finansmana erişmelerine yardımcı olmaktır. Bankalara verecek teminatı olmayan ancak kredi değerliliği olan KOBİ’lere kefil olmak ve onlara teminat desteği sağlamak temel görevidir.

KOBİ’ler, Türkiye’deki işletmelerin yaklaşık %99,8’ini oluşturmakta ve toplam istihdamın %77,8’ini karşılamaktadır. Ülkedeki toplam üretimin %54,2’sini,

²⁵KGF Faaliyet Raporu 2018. <https://www.kgf.com.tr/index.php/tr/bilgi-merkezi/faaliyet-raporlari>. (10.06.2019)

yatırımların %35,7'sini ve katma değer de %55'ini KOBİ'ler sağlamaktadır.²⁶ KOBİ'ler ülke ekonomisinin can damarıdır.

Türk Bankacılık Sektörü Genel Görünümü- Eylül 2014 raporunda belirtildiği üzere KOBİ kredilerinin bankacılık sektörü toplam krediler içindeki payı % 27'dir.²⁷ Türkiye ekonomisinin güçlenmesi için KOBİ'ler desteklenmelidir.

2.1.2. Kredi Garanti Fonu A.Ş.'nin Ortaklık Yapısı

KGF'nin ortaklık yapısında TOBB, KOSGEB, TESK, TOSYÖV, MEKSA ve 27 Banka/Katılım Bankası olmak üzere toplam 32 ortağı bulunmaktadır.

Tablo 2.1. KGF Ortaklığı Olan Şirketlerin Ortaklık Oranları²⁸

Ticaret Unvanı	Sermaye Tutarı (TL)	Pay Oranları(%)
TOBB(Türkiye odalar ve borsalar birliği)	92.832.388,73	29.167
KOSGEB (T.C. Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı)	92.805.640,82	29.158
TESK (Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu)	395.989,86	0.124
TÖSYÖV (Türkiye Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler Serbest Meslek Mensupları ve Yöneticiler Vakfı)	25.584,40	0.008
MEKSA (Mesleki Eğitim ve Küçük Sanayii Destekleme Vakfı)	12.803,55	0.004
Albaraka Türk Katılım Bankası A.Ş.	4.896.642,32	1.539
Alternatifbank A.Ş.	4.896.642,32	1.539
Akbank T.A.Ş.	4.896.642,32	1.539
Burgan Bank A.Ş.	4.896.642,32	1.539
Anadolu Bank A.Ş.	4.896.642,32	1.539
Denizbank A.Ş.	4.896.642,32	1.539
Fibabanka A.Ş.	4.896.642,32	1.539
Hsbc Bank A.Ş.	4.896.642,32	1.539
Ing Bank A.Ş.	4.896.642,32	1.539
Kuveyt Türk Katılım Bankası A.Ş.	4.896.642,32	1.539
Nurol Yatırım Bankası A.Ş.	4.896.642,32	1.539

²⁶ KGF Faaliyet Raporu 2017. <https://www.kgf.com.tr/index.php/tr/bilgi-merkezi/faaliyet-raporlari> (08.04.2019)

²⁷ KOSGEB.KOBİ Stratejisi ve Eylem Planı 2015-2018. <https://www.kosgeb.gov.tr>. (30.05.2019).

²⁸KGF Faaliyet Raporu 2018. <https://www.kgf.com.tr/index.php/tr/bilgi-merkezi/faaliyet-raporlari>. (10.06.2019)

Odeabank A.Ş.	4.896.642,32	1.539
Qnb Finansbank A.Ş.	4.896.642,32	1.539
Şekerbank T.A.Ş.	4.896.642,32	1.539
Turkland Bank A.Ş.	4.896.642,32	1.539
Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası A.Ş.	4.896.642,32	1.539
Türk Ekonomi Bankası A.Ş.	4.896.642,32	1.539
Türkiye Finans Katılım Bankası A.Ş.	4.896.642,32	1.539
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	4.896.642,32	1.539
Türkiye Halk Bankası A.Ş.	4.896.642,32	1.539
Türkiye İhracat Kredi Bankası A.Ş.	4.896.642,32	1.539
Türkiye İş Bankası A.Ş.	4.896.642,32	1.539
Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş.	4.896.642,32	1.539
Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O.	4.896.642,32	1.539
Vakıf Katılım Bankası A.Ş.	4.896.642,32	1.539
Yapı Ve Kredi Bankası A.Ş.	4.896.642,32	1.539
Ziraat Katılım Bankası A.Ş.	4.896.642,32	1.539
Toplam:	318.281.750,00	100

Kaynak: KGF Faaliyet Raporu (2018)

2.2. Türkiye’de Kredi Garanti Kurumlarına Sağlanan Hazine Desteği

Kredi Garanti Fonu AŞ (KGF) ve Hazine Müsteşarlığı arasında, KOBİ’ler ve ihracatçıların finansmana erişiminin kolaylaştırılması amacıyla kredi kefalet sistemine ilişkin protokol imzalanıyor.

Hazine destekli kefalet sisteminin merkezinde Portföy Garanti Sistemi’nin bulunduğunu ifade eden Şimşek, "250 milyar liranın en az yüzde 80’inin PGS çerçevesinde firmalara kredi olarak tahsis edilmesini bekliyoruz, daha doğrusu böyle bir şartımız var. " diye konuşuyor.²⁹

Bankacılık sektörüne de çağrıda bulunan Başbakan Yardımcısı Mehmet Şimşek, bankaların vermiş olduğu kredilerin batık oranının yüzde 3’ün biraz üzerinde olduğunu, kendilerinin Hazine destekli kefalet sistemi yani PGS ile

²⁹TOBB. Ankara, 20.03.2017, <https://tobb.org.tr/Sayfalar/Detay.php?rid=7535&lst=Haberler>. (18.04.2019)

bankaların bataklarının yüzde 7'ye kadar üstlendiklerini ifade ediyor. Hazine, bankaların verdikleri bu kredinin duruma göre KOBİ dışında yüzde 85, KOBİ'ler için yüzde 90, ihracatçı için yüzde 100 kefil oluyor. Dolayısı ile bankaların bugün bankaların yüzde 3 civarında olan batık kredilerinin iki katından fazlasını Hazine zaten garanti etmiş oluyor.

2.2.1. Hazine Müsteşarlığı Fonu Ve Portföy Garanti Sistemi (PGS)

Kredi veren bankalara KGF'nin tahsis ettiği kefalet limiti üzerinden, yararlanıcının kredibilitesine ilişkin KGF tarafından ilave bir inceleme yapılmaksızın, kredi veren bankanın içsel derecelendirme notları esas alınarak kendi tahsis yapısı içerisinde değerlendirdiği ve portföye sağlanan kefalet tutarı üzerinden belli bir tazmin üst limiti içinde kalmak koşuluyla kefalet sağlayan sistemdir.³⁰

10 Mart 2017 tarih, 30003 sayılı Resmi Gazete yayınlanan “2017/9969 Kredi Garanti Kurumlarına Sağlanan Hazine Desteğine İlişkin Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar” devreye girmiştir. Bu kararda KGF kurumlarınca Hazine desteğiyle sağlanabilecek kefaletlerin toplam bakiye tutarı 250 milyar liraya, bu kefaletlerin tazmini için hazinenin aktarabileceği kaynağın limiti ise azami 25 milyar liraya yükseltildi. Sonraki aşamada KGF'ye ortak olan Bankalar ile KGF'ye ortak olan bankaların hâkim ortak olduğu finansal kiralama şirketleri veya KGF'ye ortak olan 6361 sayılı Kanun kapsamında yetkilendirilen finansal kiralama şirketleri ve finansman şirketleri ile KGF arasında düzenlenen kefalet protokol ile bu şirketlere KGF tarafından limit tahsis edildi. Bankalar, KGF tarafından kendilerine tahsis edilen bu limit dâhilinde ve kendi tahsis komitesi tarafından yararlanıcı lehine karar çıkması durumunda yararlanıcı KOBİ'lere belli oranda KGF kefaleti ile limit tahsis edilmektedir.

³⁰ Kredi Garanti Fonu Bilgi Merkezi, <https://www.kgf.com.tr/index.php/tr/bilgi-merkezi/sikca-sorulan-sorular>. (25.03.2019)

Şekil 2.1. Portföy Garanti Sisteminde Genel İşleyişi;

Şekil 2.1’de görüldüğü gibi PGS’nin süreci aşağıdaki gibidir;

- KOBİ bankaya kredi başvurusunu yapar.
- Banka başvuruyu değerlendirir, içsel derecelendirmesini yapar, krediyi onaylar ya da reddeder.
- KOBİ’nin bankaya yaptığı kredi başvurusunun onaylanması durumunda banka kefalet talebini KGF’ye iletir.
- KGF uygunluk kriterleri doğrultusunda gerekli kontrolü yapar.
- KOBİ’nin uygunluk kriterlerini sağlaması durumunda KGF bankaya onay verir.
- Banka krediyi kullanır.

PGS kapsamında hazine destekli kefaletlerde başvuru sırasında gönderilecek belgeler aşağıdaki gibidir;

- Yararlanıcı Beyanı
- Firmanın Güncel Memzuç (Risk detayı) Dökümü
- Vergi Borcuna İlişkin Sorgulama Yazısı
- SGK Borcuna İlişkin Sorgulama Yazısı

2.3.Kredi Veren İle Kurum Arasında Düzenlenen 200 Milyar TL Portföy Garanti Sistemi ilk Protokolü 2017

Protokol’ün amacı; her bir Kredi Veren için Kurum’un tahsis ettiği kredi limiti üzerinden oluşturacak portföyler içinde kalmak koşuluyla, taraflarca mutabık

kalınan kriterleri sağlamak suretiyle, Kredi Verenler aracılığıyla kullanılacak krediler ve bu kredilere belli bir temerrüt oranı/tazmin üst limiti ile sınırlı olmak üzere Portföy Garanti Sistemi kapsamında Kurum tarafından verilecek kefaletlere ilişkin usul ve esaslarını belirlemektir.

Protokol'ün tarafları; Kredi veren banka ve KGF'dir.

Kredi Verenler tarafından yararlanıcılara Portföy Garanti Sistemi ile aşağıdaki şartlar dâhilinde Öz kaynak veya Hazine destekli kefalet verilebilir.

2.3.1. Genel Usul ve Esaslar

Kredi veren bankalar tarafından yararlanıcılara Portföy Garanti Sistemi ile aşağıdaki şartlar dahilinde Özkaynak ve Hazine destekli kefalet verilebilmektedir.

- **Portföy Limiti**

Kurum, her bir Kredi Veren için portföy limiti belirler. Belirlenen limit, oran ve koşulları düzenlenen kefalet mektubu ile Kredi Verene bildirilir. Kurum bu limiti protokole taraf olan ve ortağı Kredi Verene eşit veya farklı olarak belirleyebileceği gibi, limiti kullanamayan Kredi Verenin limitlerini protokole taraf olan bir diğer ortağına transfer edebilir. Kredi Veren kendisine verilen limitin azaltılmasını talep edebilir.

Kredi Veren adına bu Protokol kapsamında tahsis edilen alt portföy limitinin % 95'i kullanılmadan yeni bir portföy limiti tahsis edilmez. Tahsis edilecek her bir portföy takip kolaylığı açısından farklı isimlerle adlandırılır. Her bir portföy için işbu Protokol hükümleri geçerli olup tahsis edilecek yeni portföylerde Kurum farklı kriterler belirleyebilir.

Portföy limitleri TL cinsi üzerinden tahsis edilir. Bir portföyden TL ve döviz cinsinden nakdi ve gayri nakdi kredi talepleri yapılabilecektir.

- **Yararlanıcılara İlişkin Genel Koşullar**

Yararlanıcıların Türkiye Cumhuriyeti Kanunlarına göre kurulmuş, KOBİ vasfını haiz yurtiçinde faaliyet gösteren gerçek ve tüzel kişi işletmelerden biri olması şartı aranır. Ancak Hazine destekli kefalet işlemlerine münhasıran KOBİ tanımı dışında kalan firmalar için de kefalet talebinde bulunulabilir.

Yararlanıcıların yararlanma koşullarına uygunluğunun tespit sorumluluğu Kredi Verene aittir. Kurum kefalet talebinde bulunmuş yararlanıcının yararlanma koşullarına sahip olduğunu kabul eder.

Yararlanıcı ile yararlanıcı ve/veya ortaklarının ayrı ayrı ya da birlikte % 25 ve üzeri hisse ile ortak olduğu şirketlerin, krediye başvuru sırasında iflas, fesih, iflas erteleme ve konkordato kararı olmaması koşulu aranır. Bu koşul Kredi Verenin kayıtlarından anlaşılmadığı takdirde yararlanıcıdan alınan beyan ile tamamlanır.

Yararlanıcının Kredi Verene başvuru tarihinde elde edilebilen son Risk Merkezi verilerine göre Bankalarca Kredilerin ve Diğer Alacakların Niteliklerinin Belirlenmesi ve Bunlar İçin Ayrılacak Karşılıklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik uyarınca kredilerinin donuk alacak niteliğinde üçüncü, dördüncü ve beşinci grupta izlenen kredilerden biri olmaması aranacaktır. İlgili belge Kredi Veren tarafından başvuru sırasında KOBİT sistemine eklenir.

▪ **Kullanılacak Kredilere, Kefaletlere, Teminatlara İlişkin Genel Koşullar**

“Portföy Temerrüdünü Karşılama Oranı” ve “Portföy Tazmin Limiti” portföyden kullanılan kredilere kefil olunan tutar üzerinden hesaplanır.

Kurum, “Portföy Tazmin Limiti” ve “Portföy Temerrüdünü Karşılama Oranını” kefalette bulunduğu yararlanıcının, sektörün, kredi türünün, kredi vadesinin yapısı ve özelliğine göre daha aşağı çekmeye yetkilidir.

Tahsis edilecek her bir portföy için portföyden kullanılan kredilere uygulanan kredi kefalet oranı ile portföy temerrüdünü karşılama oranı Kurum tarafından belirlenir. Portföy temerrüdünü karşılama oranı portföy kapatılıp tasfiye edilinceye kadar değiştirilemez.

Her bir portföy için portföy tazmin limitine ulaşıncaya kadar, portföyden temerrüde düşen her bir yararlanıcının kredi risklerinin ve Protokol kapsamında talep edilebilecek faiz/kar payı/kira tutarı Kurum’un yararlanıcı için belirlenen kefaleti oranından Kredi Verene ödenir.

Portföy tazmin limitine ulaşılmamasından sonra, temerrüde düşen krediler için Kurum’un kefaleti sona ermiş olur. İlave tazmin talepleri karşılanmaz.

Kurum'un kefalet sorumluluğu her durumda, Portföy Garanti Kefalet Mektubu'nda belirtilen portföy temerrüdünü karşılama oranı üzerinden hesaplanacak portföy tazmin limiti ile sınırlıdır.

Bir portföye dahil edilen her bir yararlanıcıya kullanılacak krediler için farklı kefalet oranları uygulanır. Her bir portföy için portföy temerrüdünü karşılama oranı farklılık arz edebilir.

PGS'de Kurum tesis edilen her bir portföy limiti için kefaleti oranında tek bir "Portföy Genel Kefalet Mektubu" düzenler.

PGS'de portföy limitinin hesaplanmasında ve takibinde bir portföyden kullanılan krediler tutarı toplamı dikkate alınır. Kapanan krediler, ödenen taksitler veya tazmin olunan krediler limit boşluğu olarak değerlendirilemez ve bu kredilerin yerine aynı ya da başka bir yararlanıcıya yeni kredi kullanılamaz. Ayrıca portföye dahil edilme kriterlerine uygun olmadığı sonradan anlaşılan ve bu nedenle portföyden çıkarılan yararlanıcının yerine yeni bir yararlanıcı dahil edilemez.

PGS'de, Kredi Veren Kurum'dan ayrı olarak sadece kendi risk payı için teminat tesis edemez. Kredi Veren tarafından Kurum'un kefaletiyle verilen krediler için tesis edilen maddi teminatlar hangi oran ve tutarda olursa olsun Kurum ile kefaleti oranında garameten paylaşılır. Teminat tercihi Kredi Veren tarafından serbestçe belirlenir. PGS kapsamında verilecek krediler açık kredi niteliğinde olamaz. Teminata en az bir gerçek ya da tüzel kişinin kefaleti alınır. Kefil alınmaksızın kredi kullanılması halinde asgari kredi tutarı kadar maddi teminat alınması gerekir.

Kredi Veren, KOBİT üzerinde yer alan ve şubeleri tarafından doldurulan "Kefalet Talep Formu"nu kendi iç organizasyonundaki yetki durumuna göre şube/yetkili birim görüşlerini de belirten şekilde kredi limitini oluşturduktan sonra Genel Müdürlüğü/Bölge Müdürlüğü tarafından Kurum'a gönderecektir.

Kredi Veren tarafından Kurum ile garameten paylaşılmak üzere tesis edilen teminatların risk türlerine göre sigortalarının yaptırılması keyfiyeti ve takibi Kredi Verendedir.

Sigortalı teminatlar üzerinde oluşacak hasarların sigortadan karşılanması halinde, Kredi Veren teminat koşulunu korumak kaydıyla, sigorta tahsilatını yararlanıcının kullanımına bırakabilir ya da risk paylaşım oranında kredi riskine

mahsup edebilir. Kredi Veren, bu durumdan Kurum'u yazılı olarak haberdar edecektir.

Kredi Veren, Kurum'un müteselsil kefaletiyle kullandığı krediler için yeni alacağı teminat, Karşılıklar Yönetmeliği'nde belirlenen teminat gruplarında aynı veya daha üst grupta yer almak kaydıyla Kurumdan onay almadan aldığı/alacağı teminatları değiştirebilir.

Yararlanıcılara ilişkin kredi derecelendirme notlarının, kredi derecelendirme notlarının olmaması durumunda puanlamalarının, Bankalarca Kredilerin ve Diğer Alacakların Niteliklerinin Belirlenmesi ve Bunlar İçin Ayrılacak Karşılıklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik uyarınca kredi grubu bilgisi Kredi Verenler tarafından KOBİT'e eklenecektir.

Kurum tarafından kefalet sağlanırken limit hesaplamalarında kefalet kararının verildiği tarihteki TCMB döviz alış kuru esas alınır. Kefalet tahsis tarihi ile kullandırmadan sonraki kredi vadesi içerisinde meydana gelebilecek kur artışları Karar'da geçen limitlerin hesaplanmasında aşım sayılmayacaktır.

Kredi Veren tarafından krediye konu işlemin finansal kiralama işlemi olması ya da Kredi Veren'in finansal kiralama şirketi olması halinde Kurum, kiralamaya konu olan varlık üzerinde garameten hak sahibi olacaktır.

2.3.2.Portföy Garanti Sistemi Kapsamında Hazine Desteğinin Kullandırılmasına İlişkin Özel Hükümler

T.C. Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı tarafından 2016/9538 ve 2017/9969 Sayılı "Kredi Garanti Kurumlarına Sağlanan Hazine Desteğine İlişkin Karar" gereği Kredi Verenlerce Kararda belirtilen yararlanıcılara Portföy Garanti Sistemi ile aşağıdaki şartlar dahilinde kredi kullandırılır.

İşbu Protokol'ün 5. Maddesinde bulunmayan tüm hususlarda Hazine kefaletlerine ilişkin Kredi Veren ile Kurum arasında düzenlenen Protokol hükümleri geçerli olacaktır. Karar hükümleri doğrultusunda, Hazine desteği ile sağlanan toplam kefalet tutarının en az %80'lik kısmının Portföy Garanti Sistemi ile kullanılması esastır. PGS kapsamında kullandırılan kefaletlerin en az %70'i KOBİ'lere kullandırılır.

- **Portföy Limiti**

PGS aracılığı ile Kredi Verenlere tahsis edilecek portföy limitleri Kurum tarafından belirlenerek, “Portföy Temerrüdünü Karşılama Oranı” ile birlikte yazıyla Kredi Verenlere bildirilir. Bir portföy için “Portföy Tazmin Limiti” ulaşılan kefalet hacminin %7’sini aşamaz.

Portföy tazmin limitine ulaşıldığından sonra, takipten tahsilat sağlanması durumunda, tahsilat sonucu oluşan tutarlar miktarında ilave limit oluşur ve yeniden tazmin üst limitine ulaşılan kadar tazmin ödemesi yapılır.

Kurum, Kredi Verenlere dilimler halinde portföy limitleri açabilir, tazmin üst limit hesaplaması ise Kredi Verenlere dilimler halinde açılan portföy limitlerinin kefalet kullandırmalarının toplamı üzerinden hesaplanır.

- **Yararlanıcılara İlişkin Özel Koşullar**

Yararlanıcıların Türkiye Cumhuriyeti Kanunlarına göre kurulmuş, KOBİ tanımını haiz ve KOBİ tanımı dışında kalan yurtiçinde faaliyet gösteren gerçek ve tüzel kişi işletmelerden biri olması şartı aranır.

Yararlanıcıların yararlanma koşullarına uygunluğunun tespit sorumluluğu Kredi Verene aittir. Kurum kefalet talebinde bulunmuş yararlanıcının yararlanma koşullarına sahip olduğunu kabul eder.

Yararlanıcı ile yararlanıcı ve/veya ortaklarının ayrı ayrı ya da birlikte % 25 ve üzeri hisse ile ortak olduğu şirketlerin, krediye başvuru sırasında iflas, fesih, iflas erteleme ve konkordato kararı olmaması koşulu aranır. Bu koşul Kredi Vereninin kayıtlarından anlaşılmadığı takdirde yararlanıcıdan alınan beyan ile tamamlanır.

Yararlanıcının, kredi kullandırım sırasında en çok 90 gün öncesine kadar bir tarihte alınmış yazı ile belgelendirilecek şekilde, 21/07/1953 tarih ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 22/A maddesi kapsamında Vergi Dairesine ve 31/05/2006 tarih ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 90. maddesinin altıncı fıkrası kapsamında Sosyal Güvenlik Kurumu’na vadesi geçmiş borçlarının olmaması, bu kapsamda borç bulunması halinde yeniden yapılandırılması ve yapılandırmanın bozulmamış olması, aksi takdirde bu borcun kredinin % 20’sini aşmaması şartıyla Kurum kefaleti ile sağlanan krediden öncelikli olarak bu borçların ödenmesi koşulu aranır. Kredi kullanımından 90 gün öncesine kadar ilgili kurumlardan alınan belgeler geçerlidir.

Yararlanıcının Sosyal Güvenlik Kurumuna ve/veya Vergi Dairesine vadesi geçmiş borcunun bulunması halinde, Hazine desteği ile kefalet sağlanan krediden öncelikli olarak borcun kredinin % 20'sini aşmaması şartıyla ödenmesi Kredi Veren sorumluluğundadır. Sosyal Güvenlik Kurumu ve Vergi Dairelerinden alınan ve borcun ödendiğini tevsik eden belge kredi kullanımını takip eden 10 iş günü içerisinde Kurum'a yazı ile gönderir ve/veya KOBİT sistemine ekler. Ödenmemesi halinde Kurum'un kefalet sorumluluğu ortadan kalkar.

Yararlanıcının Kredi Verene başvuru tarihinde elde edilebilen son Risk Merkezi verilerine göre Bankalarca Kredilerin ve Diğer Alacakların Niteliklerinin Belirlenmesi ve Bunlar İçin Ayrılacak Karşılıklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik uyarınca üçüncü ve dördüncü grupta sınıflandırılan krediler hariç olmak üzere, aynı Yönetmeliğin 5 inci maddesi uyarınca, donuk alacak olarak sınıflandırılmamış olması ve 24/12/2013 tarihli ve 28861 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketlerinin Muhasebe Uygulamaları ile Finansal Tabloları Hakkında Yönetmelik hükümleri uyarınca "Tasfiye Olunacak Alacaklar ile Zarar Niteliğindeki Alacaklar" hesabında izlenen alacaklar niteliğinde olmaması.

Yararlanıcının başvuru sırasında 22/6/2016 tarihli ve 29750 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kredilerin Sınıflandırılması ve Bunlar İçin Ayrılacak Karşılıklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik uyarınca üçüncü ve dördüncü grupta sınıflandırılan kredilerinin bulunması halinde, Kredi Veren yararlanıcı lehine yeni veya ilave kredi için kefalet talebinde bulunabilir.

PGS'ye ilişkin yararlanıcılara ilişkin özel koşullar, kefalet oranları, yararlanıcı başına talep edilebilecek azami kefalet tutarı, başvuru ücreti ve komisyon oranları Ek-2'de belirtilmiştir.

▪ **Kullanılacak Kredilere, Kefaletlere, Teminatlara İlişkin Özel Koşullar**

Karar kapsamında Tablo 2.2'de detayları belirtilen yararlanıcılara TL ve döviz cinsinden nakdi ve gayri nakdi kredi kullandırımı yapılabilecektir. Portföy Garanti Sistemi ile kullanılacak kredilerin, işletme kredisi olması durumunda vade asgari 6 ay, anapara ödemesiz dönemi en fazla 1 yıl olmak üzere azami 5 yıl, yatırım

kredisi olması durumunda ise vade asgari 6 ay, anapara ödemesiz dönemi en fazla 3 yıl olmak üzere azami 10 yıldır. BCH/Rotatif/Spot Kredi şeklinde azami 18 ay vadeli kullandırım da yapılabilecektir. Asgari yılda bir defa faiz tahsilatı yapılmalıdır.

Kefalet verilmiş kredilerin yeniden vadelendirilmesi veya yapılandırılması ve yukarıda belirtilen azami sürelerin aşılması durumunda, Karar doğrultusunda bu sürelere en fazla 36 ay ilave edilebilir.

Kurum tarafından sağlanan kefalet tutarı, yararlanıcılarda kredinin tazmin tarihindeki anapara bakiyesi ile temerrüt faizi hariç olmak üzere faiz/kar payı/kira tutarı ödemeleri toplamı Tablo 2.2’de belirtilen yararlanıcı tipine göre belirtilen azami kefalet oranını geçemez.

- **Başvuru Taleplerini Değerlendirme ve Tahsis Süreci**

Kredi Verene tahsis edilen portföy limiti için 6 ay vadeli "Portföy Garanti Kefalet Mektubu" düzenlenir.

Kurum taleplerin değerlendirilmesi için ilgili bilgi ve belgeleri Kredi Verene bildirir. Kredi Veren, başvuru yaparken KOBİT sisteminde yer alan PGS-Hazine ürünü için sistemde talep edilen yararlanıcıya ilişkin bilgileri, belgeleri, kredi derecelendirme notlarını, kredi derecelendirme notlarının olmaması durumunda puanlamalarını, Bankalarca Kredilerin ve Diğer Alacakların Niteliklerinin Belirlenmesi ve Bunlar İçin Ayrılacak Karşılıklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik uyarınca kredi grubu bilgilerini tam olarak doldurmak/eklemek suretiyle Kurum’a gönderir.

İlgili belgelerin KOBİT sistemine eklenmesi suretiyle yapılan talepler, Kurum tarafından en geç 2 iş günü içinde Kredi Verene yararlanıcının PGS portföyüne dahil edilip edilmeyeceğini KOBİT üzerinden durum sütununda görülecek şekilde “onaylandı” ya da “reddedildi” şeklinde bildirerek sonuçlandırılır.

Kredi Veren, Kurum’un onay bildirim tarihini (sistem onay tarihi) takip eden günden başlamak üzere en geç 30 gün içinde lehine talepte bulunduğu yararlanıcıya krediyi kullandırmalı ve KOBİT üzerinden krediyi “açıldı” konumuna getirmelidir. Kredi Verener yararlanıcıların başvuruları ile ilgili iptal taleplerini bekletmeden işleme almakla sorumludur.

Süresi içinde kullandırılmayan yararlanıcı talepleri Kredi Veren portföyüne dahil edilmemiş addedilir. Bu durumda KOBİT üzerinde talebin durumu “kullanılmadı” şeklinde görülecek ve Kredi Veren yararlanıcıya krediyi kullandıramayacaktır. Kullandırması halinde ise Kurum tarafından kefalet geçersiz sayılacaktır. Ancak bu yararlanıcı yeniden kefalet talebinde bulunabilir.

Yararlanıcı tarafından gerek başvuru gerekse kullandırım sırasında ibraz edilen ve Kredi Veren tarafından KOBİT’e yüklenen her türlü belgenin yetkili makamlarca düzenlenip düzenlenmediği, içeriklerinin doğruluğu ve geçerliliği gibi esaslı unsurları kontrol etmek yükümlülüğü Kredi Verene aittir. Kurum bu belgelerin doğruluğu ve geçerliliğini kontrol etmez. Karar’da sayılan belgelerin zorunlu hususları içermemesi halinde Kurum kefaleti hükümsüz olup, tazmin yükümlülüğü yerine getirilmez.

- **Komisyonlara İlişkin Usul ve Esaslar**

Kredi Veren, PGS kapsamında tahsis edilen portföy kefalet limiti üzerinden %0,03 (onbinde üç) kefalet komisyonunu bir defaya mahsus nezdindeki Kurum hesabına peşin olarak yatırır. Altı ayın sonunda kullandırılmayan limitler için tahsil edilmiş komisyonlar Kurum tarafından Kredi Verene iade edilir.

Kredi Veren, 2009/15197, 2015/7331 sayılı Kararlar ile 2016/9538 sayılı karar kapsamında işbu protokol zeyilnamesinin imzalandığı tarihten önce açılan portföylerden verilen PGS Hazine destekli kefaletler için izleyen yıl komisyonlarını bakiye kefalet riski üzerinden %0,5 (binde beş) kefalet komisyonunu yıllık dönem başlarını takip eden 2 gün içerisinde Ziraat Bankası nezdindeki işletme hesabına peşin olarak yatırır. Ancak bu süreden sonra yatırılacak kefalet komisyonu için Kredi Veren teminat mektuplarına uyguladığı gecikme komisyon faizi uygulayarak, Kredi Veren tarafından ödenir.

Kurum, Kredi Verenden tahsil edeceği kefalet komisyonu dışında yararlanıcılardan ayrıca bir kefalet komisyonu talep etmeyecektir.

Kredi Veren, Kurum’a ödediği komisyonu portföye dahil ettiği yararlanıcılardan alıp almamakta serbesttir. Yararlanıcılardan alacağı komisyon üst sınırı yararlanıcı başına Kurum’a ödediği tutarı geçemez.

2.3.3. Tarafların Hak ve Sorumlulukları

Kredi Veren kendi organizasyon yapısına bağı olarak Kurum'un muhatabı olarak bir birim ya da kişi kişileri görevlendirir ve portföye alınacak yararlanıcıların ve toplam portföy limitinin takibi karşılıklı olarak görevlendirilen birimler aracılığıyla yürütülür.

Kredi Veren, Kurum'un ve Kredi Verenlerin ihtiyaç duyduğu hallerde, bankacılık sırlarına sadık kalarak ve Bankacılık Mevzuatının izin verdiği ölçüde, portföyde olan yararlanıcıların yerinde veya nezdindeki kredi dosyalarından inceleme talebine gerekli özen ve kolaylığı gösterecektir.

Kriterler bakımından portföye dahil edilmeyecek yararlanıcıların portföye dahil edildiğinin anlaşılması halinde sorumluluk Kredi Verende olacak ve bu yararlanıcılar için Kurum'un kefaleti yok hükmünde sayılacaktır.

Tablo 2.2. Portföy Garanti Sistemi ilk Protokolü 2017

	Yararlanıcı Tipi	Özel Koşullar	Kefalet Üst Limiti	Komisyon Oran (%)	Azami Kefalet Oran (%)
PGS	KADIN VE GENÇ GİRİŞİMCİLER	-KOBİ vafına haiz gerçek veya tüzel kişi işletme olması, -Başvuru tarihi itibarıyla halen en fazla 2 yıldır faaliyet gösteriyor olması.	2.500.000TL	0,03	90
	KOBİ	-KOBİ vafına haiz gerçek veya tüzel kişi işletme olması,	12.000.000TL	0,03	90
	İHRACATÇI KOBİ	-İhracatı ve döviz kazandırıcı faaliyeti olan tüm KOBİ'ler	12.000.000TL	0,03	100
	KOBİ DIŞI	-KOBİ Dışı tüm firmalar herhangi bir şarta bağı olmaksızın	50.000.000TL	0,03	85
	İHRACATÇI KOBİ DIŞI	-İhracatı ve döviz kazandırıcı faaliyeti olan tüm KOBİ Dışı Firmalar	50.000.000TL	0,03	100

Kaynak: KGF 2017 Protokolü

2.4.Kredi Garanti Kurumlarına Sağlanan Hazine Desteği 2018 Yeni Protokol 55 Milyar TL

Yürürlükte olan protokol 2017 yılı içerisinde KGF tarafından bankalara 200 Milyar TL kefalet sağlamış ve PGS sistemini bankaların kullanımına sunmuştu. Yeni protokol 2018 yılında bankalara verilecek 55 Milyar TL kefaletin şartlarını düzenlemekte ve ek olarak başta yararlanıcı türlerinde olmak üzere kullanım koşullarında bazı değişiklikler getirmektedir.

Yararlanıcı Bazında Değişiklikler: Mevcut protokol yararlanıcıları KOBİ, KOBİ dışı ve İhracatçı olarak sınıflandırmaktaydı. PGS ve PLS (Portföy Limit Sistemi) şeklinde iki farklı yöntem üzerinden başvurular alınmaktaydı. Tüm firmalar başvurularını PGS'den gerçekleştirmekte, sadece KOBİ Dışı firmalar 50 milyonu aştıkları takdirde PLS üzerinden komiteye girmektedir. Yeni protokolle Yatırımcı, Kadın ve Genç Girişimci, Tarım, Cazibe Merkezi gibi farklı yararlanıcı türleri sisteme dâhil edilmiş olup, bunların her birine özel başvuru ve kullandırma şartlarını karşılaması zorunluluğu getirilmiştir.

Yeni protokolden yararlanıcılar aşağıdaki gibidir;

- **İhracatçı:** İhraç edeceği mala göre ilgili İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğine üye olan, vergi numarasına sahip gerçek veya tüzel kişiler ile tüzel kişilik statüsüne sahip olmamakla birlikte dış ticaret mevzuatı hükümlerine istinaden hukuki tasarruf yapma yetkisi tanınan ortaklıkları ve imalatçı ihracatçılar.
- **Genç Girişimci:** Bir iş fikrine dayalı olarak faaliyet gösteren, hisseleri toplamının en az yarısı başvuru tarihi itibarıyla 18 yaşını doldurmuş olup 30 yaşını doldurmamış, en az ilkokul mezunu olan kişilere ait firmaları,
- **Kadın Girişimci:** Bir iş fikrine dayalı olarak faaliyet gösteren, hisseleri toplamının en az %50'si, 55 yaşını doldurmamış, en az ilkokul mezunu olan kadınlara ait firmaları,
- **Tarım İşletmeleri:** Bu kapsamda yapılacak kefalet başvurularında uygunluk kriteri olarak 5488 sayılı Tarım Kanununda yer alan, "Tarımsal işletme: Üretim faktörlerini kullanarak; bitkisel ve/veya hayvansal ve/veya su ürünlerinin üretimi için tarımsal faaliyet yapan veya söz konusu tarımsal faaliyete ilave olarak işleme,

depolama, muhafaza ve pazarlamaya yönelik faaliyetlerde bulunan işletme.” tanımının esas alınması gerekmektedir.

- **Yatırımcı:** Komple yeni yatırım, modernizasyon, tevsi veya ürün çeşitlendirmesine dayanan bir yatırım projesine (proje finansmanı dâhil) veya yatırım teşvik belgesine istinaden kredi verenlere, işbu protokol kapsamında kefalet temin etmek üzere başvuruda bulunan ve sağlayacağı krediyi söz konusu proje çerçevesinde kullanacağına dönük yazılı taahhütte bulunan KOBİ ve KOBİ dışı yararlanıcılardır.

2018 Yeni Protokolünde Değişenler:

- Tüm Kredi verenlere (banka ve finans kuruluşları) dağıtılacak yeni kaynak tutarı 55 Milyar TL olarak belirlendi.
- Dövizde endeksli krediler KGF kapsamından çıkarıldı.
- Yeni yararlanıcı tipleri ve kredi türleri tanımlandı.
- «Yararalanma koşullarına ilişkin yapılacak hatalı kullanımlarda KGF tazmin taleplerini karşılamayacaktır» maddesi protokole açıkça eklendi.
- Donuk alacak sınıfındaki yararlanıcılara KGF kapsamında kredi kullandırılmamasına karar verildi.
- Müşterinin ortaklık yapısında ya da unvanında değişiklik olduğu zaman daha önce banka ve KGF ortak sorumluyken artık sorumluluk sadece bankaya bırakıldı.
- PGS kullandırım limiti 50'den 75 milyon TL'ye yükseltildi. (Sadece KOBİ Dışı için)
- Kefalet oranları değişti (eski protokol 85, 90, 100 / yeni protokol 75, 80, 85, 90, 100)
- Kadın ve genç girişimciler için üst limit değişti.
- Başvuru ve tazmin aşamasında yararlanıcılar için bir takım yeni belgeler eklendi.
- Öz kaynak uygulaması yeni protokol metninden çıkarıldı.

Tablo 2.3. 2018 Yeni Protokol 55 Milyar TL İçin Kullandırım Esasları

Yararlanıcı	Kefalet üst limiti	KefaletOranı (%)	KomisyonOranı (%)	Özel Şartlar
İhracatçılar ve döviz kazandırıcı faaliyeti olanlar.			0,03	İş bu protokol kapsamında tanımlanan ihracatçı ve döviz kazandırıcı faaliyeti olan firmalar
KOBİ	12 milyon TL	100		
KOBİ dışı	200 milyon TL	100		
Yatırımcılar.			0,03	İş bu protokol kapsamında tanımlanan yatırımcı firmalar
KOBİ	12 milyon TL	85		
KOBİ dışı	200 milyon TL	80		
Cazibe Merkezi Projesi kapsamındaki yatırımcılar.			0,03	Cazibe Merkezi Projesi kapsamında Ekonomi Bakanlığı tarafından belirlenecek firmalar arasından bankalarca seçilen yatırımcı firmalar
KOBİ	12 milyon TL	90		
KOBİ dışı	200 milyon TL	85		
Tarım işletmeleri.	12 milyon TL	85	0,03	5488 sayılı Tarım Kanununda tanımlanan ve KOBİ tanımı kapsamındaki tarım işletmeleri
KOBİ				
Kadın ve genç girişimciler.	1 milyon TL	90	0,03	1-KOBİ vasfına haiz gerçek ve tüzel kişi işletme olması 2-Girişimciler tarafından işletmenin yönetim ve faaliyetlerinde aktif olarak katılacağı yönünde taahhüt verilmesi
Diğer			0,03	Tüm firmalar.
KOBİ	12 milyon TL	80		
KOBİ dışı	200 milyon TL	75		

2.5.KGF'den Üçüncü Kefalet 35 Milyar TL

İşletmelerin uygun vade ve daha uygun maliyetlerle finansmana erişimini sağlayan Kredi Garanti Fonu, Türkiye Cumhuriyeti Hazine ve Maliye Bakanlığı ile 2018 yılında imzalanan ikinci protokol ile 35 Milyar TL'lik yeni kefalet paketi işletmelerin kullanımına açtı.

2017 yılında Kredi Garanti Fonu ile Hazine Müsteşarlığı arasında imzalanan 200 Milyar TL'lik kefalet limitinden sonra Ocak 2018'de ilave 55 Milyar TL ilave paket belirlenmiş ve bu limitinde hızlı kullandırılmasından sonra bu kredilerin geri dönüşlerinden oluşturulan yeni bir paket 35 Milyar TL'lik üçüncü bir kefalet paketi de işletmelerin kullanımına açıldı.

Bu üçüncü protokolle de ihracatçılara verilen %100 kefalet oranı desteği devam etti. 35 Milyar TL'lik desteğin 5 Milyar TL'lik bölümü de ihracat ve döviz kazandırıcı faaliyeti olan işletmelerin kullanımına ayrıldı. Kalan 30 Milyar TL'lik limit ise işletme finansmanında kullanılmak üzere tanımlandı. İşletmeler bu kredileri daha uygun maliyetli ve 1 yılı geri ödemesiz toplam 5 yıl vadeli olarak kullanabilecek.

2.6.Hazine Fonu 20 Milyar TL KOBİ Değer Kredisi

Kredi Garanti Fonu 20 Milyar TL KOBİ Değer Kredisi ile bankaların talep ettiği tür ve nitelikte teminatlı olmamasından dolayı finansmana erişmekte zorluk çeken, 2017 yılsonu cirosu 25 Milyon TL ve altı olan KOBİ'lerin talep ettikleri finansmana kefalet desteği sağlamaktadır.

Bu protokolde kredi veren 14 banka olup bu bankalar; Ziraat Bankası, Albaraka Türk Katılım Bankası, Alternatif Bank, Denizbank, QNB Finansbank, Şekerbank, Türkiye Ekonomi Bankası, T. Halk Bankası, T. Vakıflar Bankası, Garanti Bankası, Vakıf Katılım Bankası, Yapı ve Kredi Bankası, Ziraat Katılım Bankası, Akbank'tır.

Tablo 2.4. 20 Milyar TL KOBİ Değer Kredisi Kriterleri

YARARLANICI	2017 yıl sonu net cirosu 25.000.000.- TL altı olan KOBİ'ler
KREDİ LİMİTİ	İmalatçı/İhracatçı KOBİ'ler - 1 mio TL Diğer KOBİ'ler - 500 bin TL
KGF KEFALET ORANI	%80
VADE	Toplam 36 ay vade (tek vade)
AYLIK/Yıllık ORAN	1,54 Yıllık 18,48
ÖDEME PLANI	Eşit taksitli-aylık ödemeli
ÖDEMESİZ DÖNEM	Azami 6 ay anapara ödemesiz (kar/faiz ödemeli)
KREDİ TÜRÜ	Nakit-TL-YP

Tablo 2.5. 20 Milyar TL Tutarındaki Hazine Kefaletinin Kullanım Esasları

Yararlanıcı	Kefalet üst limiti	Kefalet oranı	Komisyon Oranı	Özel Şartlar
İmalatçı/İhracatçı KOBİ	800 bin TL	80%	0,03%	2017 yılsonu cirosu 25 milyon TL ve altı olan firmalar
Diğer KOBİ	400 bin TL	80%		

2.7. KOBİ Değer Kredisi-2

KOBİ DEĞER-2 kredisi KOBİ DEĞER 1 ile büyük ölçüde benzerlik göstermektedir. 25 milyar liralık kredi hacmine sahip 'KOBİ Değer Kredisi-2' paketi Kredi Garanti Fonu'nun kefaleti ve 17 bankanın desteğiyle devreye girmiştir.

Bu bankalar; Ziraat Bankası, Albaraka Türk Katılım Bankası, Kuveyt Türk Katılım Bankası, Türkiye Finans Katılım Bankası, Denizbank, İNG Bank, QNB Finansbank, Türkiye İş Bankası Şekerbank, Türkiye Ekonomi Bankası, T. Halk Bankası, T. Vakıflar Bankası, Garanti Bankası, Vakıf Katılım Bankası, Yapı ve Kredi Bankası, Ziraat Katılım Bankası, Akbank.

Tablo 2.6. KOBİ Değer Kredisi-2 Yararlanıcı Kriterleri ve Genel Kullanım Şartları

Ciro (2017)	Yararlanıcı	Kredi Üst Limiti (TL)	Kefalet üst Limiti (TL)	Kefalet Oranı %
0-3 Milyon TL	KOBİ	250.000	200.000	80
3-25 Milyon TL	KOBİ	500.000	400.000	80
25-125 Milyon TL	İmalatçı/İhracatçı KOBİ	5.000.000	4.000.000	80
	Diğer KOBİ	2.500.000	2.000.000	80

KOBİ Değer Kredisi-2 kredisinden 125 milyon liraya kadar cirosu olan KOBİ'ler yararlanabilecek. KOBİ'lere bu kapsamda azami 5 milyon TL kredi desteği sağlanmaktadır.

KOBİ'lerin finansmana erişiminde en büyük destekçisi olan KGF, 2017 yılsonu cirolarına göre değişen üst limitlerle KOBİ Değer Kredisi 2 projesi kapsamında kullanılacak olan kredilerin %80'ine kefalet sağlayacaktır.

Kullanım Şartları:

- Kefalet tutarı üzerinden bir defaya mahsus ve peşin olarak kefalet tutarının %2'si oranında komisyon tahsil edilecektir.
- Aylık % 1,54 oran
- Ödemesiz dönem azami 6 ay ve toplam 36 ay vade (Tek vade)
- Eşit taksitli-aylık ödemeli
- Azami 6 ay ödemesiz dönem

2.8. Kredi Garanti Sisteminin Dünyadaki Uygulamalarına Bazı Örnekler

Türkiye'de olduğu gibi diğer ülkelerde de KOBİ'ler çeşitli devlet kurumları tarafından desteklenmektedir. Bu ülkelerden bazıları aşağıdaki gibidir.

2.8.1. Güney Kore KGF'si KODİT

Türkiye'de KOBİ'lerin destekçisi olan KGF'nin, dünyanın diğer ülkelerinde ki örneklerden biri de Güney Kore'de bulunan KODİT'tir. Kore Kredi Garanti Fonu(KODİT) bir kamu kuruluşu olup, Kore'nin sermaye fonlarını yönetmektedir. Kâr amacı gütmeyen KODİT 1976 yılında kurulmuş olup tamamı devlete aittir.

Kore'nin büyümesi ve kalkınmasında rol oynayan, başta KOBİ'ler olmak üzere reel sektöre verdiği kefalet desteğiyle en önemli kurumlardan biri olmuştur.

KODİT, 4,7 milyar dolar sermayesi, 109 şubesi, 2300 çalışanı ve 9 bölge koordinatörlüğüyle hizmet vermektedir. Kefalet verdiği firmalardan firmanın reyting notuna bağlı olarak yıllık yüzde 0,5 ila yüzde 3 arasında değişen oranlarda aldığı komisyon, bankalardan toplam ticari kredi büyüklüğü üzerinden aldığı yıllık binde 3 katılım payı ve devletin her yıl oluşacak tazminler için bütçesinden aktardığı kaynak Fon'un bütçesini oluşturmaktadır. KODİT her sektöre destek vermekte ancak Ar-Ge, teknoloji ve ihracatçı firmalar öncelikli olarak değerlendirilmektedir.³¹

KODİT'in Kefalet İşlem Tipleri:

- Banka kredisine kefalet tesisi: İhracatın finansmanı, işletmenin sermaye ihtiyacı, hammadde alımı, teknolojik yatırımlar için kullanılacak kredilere verilen kefaletlerdir.
- Banka dışındaki diğer finansal kuruluşlar kanalıyla verilen kefaletler: Sigorta şirketleri, ulusal tarım kooperatifleri, ulusal balıkçılık kooperatifleri, küçük ve orta ölçekli iş kooperatifleri gibi finansal kuruluşlar kanalıyla verilen kefaletlerdir.
- Taahhütname karşılığı kefalet: Bir hizmet ya da mal temini kapsamında inşaat-taahhüt firmalarına verilen kefalettir.
- Ticari faturalara kefalet verilmektedir.
- Sektör bazında çoğunlukla kullanılan anlaşmalar karşılığı kefalet verilmektedir.
- Banka ödeme emri karşılığı kefalet: Akreditife verilen kefalettir.
- Kurumsal borç senedine kefalet vermektedir.
- Vergi kefalet işlemleri yapılmaktadır.
- E-ticaret kefalet işlemleri yapılmaktadır.

³¹ GERGERLİ, İsmet, "Güney Kore'yi Uçuran KODİT", Dünya Ekonomi Gazetesi, 18 Eylül 2017, <https://www.dunya.com/kredi-garanti-fonu/guney-koreyi-ucuran-kodit-haberi-382192>, (22.03.2019)

2.8.2. Almanya Kefalet Bankalar Birliği Derneği (Verband Deutscher Bürgschaftsbanken)

Almanya'da 50 yılı aşkındır Kefalet Bankaları KOBİ'lerin bankalardan kullanacakları kredilere ve risk sermayelerine kefalet vermektedirler. Kefalet Bankaları, ile ilk olarak 2.Dünya Savaşının ardından Batı Almanya Federal Cumhuriyeti'nde savaş sonrası yaraları sarabilmek ve ekonomik özellik taşıyan projelerin teminat yetersizliği yüzünden başarısızlığa uğramaması amacıyla kurulmuştur. Başlangıcından bugüne Almanya Kefalet Bankalar Birliği Derneğinin öz kaynakları esnaf birlikleri, çeşitli ticaret camiası, ticaret odaları, sigorta şirketleri, bankalar birliği ve diğer ekonomik birlikler tarafından karşılanmıştır. Güncelde de bu kuruluşlar kefalet bankalarının ortakları olup kurumun kar elde etmeleri durumunda bu kar ortaklara dağıılmayıp fona aktarılır ve kefalet bankalarının fonlarının arttırılması sağlanır. Bu bankalar her sektörden KOBİ'yi desteklemektedirler. Desteklenenler arasında esnaflar (%24,1), perakende sektörü (%23,6), gıda dışında kalan hizmet sektörü (%19,8), imalat sanayi (%15,4) ve özgür düşünceli işler (%10,1) bulunmaktadır.³²

70'li ve 80'li yıllarda kredi garanti şirketleri yeniden gruplandırılmış ve her bir federatif eyalet için tek bir kefalet bankası oluşturulmuştur. Bu kuruluşlar bankacılık lisansı ile faaliyette bulunmaktadır. Her bir kuruluşun faaliyet alanları, belirlenmiş olan federatif eyalet sınırları içerisinde bulunuyor.

Kefalet bankalarının kefaletini kullanabilmek için ilk şart, başvuranın kendi bankasından aldığı kredi için bankanın kefalet kuruluşu tarafından kefalet verilmeyen kısmını üstlenmeye hazır olduğunu ifade eden bildiri ile firmanın başvuru formudur. Kefalet bankaları riskin %50 ile %80'ini alır. En uzun vade 23 yıldır. Ortalama vade ise 10 yıldır. Üst limit 1 milyon €'dur.

³² DEĞİRMENCİ, Gamze, "Türkiye Ve Dünya'daki Kredi Garanti Sistemleri, Türkiye'deki Kredi Garanti Fonu A.Ş.'nin Kefalet Hacminin Ve İşlerliğinin Arttırılabilmesi İçin Yapılabilecekler", Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara,2011.

2.8.3. Japonya

Japonya’da kredi garanti sistemi ilk olarak Tokyo’da başlamış olup 1937 yılına kadar gitmektedir. İkinci Dünya Savaşı’nın ardından Japon Hükümeti KOBİ’lerin kendi alanlarında gelişmelerini sağlayabilmeleri için yerel otoritelere kredi garanti projelerinin hayata geçirilmesini tavsiye etmiştir. Daha Sonra 1947 ile 1949 yılları arasında kredi garanti şirketleri her vali sorumluluğundaki bölgede uygulanmış ve 1950 tarihinde “Küçük İşletmeler Kredi Sigortası Yasası” adı altında yasa çıkarılmıştır. 1958 yılında ise bu yasa kredi garanti sistemi ile bütünleşerek revize edilmiş ve KOBİ’lere hizmet veren finansal servisler düzenlemesi yapılmıştır.

Japonya’da bulunan kredi garanti kurumları tüm Japonya’ya dağılmış olup bir birlerinden bağımsızdırlar. KOBİ’lerin finansal kuruluşlardan kredi alabilmelerini kolaylaştırmak amacı ile 1953 yılında “Kredi Garanti Birliği Yasası” çıkarıldı. 1958 yılında ise Kredi Sigorta Şirketi kredi garanti şirketlerinin garanti yükümlülüklerini emniyeti altına aldı. Böylece Kredi Garanti Sistemi kredi sigortası ile çalışan bir sistem haline gelmiş olmaktadır. Kredi Garanti Kurumu’nun kredinin kefaletine onay vermesinin ardından finansal kuruluş tarafından kredi verildiğinde verilen kredi otomatik olarak kredi garanti kuruluşlarına sigortacılık hizmeti sunan sigorta şirketi tarafından sigortalanmış olmaktadır. Sigorta şirketine bu sigortalama işlemi için Kredi Garanti Kurumu tarafından ücret yıllık olarak ödenmektedir. Kredi Garanti Kurumu vermiş olduğu kredi kefaletinin tazmini durumunda sigorta şirketinden ödemiş olduğu tutarın %70’i veya %90’ı oranında talepte bulunur. Böylece Kredi Garanti Kurumu’nun tazmin taleplerini ödeyebilme gücü ve kredi değerlilikleri güçlendirilmiş olmaktadır.³³

---

³³ Japonya’daki Kredi Garanti Sistemi ile ilgili bilgiler Japan Finance Corporation, Small and Medium Enterprise (SME) Unit, <http://www.jfc.go.jp/c> adresinden Türkçe’ye çevirilerek derlenmiştir. (10.01.2019)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TÜRKİYE’DE KATILIM BANKACILIĞI VE BİR MODEL ÖNERİSİ

Katılım Bankaları klasik bankacılıktan farklı olarak faizsiz bankacılık sistemine uygun çalışmak üzere kurulmuş bankalardır. Nakit kredi kullanmazlar; fon kullandırmaları ticari faaliyetin finansmanına dayanmaktadır.

3.1. Bankacılığın Tarihi Gelişimi

Dünya’da faizsiz sistemde kurulan ilk bankacılık uygulamaları M.Ö 2123-2081 döneminde Babil’de bulunan Hammurabi zamanına dayanmaktadır. Hammurabi yasalarında bulunan 100-107. maddelerinde ikrazın, kredilendirmenin, borç vermenin ne şekilde olacağı açıklanmıştır.³⁴

M.Ö. 5. yüzyılda ticarete, sikke kullanılmaya başlanmıştır. Belli bir zaman sonra kiliseler banka niteliğinde para çıkaran ekonomik birim haline almışlardır. Bu dönemde bankerliğin sektör haline almaya, kendilerine ait ekonomik ölçü aletleri, borç ve faiz düzenlemeleri yapmaya başladıkları yine kayıtlarda bulunmaktadır.

M.Ö. 4. yüzyılda bankalarda görevli sikke kontrolcüleri, veznedarlar, muhasebeciler bulunmaktadır. M.Ö. 84 yılına gelindiğinde ise artık devletler de vergi gelirleri ile yükümlülüklerini yerine getiremeyince yüksek faizle borçlanmaya başlamışlardır. Yine devletlerin harcamalarını finanse edebilmek için, fetihler aracılığıyla elde etmiş oldukları ganimet ve gelirleri veya madencilik yoluyla toplanan gelirleri yeterli olmayınca finansmana ihtiyaç duymuşlar, bu finans ihtiyacını da borçlanarak temin etmişlerdir. Atina’da bankacılık sistemini tehdit eden, ekonomik krizler sonucu çok sayıda iflas gerçekleşmiş, bunun sonucunda bankalar

³⁴AKIN, Cihangir, “Faizsiz Bankacılık ve Kalkınma”, Kayıhan Yayınları, İstanbul,(1986) s.110-128.

kapanmış, devamında bankerler, Roma’da kurumsal olarak kendilerini güvenceye almaya çalışmak için bankerlik birliklerini kurmuşlardır.³⁵

3.1.1.Cumhuriyet Öncesi Türkiye'de Bankacılık

Cumhuriyet öncesinde faizcilik işleri Müslüman olmayanlar tarafından yapılmaktayken Türkler o dönemlerde genellikle yöneticilik ve askerlik gibi işlerle uğraşmışlar. Osmanlı Hazinesinin bazı sıkıntılara girmesi sonucunda, galata bankerleri ve sarraf adı verilen bazı insanlar ortaya çıkmaya başlamış ve kısmen de olsa bankacılık benzeri sistem oluşmuştur.

1847’de iki galata bankerleri tarafından ve hükümetin de desteğiyle kurulan "İstanbul Bankası" ülkemizde kurulan ilk banka özelliğini taşımaktadır. Ancak İstanbul Bankası uzun süre faaliyet gösterememiş ve 1952 yılında faaliyetlerini durdurmak zorunda kalmıştır. Daha Sonra, 1863 yılında Osmanlı Bankası yani yabancı iştirakli Bank-ı Osman-i Şahane kurulmuştur.³⁶

Devletin bankacılığı teşviki ile 1888 yılında kurulmuş olan ilk banka Ziraat Bankası’dır. Bu banka özellikle çiftçiye kaynak sağlamanın yanında diğer tüm bankacılık işlemlerini de yapmaktadır. Yine aynı dönemde Tarım Kredi Kooperatifi aracılığıyla yardımlarını geniş bir kitleye ulaştırmıştır.³⁷

Cumhuriyetin ilanından önce açılan yabancı sermayeli bankalar, yabancı şirketlerin finansman ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla kurulmuşlardır.³⁸

3.1.2.Cumhuriyet Döneminde Türkiye'de Bankacılık

Ülkemizde bankacılık sektörü gerçek anlamıyla, Cumhuriyetin ilanından sonra gelişmeye başlamıştır. Cumhuriyetin ilk yıllarında Türkiye’de bankacılık sektörü, tarıma hizmet eden, toplam 110 şube ve sandığa sahip Ziraat Bankası ve

³⁵ILDIZ, Erkan, “Eski Çağ’da Bankacılık ve Bankerlik”, Türkiye Bankalar Birliği Yayınları, İstanbul, (2013),s. 63-86-92-219-304.

³⁶ YETİS, Filiz, “Bankacılığın Doğuşu ve Türk Bankacılık Sistemi”, Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Nisan 2016; 9(2). (2016).s.110.

³⁷ GÜNEY, Ahmet, “Türkiye’de Katılım Bankacılığı Uygulamaları ve Kamunun Katılım Bankacılığındaki Rolü ve Girişimin Değerlendirilmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Ankara,(2018) .s.8.

³⁸ GÜNAL, Mehmet, “Para Banka ve Finansal Sistem”, Yeni Dönem Yayınları, 2. Baskı, Ankara,(2007).s.173-174.

birkaç yerel küçük bankaların dışında tamamıyla yabancı bankaların idaresinde olan bir yapıya sahipmiş.³⁹

Ülkemizde, Cumhuriyetin ilanından sonra gelişen bankacılık sektörü;

- 1923-1944 yılları arasında hükümetin de desteğiyle ve öncülüğünde, Türkiye İş Bankası (1924), Emlak Bankası, TC Merkez Bankası (1931), Halk Bankası, Akbank gibi bankaların kurulması;

- 1944-1961 yılları arasında özel bankaların atılımı: Garanti Bankası, Yapı Kredi Bankası, Vakıflar Bankası, Şekerbank, Pamukbank;

- 1961-1980 yılları arası planlı dönem: Sınâî Yatırım ve Kredi Bankası, Devlet Yatırım Bankası;

- 1980-1990 yılları arasında ekonomide yapısal değişim: Türk bankalarının yurtdışında şube açması, yabancı bankaların piyasaya girişi, çok sayıda yeni banka kurulması, serbest faiz politikası;

- 1990-2000 yılları arasında ise bireysel bankacılığın gelişimi: ATM ağları, tüketici kredileri, telefon ve internet bankacılığı, kredi kartları.

Bu yıllarda, bankalar çoğunlukla kamu finansmanına yönelmişler ve açık pozisyonla yüksek karlar elde etmişlerdir.

Kasım 2000 tarihinde, yaşanan ekonomik krizlerle, faiz oranlarının aşırı yükselmesi, gecelik borçlanma talebinde artış olmasından dolayı malî yapısı yeterince güçlü olmayan birçok banka, 1999 yılı ve sonraki dönemlerde Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna devrolmuştur.⁴⁰ Halk ve Ziraat Bankası özertleştirilmiş, bankacılık sistemini yeniden yapılandırmak için çalışmalara başlanmıştır.

3.2. Bankaların Sınıflandırılması

Bankacılıkla ilgili yazılan birçok yayında, bankaların farklı şekillerde sınıflandırılabilirdiği görülmektedir. Uzmanlaşmış-uzmanlaşmamış banka, ziraat-halk bankacılığı, Küçük-orta-büyük banka, perakendeci ve toptancı bankacılık, holding

³⁹ KELLEROĞLU, Fatma, “Katılım Bankacılığı Sistemi ve Türkiye’de Katılım Bankacılığı”, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş, (2017).s.7.

⁴⁰ KAYA, Ferudun, “Bankacılık Giriş ve İlkeler”, Beta Yayınları, İstanbul, 2014, s.54.

bankacılığı, hizmet (yatırım) bankacılığı, bireysel-ticarî-kurumsal bankacılık gibi. Bu sınıflandırmalar bankaların faaliyet alanları, fonksiyonları, kuruluş amaçları, hizmet çeşitlilikleri gibi farklı kriterler göz önüne alınarak yapılmaktadır.

5411 Sayılı (Kanun Nolu) Bankacılık Kanununun 3. Maddesinde banka çeşitlerini; mevduat bankaları, katılım bankaları, kalkınma ve yatırım bankaları olmak üzere 3 kategoride sıralamıştır.⁴¹

- **Mevduat Bankası:** Kendi nam ve hesabına mevduat kabul eden ve kredi kullandırmak esas olmak üzere faaliyet gösteren kuruluşlar ile yurtdışında kurulu bu nitelikteki kuruluşların Türkiye'deki şubeleridir.
- **Katılım Bankası:** Özel cari ve katılma hesapları yoluyla fon toplama ve kredi kullandırma işlemleri esas olmak üzere faaliyet gösteren kuruluşlar ile yurt dışında kurulu bu nitelikteki kuruluşların Türkiye'deki şubelerini ifade etmektedir.
- **Kalkınma ve Yatırım Bankası:** Mevduat veya katılım fonu kabul etme dışında; kredi kullandırmak esas olmak üzere faaliyet gösteren ve/veya özel kanunlarla kendilerine verilen görevleri yerine getiren kuruluşlar ile yurt dışında kurulu bu nitelikteki kuruluşların Türkiye'deki şubelerini ifade etmektedir.

3.3.Türkiye'de Katılım Bankacılığı

Türkiye'de Katılım Bankacılığı 16.12.1983 tarih ve 83/7506 sayılı Bakanlar Kurulunun kanun hükmünde kararnamesi ile Özel Finans Kurumu adıyla kurulmuşlardır. Bu bankalar klasik bankacılıktan farklı olarak faizsiz bankacılık sistemine uygun çalışmak üzere kurulmuş bankalardır.

Özel Finans Kurumları, Bakanlar Kurulunun kanun hükmünde bir kararnamesi sonucu 1985 yılında kurulmuşlardır. Klasik bankacılıktan farklı olarak faizsiz bankacılık prensiplerine uygun çalışmak üzere faaliyete geçtiler. Bu kurumlar ekonomik ve toplumsal bir ihtiyaçtan doğmuşlardır. Atıl fonları ekonomiye kazandırarak hem sosyal, toplumsal ve ekonomik bir rol üstlenmekte hem de ülke ekonomisinin büyümesine ve gelişmesine katkı sağlamaktadırlar. Faizsiz bankalar yapıları gereği reel sektörü finanse etmekte ve kayıtlı ekonomiye geçişi

⁴¹ GÜNEY, Alptekin, "Bankacılık İşlemleri", Beta Yayınları, İstanbul, 2012.

hızlandırmaktadırlar. Bu kurumların en büyük ve ayırt edici farkı ‘Faizsizlik Prensibi’dir.

Faizsizlik Prensibinin özü;

- Fon toplarken, kâr ve zarara katılma esasına göre fon kabul etmek ve müşteriye herhangi "sabit bir getiri" taahhüt etmemek,
- Fon kullanırken, nakit kredi vermeyip müşterinin ihtiyaç duyduğu malı satıcıdan peşin alıp, kendisine vadeli satmak veya iş sahibiyle proje bazında ortaklık oluşturmak,
- Her türlü bankacılık hizmetinde faizden kesinlikle kaçınmaktır.

Özel Finans Kurumları fon toplama ve kullandırma hizmetleri yanında diğer bankacılık hizmetlerini de (teminat mektubu, çek, senet, EFT, havale, dış işlemler, döviz alım satım, ithalat, ihracat, vb.) vermeye başladılar.⁴²

3.3.1. Kuruluş ve Çalışma Esasları

Ülkemizde Katılım Bankaları, 16.12.1983 tarih ve 83/7506 sayılı Bakanlar Kurulunun kanun hükmünde bir kararnamesi ile Özel Finans Kurumu adıyla faaliyete başlamıştır. O döneme has sosyal, toplumsal ve siyasal ortamdaki istifade edilerek faizden uzak duran kesimin tasarruflarını ekonomiye kazandırmak amacı güdülmüştür. Sırasıyla 1985 yılında Albaraka Türk ve Faysal Finans faaliyete geçmiş, 1989 yılında Kuveyt Türk, 1991 yılında Anadolu Finans, 1995 yılında İhlas Finans ve 1996 yılında da Asya Finans sektöre dâhil olmuştur. Kanun hükmünde kararnameye dayanarak faaliyetlerini yürüten Özel Finans Kurumları 1999’da 4389 sayılı Bankalar kanunu kapsamına dahil edilmiş ve daha güçlü bir mevzuat dayanağına sahip olmuştur.

Süreç içinde fatura düzenlemenin getirdiği sıkıntıları aşmak amacıyla, mevzuatta yapılan bir değişiklikle Özel Finans Kurumlarının fatura kesme zorunluluğu kaldırılmıştır. Böyle satıcı firmanın doğrudan alıcıya fatura kestiği dönem başlamıştır.⁴³

⁴² HAZIROĞLU, Temel, “Katılım Ekonomisi ve Katılım Bankacılığı”, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, (2015), s.110-129.

⁴³HAZIROĞLU, Temel, “Türkiye’de Katılım Bankacılığı Fikrinin Doğuşu ve Kavramsal Önemi”, İslam Ekonomisi ve Finansı Dergisi, Cilt 2, Sayı 1, (2016)

3.3.2. Özel Finans Kurumlarından Katılım Bankacılığına Geçiş

2001 yılında bütün Özel Finans Kurumları'nın üye olduğu Özel Finans Kurumları Birliği (ÖFKBİR) adı verilen bir birlik kurulmuş. Bu birliğin amacı; sektörü korumak, özel Finans Kurumlarının sorunlarını tespit edip çözüme kavuşturmak, ortak tutum almak, bu bankaları geliştirmek ve büyütmek, mevzuat, standart ve düzenlemeler geliştirmektir. Bu birliğin kurulması ile Türkiye Bankalar Birliği (TBB) benzeri bir birlik olmuştur.

Ayrıca 2001 yılında sektör oyuncularından biri olan İhlas Finans topladığı fonları mevzuata uygu olmayan şekilde kullandırmasından dolayı hem kendisi ödeme krizine girmiş hem de sektörü sıkıntıya sokmuş ve o dönemde Özel Finans Kurumları en sıkıntılı yılını yaşamış. İhlas Finans 2001 krizinde yaşadığı likidite sorunundan dolayı faaliyetine devam edememiş Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) tarafından faaliyetlerine son verilmiştir.⁴⁴ 2001 krizi nedeniyle sektörün büyüklüğü yarı yarıya düşmüş. Daha sonra Özel Finans Kurumlarının tamamının dâhil olduğu Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu (TMSF) benzeri bir Güvence Fonu kurulmuş. Kurulan bu güvence fonu ile gerçek kişilerin tasarrufları belirli tutarda sigorta kapsamına alınmış ve bu sayede sektör tekrar büyümeye başlamış.

“Bankacılıkta yeni bir boyut: Katılım Bankacılığı” başlıklı yazı kaleme alınmış ve bu yazı geliştirilmiş. Söz konusu yazı Temel Hazıroğlu ve Mehmet Emin Özcan adıyla Albaraka Türk Katılım Bankası'nın yayınladığı Bereket Dergisinde kapak yazısı olarak yayınlanmış. Bu yazı sayesinde Katılım Bankacılığı kavramı kamuoyunun gündemine ilk defa girmiş oluyor. Daha sonra ise Katılım Bankacılığı isminin tanıtılması ve kabul görmesi çalışmaları devam etmiştir. Albaraka Türk Katılım Bankası tarafından “Bankacılıkta yeni bir boyut: Katılım Bankacılığı” adlı makale geliştirildi ve Türkiye’de Özel Finans Kurumları: Teori ve Pratik adlı kitapta yeniden yayınlanmış. Bu makale de öncelikle isimlendirme sorununun altı çizildi ve seçenekler tek tek sıralanıyor. Özel Finans Kurumu, İslam Bankacılığı, Faizsiz

⁴⁴ Türkiye Katılım Bankalar Birliği, <http://www.tkbb.org.tr/tarihce>, (12.03.2019)

Bankacılık gibi isimler artı ve eksileriyle ortaya koyuluyor ve sonuç olarak “Katılım Bankacılığı” ismi öneriliyor.

2005’te çıkarılan Bankacılık Kanunu ile Özel Finans Kurumları adı Katılım Bankası olarak değiştiriliyor. Böylece bu kurumlar ‘Banka’ statüsüne geçmiş ve ‘Katılım Bankası’ adını almış oluyorlar. Sonraki süreçlerde, “Özel Finans Kurumları Birliği” (ÖFKBİR) adı “Türkiye Katılım Bankaları Birliği” (TKBB) olarak değiştiriliyor ve Güvence Fonu da TMSF ile birleştiriliyor. Tüm bu gelişmelerden sonra katılım bankaları, banka statüsünde ki yeni isimleriyle yollarına devam ediyorlar.

Bankacılık sektöründe Mart 2019 tarihi itibariyle Türkiye’de 34 adet mevduat, 13 adet kalkınma ve yatırım, 6 adet te katılım bankası olmak üzere toplam 53 banka bulunmaktadır.

Tablo 3.1.Türkiye’de Banka Sayısı

	2014	2015	2016	2017	2018	2019 Mart
Mevduat Bankaları	34	34	34	34	34	34
Kamusal Sermayeli	3	3	3	3	3	3
Özel Sermayeli	11	11	9	9	9	9
Yabancı Sermayeli	19	19	21	21	21	21
TMSF’ye Devir	1	1	1	1	1	1
Kalkınma ve Yatırım Bankaları	13	13	13	13	13	13
Katılım Bankaları	4	5	5	5	5	6
Toplam	51	52	52	52	52	53

Kaynak: TBB Araştırma ve Sunumlar, Türkiye’de Bankacılık Sektörü 2014-2018 Mart

3.4. Türkiye’de Faaliyetlerini Sürdüren Katılım Bankaları

Türkiye’de, Mart 2019 yılı itibariyle toplam 6 adet katılım bankası faaliyette bulunmaktadır.

3.4.1. Albaraka Türk Katılım Bankası A.Ş.

Ülkemizde faizsiz bankacılığa öncülük ederek 1984 yılında kurulan Albaraka Türk Katılım Bankası A.Ş. 1985 yılında sektörde aktif olarak hizmet vermeye başlayan ilk özel finans kurumudur.

Çoğunluk hissesi Albaraka Banking Grup’a ait olup, yabancı ortaklık toplamı 592.846.912,78 TL pay tutarına sahiptir. Yüzde 25.13’lük kısım ve 226.177.338,26 TL tutarı halka arz edilmiştir. Yerli ortakların 80.975.748,96 TL ile ve payı yüzde 9’dur. Toplamda 900.000.000 TL ödenmiş sermayeye sahiptir.

Albaraka Türk Katılım Bankası, biri yurt dışında olmak üzere toplam 230 yurt içi şubesi ve 4.029 personel ile hizmet vermektedir.⁴⁵

Tablo 3.2. Albaraka Türk Katılım Bankası Ortaklık Yapısı

Ortaklık Yapısı	Pay Tutarı (TL)	Pay Oranı(%)
Yabancı Ortaklık	593.952.934,31	65,99
-Albaraka Bankacılık Grubu	486.523.265,68	54,06
-İslam Kalkınma Bankası	70.573.778,85	7,84
-Alharthy Ailesi	31.106.364,35	3,46
-Diğer	5.749.525,43	0,64
Yerli Ortaklar	78.932.964,72	8,77
Halka Açık	227.114.100,97	25,23
Toplam	900.000.000	100

Kaynak: Albaraka Türk Katılım Bankası İnternet Sitesi Ortaklık Yapısı (31.12.2018)

⁴⁵ Albaraka Türk Katılım Bankası İnternet Sitesi, <https://www.albaraka.com.tr/albarakayi-taniyin.aspx>, (20.07.2019)

3.4.2.Kuveyt Türk Katılım Bankası A.Ş.

Kuveyt Türk Katılım Bankası A.Ş. 01.01.1989 tarihinde sektörde faaliyete başlamış olup çoğunluk hissesi Kuveyt Finans Kurumu'na aittir. Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün %18,72 oranında 580.297.180 TL hissesi mevcuttur. Ayrıca İslam Kalkınma Bankası, Kuveyt Sosyal Güvenlik Kamu Kuruluşu ve Diğer Gerçek ve Tüzel Ortakların da Kuveyt Türk Katılım Bankası A.Ş.'de ortaklık yapıları bulunmaktadır. Toplamda ise 3.100.000.000 TL ödenmiş sermayeye sahiptir.

Kuveyt Türk Katılım Bankası şube sayısı 419'a ulaşmıştır.⁴⁶

Tablo 3.3. Kuveyt Türk Katılım Bankası Ortaklık Yapısı

Adı Soyadı/Ticaret Unvanı	Pay Tutarları (TL)	Pay Oranları(%)
Kuveyt Finans Kurumu	1.929.479.181	62,24
T.C. Vakıflar Genel Müdürlüğü	580.297.180	18,72
İslam Kalkınma Bankası	279.000.000	9
Kuveyt Sosyal Güvenlik Kamu Kuruluşu	279.000.000	9
Diğer Gerçek ve Tüzel Ortaklar	32.223.639	1,04
Toplam	3.100.000.000	100

Kaynak: Kuveyt Türk Katılım Bankası İnternet Sitesi Ortaklık Yapısı (05.05.2019)

⁴⁶ Türkiye Katılım Bankalar Birliği, Banka genel bilgileri, (<http://www.tkbb.org.tr/banka-genel-bilgileri#1704>), (22.07.2019)

3.4.3. Türkiye Finans Katılım Bankası A.Ş.

Türkiye Finans Katılım Bankası A.Ş. 1985 yılında Faysal Finans Kurumu olarak sektöre başlamış olup sonrasında isim değişikliği ile Family Finans adını almıştır. Anadolu Finans Kurumu, 1991 yılında faaliyetine başlamıştır. Sonrasında, 28.12.2005 yılında günümüzdeki Türkiye Finans ismini alarak faaliyetine bu isim ile devam etmektedir.

Çoğunluk hissesi National Commercial Bank'a ait olup 1.742.676.447 TL pay tutarına, Gözde Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklığı A.Ş 274.838.187 TL pay tutarına sahiptir. Toplamda 2.600.000.000 TL ödenmiş sermayeye sahiptir.

Türkiye Finans Katılım Bankası A.Ş. 308 Şubesi ile hizmet vermektedir.⁴⁷

Tablo 3.4. Türkiye Finans Katılım Bankası Ortaklık Yapısı

Türkiye Finans Katılım Bankası Ortaklık Yapısı		
Adı Soyadı/Ticaret Unvanı	Pay Tutarları (TL)	Pay Oranları(%)
The National Commercial Bank (NCB)	1.742.676.447	67,03
Gözde Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklığı A.Ş.	274.838.187	10,57
Diğer Ortaklar	582.485.366	22,40
TOPLAM	2.600.000.000	100,00

Kaynak: Türkiye Finans Katılım Bankası İnternet Sitesi Ortaklık Yapısı (05.05.2019)

⁴⁷ Türkiye Katılım Bankalar Birliği, Banka genel bilgileri, (<http://www.tkbb.org.tr/banka-genel-bilgileri#1704>), (22.07.2019)

3.4.4. Ziraat Katılım Bankası A.Ş.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK)'nın 10.10.2014 tarih ve 6046 sayılı izni ve 12.05.2015 tarih, 6302 sayılı kararla faaliyet iznini alarak 675.000.000 TL sermaye ile kurulmuştur. Ziraat Katılım Bankası A.Ş. Türkiye'de faaliyete geçem ilk kamu sermayeli katılım bankası olarak 29.05.2015 tarihinde İstanbul'daki Genel Müdürlüğü ve Eminönü Şubesi'nde hizmete başlamıştır.

Banka'nın 20.09.2018 tarihinde yaptığı Olağanüstü Genel Kurulunda ödenmiş sermayesini 1.750.000.000 TL'ye yükseltilmesine karar verilmiştir. Sermaye artırımını 13.10.2018 tarihli Resmi Gazete' de ilan edilmiştir. Ziraat Katılım Bankası A.Ş. 30.09.2018 tarihi itibari ile yurtiçinde 76 şube ve 937 personel ile müşterilerine hizmet vermektedir.⁴⁸

Tablo 3.5. Ziraat Katılım Bankası A.Ş. Ortaklık Yapısı

Hissedar	31.12.2018	
	Ödenmiş Sermaye(TL)	Pay Oranları(%)
T.C.Ziraat Bankası A.Ş	1.749.999.996	99,9999996
Ziraat Sigorta A.Ş.	1	0,0000001
Ziraat Hayat ve Emeklilik A.Ş	1	0,0000001
Ziraat Teknoloji A.Ş	1	0,0000001
Ziraat Yatırım Menkul Değerler A.Ş.	1	0,0000001
TOPLAM	1.750.000.000 TL	100,00

Kaynak: 31.12.2018 Tarihinde Sona Eren Hesap Dönemine Ait Konsolide Olmayan Finansal Tablolar ve Bağımsız Denetim Raporu

⁴⁸2019 Yılı 1.Çeyrek Ara Dönem Konsolide Faaliyet Raporu, (https://www.ziraatkatilim.com.tr/yatirimci-iliskileri/Documents/konsolide/2019-I.Ara_Donem_Faaliyet_Raporu-Konsolide.pdf), (22.07.2019)

3.4.5. Vakıf Katılım Bankası A.Ş.

Tamamı Vakıflar Genel Müdürlüğüne ve kurucu vakıflara ait, 905 Milyon TL ödenmiş sermaye ile kurulan Vakıf Katılım Bankası, kamunun gücü ile vakıfların paylaşım kültürünü birleştirerek katılım bankacılığına farklı bir boyut getirmek, vakıf kültürünü önceleyerek ecdadımızın bıraktığı vakıf eserlerini daha fazla ihya etmek, gariplere daha fazla yardım etmek 'Vakıf' ruhunu yeniden canlandırmak ve sektörde kamu ağırlığını artırmak amacıyla 25.06.2015 tarihinde kurulmuş olan Vakıf Katılım Bankası, 17.02.2016 tarihinde BDDK tarafından faaliyet izni alarak 26 Şubat 2016'da faaliyete başlamıştır.⁴⁹

Vakıf Katılım Bankası A.Ş. 93 Şubesi ile hizmet vermektedir.⁵⁰

Tablo 3.6. Vakıf Katılım Bankası A.Ş. ortaklık yapısı

Hissedar	Pay Tutarı (TL)	Pay Oranı (%)
T.C. Başbakanlık Vakıflar Genel Müdürlüğü	1.009.800.000	99.00
Beyazid Han-1 Sani (II. Beyazıt) Vakfı	2.550.000	0.25
Mahmud Han-1 Evvel Bin Mustafa Han (I. Mahmut) Vakfı	2.550.000	0.25
Mahmud Han-1 Sani Bin Abdülhamid Han-1 Evvel (II. Mahmut) Vakfı	2.550.000	0.25
Murad Paşa Bin Abdusselam (Murat Paşa) Vakfı 2	2.550.000	0.25
TOPLAM	1.020.000.000	100

Kaynak: Vakıf Katılım Bankası İnternet Sitesi (<https://www.vakifkatilim.com.tr/tr/yatirimci-iliskileri/ortaklik-yapisi>). (05.05.2019)

⁴⁹ÖZTÜRK Oran, Yönetim Kurulu Başkanı 26.02.2016 Tarihli Konuşması, (<https://www.bloomberght.com/haberler/haber/1857674-vakif-katilim-bankasi-acildi>) 22.03.2019

⁵⁰Türkiye Katılım Bankalar Birliği, Banka genel bilgileri, (<http://www.tkbb.org.tr/banka-genel-bilgileri#1704>), (22.07.2019)

3.4.6. Emlak Katılım Bankası A.Ş.

Banka ilk olarak, halkın inşaat teşebbüslerini desteklemek, gerekli kredileri sağlamak ve yetim haklarını korumak amacıyla Mustafa Kemal Atatürk'ün talimatları doğrultusunda, 3 Haziran 1926 tarihinde Emlak ve Eytam Bankası olarak Ankara'da kurulmuştur. Gecen süre zarfında ismi Türkiye Emlak Bankası A.Ş. olarak değişmiş ve 6 Temmuz 2001 tarihinde bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme izni sona ermiş, 7 Temmuz 2001 tarihinde tüm aktifleri Ziraat ve Halk Bankası'na devredilmiştir. Bu tarih itibarıyla Türkiye Emlak Bankası A.Ş'nin bankacılık yapma ve mevduat toplama izni kaldırılmış ve tasfiye haline girmiştir. 27 Mayıs 2017 tarihinde banka tasfiyeden çıkmış ve 3 Eylül 2018 tarihinde yapılan Genel Kurul'da bankanın statüsü katılım bankası olarak değiştirilmiştir.⁵¹

10 Eylül 2018 tarihi itibarıyla de bankanın unvanı Türkiye Emlak Katılım Bankası A.Ş. olarak tescil edilmiştir. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'ndan faaliyet iznini 27 Şubat 2019 tarihinde almış ve 21 Mart 2019 tarihinde Merkez Şubesi ile hizmete başlamıştır. Toplam sermayesi 750 milyon TL olup, % 99,99'u Hazine ve Maliye Bakanlığı'na aittir. Genel müdürlük binasının altında sadece merkez şube ile hizmet vermektedir.

3.5. Katılım Bankalarının Fon Toplama Yöntemleri

Katılım bankalarının asli kuruluş amaçları tasarrufların veya atıl fonların ekonomiye kazandırılması ve tasarruflarını bir araya getirerek sermaye birikimi sağlanarak ekonomik sisteme aktarılmasıdır.

Müslüman ülkelerin sosyal ve ekonomik gelişmişliklerine bağlı olarak bu toplanan fonlar artmaktadır. Sadece Arap ve diğer Müslüman ülkeler değil Avrupa ve ABD başta olmak üzere birçok ülkede sisteme olan ilgi ve talep artmaktadır.⁵²

⁵¹ Para Analiz, İnternet Haberi 27 Şubat 2019, <https://www.paraanaliz.com/2019/ekonomi/t-emlak-katilim-bankasi-a-s-kuruldu-yeni-banka-neler-yapacak-30622/>, (18.03.2019)

⁵² TUNÇ, Hüseyin, "Katılım Bankacılığı", Nesil Yayınları, İstanbul, 2010. S.161-163.

3.5.1.Özel Cari Hesaplar

Banka ile ilişkisi olan kimselerin cari hesapların buldukları mevduat sahiplerinin isteklerine göre, sürekli hareket içerisinde bulunmaktadır. Diğer taraftan ticari bankalar cari mevduat kabulünü bir borç ilişkisi içerisinde almakta ancak bu fonlar mevduat sahibinin talep etmesi halinde derhal ödenmek şartı ile bu paraların mülkiyeti bankaya geçmektedir. Bu fonlar belirli bir vadeyi içermediğinden faizli bankalar cari mevduata herhangi bir faiz veya fayda sağlamamaktadır. Faizsiz bankalara yatırılan bu fonlar ise bu bankalara verilmiş borç özelliği taşımamakta, değerlendirilmek üzere teslim edilmiş emanet niteliğinde fonlar olarak değerlendirilmektedirler.⁵³

3.5.2.Katılma (Yatırım) Hesapları

Faiz hassasiyeti olan yatırımcıların tasarruflarını kâr ve zarar esasına göre değerlendirmek, ticari ve yatırım amaçlı faaliyetlere aktarmak isteyen kurum ya da bireyler katılma hesaplarını kullanmaktadır. Hesap sahibine önceden herhangi bir kar veya zarar yönünde belli bir oran veya tutar garanti etmeyen fonlara, katılma hesapları denilmektedir. Katılma hesapları, anaparanın aynen ödenmesini dahi garanti etmemektedir.

Özetle işleyiş şöyledir; banka ile hesap sahibi müşteri arasında mudaraba sözleşmesi imzalanır. Öncelikle kâr zarara katılma oranları ve şartlar bu sözleşme ile belirlenmektedir. Hesapların vadesinin ne kadar olacağı, 3 ay, 6 ay ve 1 yıl ya da daha uzun vadeli hesaplar açılmaktadır. Bu vadeler sona ermeden müşterilerin bankadan paralarını çekmemeleri gerekmektedir.

3.5.3.Tasarruf Hesapları

Küçük tasarruf sahiplerinin birikimlerinin değerlendirildiği hesaplardır. Tasarruf hesaplarındaki kârlar; senelik ortalama tutarlar, hesaba yatırılan tutarların düzenli olmasına ve yine bankanın yapmış olduğu faaliyetler kapsamında elde edilen kâr tutarları birlikte hesaplanmaktadır. Tasarruf hesabı olan müşterilere senelik

⁵³ ES-SADR, M. Keskin, İslam Ekonomi Doktrini 1-2 (Çeviri; Mehmet Keskin ve Sadettin Ergün), Hicret Yayınları, İstanbul, 1980, s.818-819.

olarak temettü şeklinde ödemeler gerçekleştirilmektedir. Hiçbir zaman hesap sahibine önceden ne kadar kâr elde edileceği söylenmemekte bu konuda garanti de verilmemektedir.⁵⁴

Günümüzde her geçen gün önemi arttan bireysel emeklilik sistemi de tasarruf aracı olarak örnek verilebilir.

3.5.4.Kıymetli Maden Hesapları

Bankalarda yatırım amaçlı vadeli altın depo hesabı, vadesiz altın depo hesapları, altın biriktiren hesap, altın fonları, altına katılma hesabı, altın birikim hesabı, ziynet altın katılma hesabı, altın havalesi, gibi geniş bir yelpazede katılım bankaları da bu hizmet ve ürünlerin bazılarını müşterilerine sunmaktadırlar. Altın bankacılığı hacmi ve işlem çeşitliliği günden güne büyümektedir. Tasarruf sahiplerinin yastık altı altınlarının fazla olması da altın bankacılığı hacminin gün geçtikçe büyümesini sağlamaktadır. Günümüzde bankalar belirli tarihlerde şubeleri aracılığı ile tasarruf sahiplerinin yastık altında tuttıkları fiziki altınlarını, 24 ayar altın üzerinden hesaplayarak hesaplarına aktarıp, sisteme dâhil etmektedirler.

Altın hesabı açılarak yatırımcının altın birikimleri banka kasalarında güvenli bir şekilde saklanmakta, müşterinin hesabına kaydi olarak yatırılmaktadır. Talep etmesi halinde fiziki olarak altın ödemesi müşteriye yapılmaktadır. Yatırım amacıyla piyasadan alınamayacak daha küçük altınlar bu şekilde ekonomiye kazandırılmaktadır. Müşteriler bu sayede altın cinsinden birikim yapabilmektedirler. Ayrıca müşteri, işçilik maliyeti de ödemek durumunda kalmamaktadır. Yine internet üzerinden de altın alım satım işlemi yapılabilir.

3.5.5.Özel Fon Havuzları

Bankacılık Kanununun (5411) 60'ıncı maddesinin, yedinci fıkrasında; “Katılım Bankaları, TCMB’ce tespit edilen vade ve türlerine bağlı kalmaksızın önceden belirlenmiş projelerin veya diğer yatırımların finansmanında kullanılmak üzere müstakil hesaplarda fon toplamak suretiyle vadesi üç aydan daha az olmayan özel

⁵⁴ ÖZGÜR, Ersan, “Katılım Bankalarının Finansal Etkinlik ve Mevduat Bankaları ile Rekabet Edebilirliği”, Yayınlanmış Doktora Tezi, Afyonkarahisar, 2007, s.58.

fon havuzları oluşturabilir” hükmü yer almaktadır. Düzenlemenin devamında ise “Bu şekilde toplanan fonlara ait katılma hesapları, vadeleri itibariyle ve diğer hesaplardan bağımsız olarak ayrı hesaplarda işletilir ve toplanan fonlardan diğer vade gruplarına aktarma yapılamaz.” denilmiştir. Özel fon havuzlarının oluşturulması ve tasfiye halinde 15 gün içerisinde BDDK’na bilgi verilmesi gerekmektedir. Finansman süresi bitiminde sonunda özel fon havuzlarının tasfiye edilmesi gerekmektedir.⁵⁵

3.6.Katılım Bankalarının Kredi Kullandırma Yöntemleri

Katılım bankaları, topladıkları fonları müşterilerine çeşitli yöntemlerle kredi olarak kullandırmaktadırlar.

3.6.1.Murabaha

Türkiye’de Murabaha, Kurumsal Finansman Desteği olarak adlandırılır ve katılım bankalarının fon kullandırma yöntemlerinden en yaygın olanıdır. Murabaha yöntemiyle, alıcı malı vadeli alma ve satıcı da malı peşin satma imkânı elde etmiş olur.⁵⁶

Klasik fıkhıta murabaha, alıcıya üzerine kâr konularak satılan malın maliyetinin bildirilmesidir. Bazı İslâm hukukçularınca ülkemizde uygulanan murabahanın klasik fıkhıtaki vâdeli satıma tekabül ettiği de ifade edilmiştir. Murabaha, günümüzde katılım bankalarının fon kullandırma yöntemleri arasında en çok kullanılan yöntem olmasından dolayı asıl para kazanma yöntemi de denilebilir.

Murabahanın Aşamaları:

- Müşteri ihtiyacı olan malı bulur ve pazarlığını yapar. Katılım bankasından vekâlet almış ise satıcıya akit yapar, vekâlet almamış ise akit yapmaz.
- Müşteri ihtiyacı olan malı bulur ve almak üzere katılım bankasına başvurur.
- Katılım bankası müşterinin ödeme kabiliyeti ve malın alım satıma uygun olup olmadığı konusunda araştırmalar yapar.

⁵⁵ BİRİNCİ, Mustafa, AA Ekonomi 18.10.2018, BDDK’dan Yönetmelik Değişikliği 7. madde <https://www.aa.com.tr/tr/ekonomi/bddkdan-yonetmelik-degisikligi/1285394>, (23.07.2019)

⁵⁶ ZAIM, Sebahattin, " İslam Kalkınma Bankalarının Dünü Bugünü ve Geleceği ", Journal of Social Policy Conferences 0 (2010), <http://dergipark.org.tr/iusskd/issue/897/10057>, (18.03.2019)

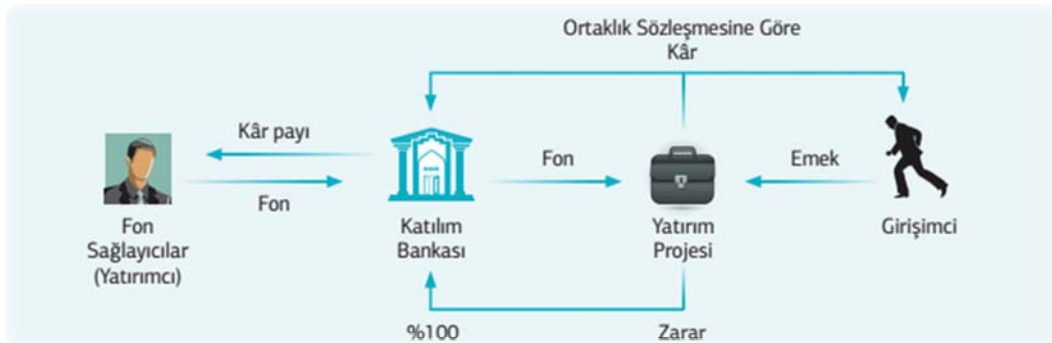
- Kurumsal işlemlerde, katılım bankaları satıcıya sipariş formu gönderir ve müşterisine de malı alması için vekâlet verir. Bireysel işlemlerde bu vekâlet şubedeki personel, SMS mesajı ya da MİM (Müşteri İletişim Merkezi) yoluyla verilir.
- Satıcı malı müşteriye teslim eder.
- Katılım bankası müşterisi malı aldığına dair evrakları bankasına ulaştırdıktan sonra katılım bankası satıcıya ödemeyi peşin olarak yapar.
- Katılım bankası müşterisine malı vadeli bedelle satar.

3.6.2. Mudaraba (Emek-Sermaye Ortaklığı)

Tarih boyunca insanlar bazı eylemleri beraber yapmış ve sonucunda doğan kâr ya da zarara ortak olmuşlardır. Ticari faaliyetler için de bu durum aynı olup insanlar ticari faaliyetlerde de bir araya gelebilirler, nakit sermayelerini, emeklerini, duran ya da dönen varlıklarını katarak ortaklık kurup doğacak kâr ya da zarara ortak olabilirler. Bu yöntemle, katılım bankaları sermayelerini kullanarak elektrik santrali, otoyol, baraj, köprü, fabrika ve zirai ya da sınai üretim, tüp geçit yapımı gibi projelere ortak olabilirler.

1970'li yıllardan bu yana, özellikle ABD'de teknolojik yeniliklerin ve projelerin finansmanını sallayan venture capital (risk sermayesi) adı verilen modelin ortaya çıkması da mudaraba yöntemine dayanmaktadır.⁵⁷

Şekil 3.1.Mudaraba Sözleşme Örneği

⁵⁷ DÖNDÜREN, Hamdi, Uludağ Üniversitesi, ilahiyat Fakültesi Dergisi, Bursa, c:17, 2008, s:1-10.

Mudaraba'nın Temel Özellikleri Şöyledir:

- Sermayenin sahibi ile bilgi, tecrübesini ve emeğini ortaya koyan kişinin oluşacak kâra ortak olmalarıdır,
- Tarafların elde edecekleri kâr payı gelirlerinin tutarının önceden belirlenememesi, elde edilecek kârın taraflar arasında önceden belirlenmiş bir oranda bölünmesi,
- Zararın tamamen sermayedara ait olması,
- Sermayenin yönetimi bilgi, tecrübesini ve emeğini koyan kişiye ait olması,
- Sermayesini koyan kişinin ise sadece denetim yetkisine sahip olmasıdır.⁵⁸

3.6.3. Muşaraka (Kâr-Zarar Ortaklığı)

Muşaraka, işletmenin sermayesine katılarak kârına ve zararına ortak olmaktır.⁵⁹ Hem yönetimde hem de sermayede ortak olunan bir faaliyet türüdür. Mudaraba'da bir taraf sermayesini, diğer taraf emeğini koyarken; Muşaraka'da her iki taraf hem emek hem sermayeleriyle beraber işe koyulurlar. Tarafların koydukları sermayeler eşit olmasına karşın kar payları farklı olabilir veya sermayeler farklı olduğu halde kar payları eşit olabilir. Farklılığın sebebi; iki taraftan birinin işi daha fazla yapmaları veya iş ile ilgili uzmanlığından dolayı olabilmektedir. Hanefî ve Hanbelî mezheplerinin kabul ettiği bu görüşün aksine Şafîî ve Malikî mezhepleri, tarafların, kar sermayeye tabi olduğu için, sermayeleriyle orantılı olarak kardan pay almaları gerektiğini savunurlar.⁶⁰

⁵⁸ ÖZTİN, Akgüç, "100 Soruda Türkiye'de Bankacılık", Gerçek Yayınevi, İstanbul, 1992,s.130.

⁵⁹ TAKAN, Mehmet; "Bankacılık Teori Uygulama ve Yönetim", Nobel Yayınları, Ankara, 2002,s.13.

⁶⁰ ÖZSOY, İsmail, "Türkiye'de Katılım Bankacılığı", TKBB, İstanbul, Haziran 2012,s.64.

Şekil 3.2. Muşaraka Sözleşme Örneği

Muşaraka’da finans yöntemi uygulaması: Bu yöntemde katılım bankası, müşterisi tarafından talep edilen sermaye tutarını sağlama sorumluluğunu alır. Müşterisi ise kendi malî imkânları çerçevesinde sermayesinin geri kalan kısmını temin eder. Müşteri almış olduğu mali yardımın idaresi ve gözetim sorumluluğunu üzerine alır. Müşterinin bu sorumluluğu üzerine almasından dolayı da kardan daha fazla pay alma hakkını kazanmış olur. Bu yöntemde banka ve ortak-müşteri arasında net gelir dağıtımını şöyledir: Ortaklardan birisi olan müşteri yaptığı iş ve uzmanlığı nedeniyle bir pay alır. Gelirin geri kalan kısmı yatırıma malî katkısı bulunan iki ortak arasında, iştirak paylarıyla orantılı olarak dağıtılır.⁶¹

3.6.4. Selem

Miktarı, niteliği, cinsi belli olan standart mallarda paranın peşin ve malın veresiye olduğu satış türüdür. Kısacası belirli şartlarda vadeli mal satışının tersidir.

Selem akdi şahsi itibarı önceleyen bir alış veriş türüdür. Çiftçi bulunmuş olduğu arazisini elden çıkarmamak için ve ipotek usulüne müracaat etmeden, talep etmiş olduğu finansmanı selem yoluyla temin eder. İhtiyaç sahibi faiz yasağına karşı bu finansman türü ile para temin etmeye çalışmaktadır.⁶²

⁶¹ ARABACI, Hakan, “Türk Katılım Bankacılığında Fon Kullanırma Yöntemleri”, Dönem Projesi Bilecik, 2015,s.27.

⁶² KESKİOĞLU, Osman, “Fıkıh Tarihi ve İslam Hukuku”, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları. Ankara, 1988.s.184.

3.6.5. İcara (Finansal Kiralama-Leasing)

İcara, malının mülkiyeti leasing şirketinde veya katılım bankasında olmak üzere malın kullanım hakkının sözleşmede belirlenen kira karşılığında kiracıya verilmesi ve önceden belirtilen süre sonunda mülkiyetinin kiracıya geçmesini sağlayan bir finansman türüdür. İcara’da kiracı kiraladığı gayrimenkul, makina, cihaz gibi bir malı sözleşmede belirtilen süre ve ödediği toplam kira bedeli sonunda malın mülkiyetini kazanmış olacaktır. Bu yöntemde İslami banka riski en asgari düzeyde tutarak yeterli bir kâr marjı imkânı sağlamaktadır.⁶³

İnsanların emeklerini kiralamaları da mümkün olup aslında günümüzde yapılan iş sözleşmeleri de icara akdidir.

3.6.6. İstisna (Siparişe Dayalı Satın Alma)

Önceden belirlenmiş ücret karşılığında, malın hammaddesi üreticiden olacak şekilde sanatkârlara bir eşya yaptırmak üzere yapılan anlaşma türüdür.

İstisna’da müşteri bankasına müracaat ederek temin edilecek malın süresini, şartlarını, maliyetini bilirler. Daha sonra banka, müşterisinin talimatı doğrultusunda üreticiye siparişte bulunur. Müşterinin beyanına göre, banka tarafından malın bedeli vadeli veya peşin olarak üreticiye ödemesi gerçekleştirilir. Üretici de girişimciye ya da bankaya malın teslimini gerçekleştirmektedir. Son olarak anlaşılan süre zarfında girişimci bankaya tahsilatı gerçekleştirmektedir. Katılım Bankalarında bu işlemlere ilave olarak paralel sözleşme diye adlandırılan ikinci bir sözleşme devreye girmektedir. Selemden farkı selemde ücret iş başında ödenmekte ve teslimat ileriki bir zamanda yapılmaktadır.⁶⁴

3.6.7. Karz-ı Hasen

Karz, bir başkasına daha sonra geri vermesi şartı ile verilen borç para veya mal olarak ifade edilmektedir.

Nakit veya ihtiyaç duyulan mal ihtiyacını karşılamaya yönelik faiz içermeyen yöntemlerin en yaygın olanı; misli bir malın veya paranın faiz şartı olmadan ihtiyaç

⁶³ TAKAN, Mehmet, “Bankacılık Teori Uygulama ve Yönetim”, Nobel Yayınları, Ankara. 2002.s.14.

⁶⁴ TUNÇ, Hüseyin, “Katılım Bankacılığı”,Nesil Yayınları. İstanbul, 2010, s.151.

sahibine borç olarak verilmesini öngören finansman yöntemi olarak ifade edilmektedir. Müslümanların öncelikle birbirlerine karşılıksız yardım etmeleri teşvik ve tavsiye edilmektedir.⁶⁵

Her davranışın, hareketin bir kuralı olduğu gibi, birisine borç vermenin de kuralları vardır. Asıl olan menfaat düşünmeksizin, sadece İslam'ın rıza göstereceği, hayır amaçlı borç vermektir.

3.6.8. Sukuk (Kira Sertifikası)

Sukuk; bir varlığın menkul kıymetleştirilerek sertifikalar aracılığıyla satılması ve daha sonra kiralanması işlemi olup belirlenen süre sonunda varlık tekrar geri alınmaktadır.

Sukuk'un özellikleri şöyledir;

- Menkul kıymetleştirilmiş varlık veya varlık senedi olarak da adlandırılan sukuk'un diğer senetlerden farklı bir varlığa dayanmak zorunda olmasıdır.
- Bono ve tahvil ve gibi borç senedi değillerdir. Nakit akışı hakkı yanında mülkiyet hakkı söz konusudur.
- Katılım bankaları, Hazine Müsteşarlığı veya özel sektör tarafından ihraç edilen kira sertifikaları ihalelerine girebilmekte, aktiflerine kira sertifikası alabilmekte aynı zamanda kendileri sukuk ihraç edebilmektedirler.
- İhraç edilen kira sertifikaları BİST'de list edildikten sonra, Borsa İstanbul Borçlanma Araçları Piyasasında alınıp satılabilmektedir.⁶⁶

Sukuk, çoğunlukla bono ile karıştırılabilmektedir. Bono, ihraç edenin belirlenen vade sonunda belirtilen tutarı faizi ile birlikte ödemeyi kabul ettiği borçlanma sertifikasıdır. Sukuk ise borç enstrümanı değildir ve temeli mutlaka bir varlığa dayanmaktadır. Sertifika sahibine, dayanağı olan varlıktan sağlanan gelirden faydalanma hakkı tanınır. Gelir, faizsiz bankacılık sistemine uygun olarak elde edilir. Sukuk'ta yatırımcılar bir yatırım projesine katılarak risk almış olurlar. İkisinin de orta yönü, sukuk'un da bono gibi fiyatlanması, kote edilmesi ve derecelendirme notu almasıdır.⁶⁷

⁶⁵ AKTEPE, İ. Emin, "İslam Hukuku Çerçevesinde Finansman ve Bankacılık" Yedi Renk, İstanbul, 2010, s.44.

⁶⁶ ALADA, Veysel, Kuveyt Türk, Eğitim Dokümanı, İstanbul, Nisan 2017

⁶⁷ ÖZSOY, Şerafettin, "Sağlam Bankacılık Modeli İle Katılım Bankacılığına Giriş", Kuveyt Türk Katılım Bankası, 2012, s.188.

3.7.Katılım Bankaları İle Mevduat Bankaları Arasındaki Farklar

Katılım bankaları, müşterilerinin mal veya hizmet alımlarında kredi ödemesini müşterisine değil, fatura karşılığında satıcıya ödemektedirler. Katılım bankalarında finansmanın mutlaka bir mal veya hizmete dayanması gibi prensipler bulunmaktadır.

Tablo 3.7. Katılım Bankaları ve Mevduat Bankaları Arasındaki Genel Farklılıklar;

Katılım Bankaları	Mevduat Bankaları
Katılma hesapları ve özel cari hesaplar yoluyla fon toplarlar.	Mevduat hesapları ve ticari hesaplar yoluyla fon toplarlar.
Nakit kredi kullandırmazlar; fon kullandırmaları ticari faaliyetin finansmanına dayanmaktadır.	Faiz karşılığında nakit kredi kullandırmaktadırlar.
Katılma hesapları ve özel cari hesaplar yoluyla toplanan fonlar, fon ihtiyacı olan müşterilerin ticari faaliyetlerinin finansmanında kullanılır.	Fon toplarken ve kullandırırken faiz esaslıdır.
Finansal kiralama işlemi yaparak müşterilerinin ticari faaliyetleri için kaynak sağlamış olurlar.	Finansal kiralama işlemi yapamamaktadırlar.
Kaynak toplarken hesap sahipleriyle kâr zarar ortaklığı; kaynak kullandırırken ise; vadeli satış, finansal kiralama, kâr zarar ortaklığına dayanan işlemler yapmaktadırlar.	Parayı bir ticari ürün gibi alıp sattıklarından dolayı paradan para kazanırlar.
Fon kullanan müşterilerin, belirlenen vade sonunda ödeyeceği tutar bellidir. Bu tutarı ülkede yaşanan ekonomik sorunlar veya krizler değiştiremez.	Ellerinde bulundurdukları fonları faiz içeren finansal enstrümanlarda kullandıklarından dolayı ekonomik bir kriz halinde faizlerde yaşanan değişikliği kredi kullandırdığı müşterilerine yansıtabilmekte ya da kullandırdığı krediyi vade tarihinden önce geri çağırabilmektedirler.
Kâra ve zarara katılma esasına göre toplanan fonlar, faizsiz yöntemlerle ticari faaliyetlerde değerlendirilir.	Toplanan fonların bir kısmı ticari faaliyetlerde değerlendirirken, kalan kısmı da faizli finans enstrümanlarında değerlendirilir.
Katılma hesaplarında kâra ve zarara katılım söz konusu olduğundan vade tarihinden önce kâr ve zarar belli değildir.	Vadeli mevduat hesapları faize dayalı olduğu için vade sonunda ele geçecek paranın tutarı önceden bellidir.

Kaynak: Albaraka Türk Katılım Bankası, Katılım Bankacılığı Sistemi, Çalışma Esasları ve Uygulaması, İstanbul. (2017).

3.8. 2018 Yılı Rakamlarla KGF

2018 yılında da KGF en büyük desteği ihracatçılara vermeye devam etmiştir. Bankaların KGF kefaleti kullandığı ihracat kredilerine yüzde 100 kefalet desteği vermekte ve bugüne dek yaklaşık olarak 17 bini KOBİ, 5 bini ise KOBİ dışı büyük işletme olmak üzere toplam 22 bin 506 ihracatçıya yaklaşık 47,7 Milyar TL kredi kullandı. KGF kefaleti ile kullanılan ihracat kredilerinde 1350 işletme, kredisini Eximbank aracılığı ile kullanarak 5,9 milyar TL'lik finansmana erişim sağlamıştır. Ayrıca Kredi Garanti Fonu hem Eximbank kredilerine hem de bankaların ihracat kredilerine kefalet vermeye devam etmektedir.

Tablo 3.8'den görülebileceği gibi 2018 yılında KGF kefaleti ile verilen kredi risk tutarı artmakta ancak bankacılık sektörü içinde KGF'nin payı yüzde 10,9'a gerilemiştir.

Tablo 3.8. Kredi Garanti Fonu Pazar Payı

Toplam Kredi Büyüklüğü (Tüketici Kredileri ve Bireysel Kredi Kartları Hariç)	31.12.2017	31.12.2018	Değişim Tutar (Milyon TL)	Değişim %
Bankacılık Sektörü	1.647.976	1.933.749	285.773	17,3%
KGF Kefaletli Kredi Risk Bakiyesi	194.930	211.714	16.784	8,6%
SEKTÖR İÇİNDE KGF PAYI	11,8%	10,9%		

Kaynak: Bankacılık Sektörü Veri Kaynağı BDDK, (<https://www.kgf.com.tr>).

▪ Yıllar İtibariyle Kefalet Taleplerinin Karşılama Durumu

2017 ve 2018 yıllarında firma sayısı ve kefalet tutarı olarak önceki yılların toplamından fazla kefalet verilmiştir. KGF en fazla 2017 yılında firmaya kefil olmuş ve kefalet hacmine ulaşmıştır.

Firmaların yaklaşık %97 sinin talepleri hazine fonu kefaleti tarafından karşılanmıştır. 2017 ve 2018 yıllarında hazine fonu kefaleti ile kullanım artmıştır.

Tablo 3.9 ve 3.10'dan anlaşılacağı üzere YP'yi TL'ye çevirirken 2018 dönem sonu kuru kullanılmıştır.

Tablo 3.9. Kredi Garanti Fonu Yıllar İtibariyle Kefalet Taleplerini Karşılama Durumu (Özkaynak + Hazine 1994-2018)

Dönem	Talep Edilen Kefaletler (Gelen Talep)			Verilen Kefaletler (Onaylanan Talepler)			Kullandırılan Kefaletler (Açılan Talep)		
	Firma sayısı	Kredi Tutarı (Milyon TL)	Kefalet Tutarı (Milyon TL)	Adet	Kredi Tutarı (Milyon TL)	Kefalet Tutarı (Milyon TL)	Adet	Kredi Tutarı (Milyon TL)	Kefalet Tutarı (Milyon TL)
1994-2015	35.408	25.310	18.695	24.085	15.054	10.913	17.674	9.660	7.189
2016	30.220	14.387	11.389	23.365	9.580	7.375	19.506	6.682	5.128
2017	321.321	323.101	290.873	314.239	238.774	297.682	208.116	207.107	187.499
2018	125.146	114.861	100.586	123.931	108.469	95.010	119.294	85.942	75.357
1994-2018	496.117	556.852	491.853	470.860	417.637	370.265	440.762	322.809	286.676

Kaynak: KGF 2018 Yılı Faaliyet Raporu, https://www.kgf.com.tr/images/faaliyet_raporu/2018_kgf_faaliyet_raporu.pdf, (08.06.2019)

▪ **Verilen Kefaletlerin KOBİ-KOBİ Dışı Ayrımı**

Verilen kefaletlerin yaklaşık %72'ü KOBİ'lere kalan %28'i de KOBİ dışı firmalara kullandırılmıştır.

Tablo 3.10. Kredi Garanti Fonu İle Verilen Kefaletlerin KOBİ-KOBİ Dışı Ayrımı (Özkaynak + Hazine 1994-2018)

Ölçekler	İşlem Adedi	Verilen Kefalet ile Kullandırılan Kredi Hacmi (Milyon TL)	Kefalet Tutarı (Milyon TL)	Oran
KOBİ	428.094	234.289	207.237	%72
KOBİ DIŞI	12.668	88.520	79.442	%28
TOPLAM	440.762	322.809	286.676	%100

(Hazine 2010-2018)

Ölçekler	İşlem Adedi	Verilen Kefalet ile Kullandırılan Kredi Hacmi (Milyon TL)	Kefalet Tutarı (Milyon TL)	Oran
KOBİ	408.615	226.860	201.166	%72
KOBİ DIŞI	12.665	88.483	79.406	%28
TOPLAM	421.280	315.343	280.572	%100

Kaynak: KGF Faaliyet Raporu, 2018, https://www.kgf.com.tr/images/faaliyet_raporu/2018_kgf_faaliyet_raporu.pdf, (08.06.2019)

Şekil 3.3.Kredi Garanti Fonu İle Verilen Kefaletlerin KOBİ-KOBİ Dışı Ayrımı

Kefalet tutarının sınırlı olması ve KOBİ'lerin sayı olarak fazla olmasından dolayı sınırlı kefalet ile çok sayıda KOBİ'ye destek sağlanmıştır.

▪ Verilen Kefaletlerin Sektöre Göre Karşılama Durumu

Tablo 3.11'de görüldüğü üzere adet ve kefalet tutarı olarak en fazla ticaret ve hizmet sektörüne destek sağlanmıştır. KGF 2018 yılını da ihracatçıya en büyük desteği vermeye devam etmiştir.

Tablo 3.11. Kredi Garanti Fonu İle Verilen Kefaletlerin Sektöre Göre Karşılama Durumu (Özkaynak + Hazine 1994-2018)

Sektörler	Adet	Kefalet Tutarı (Milyon TL)	Oran
Ticaret ve Hizmet	220.545	117.510	%41
İmalat Sanayi	88.688	98.489	%34
İnşaat	46.700	33.619	%12
Ulaştırma ve denizcilik	22.434	12.480	%4
Turizm	15.243	7.992	%3
Tarım ve hayvancılık	38.194	8.215	%3
Sağlık	3.659	2.643	%1
Madencilik ve Doğal Kaynaklar	1.766	2.431	%1
Eğitim	2.663	1.731	%1
Elektrik Gaz ve Su Kaynakları	870	1.567	%1
Toplam	440.762	286.676	%100

Kaynak: KGF Faaliyet Raporu, 2018, https://www.kgf.com.tr/images/faaliyet_raporu/2018_kgf_faaliyet_raporu.pdf, (08.06.2019)

- **Verilen Kefaletlerin Bölgelere Göre Dağılımı**

Tablo 3.12'den anlaşılacağı üzere KGF Özkaynak ve Hazine kefaleti ile 1994-2018 yıllarında adetsel bazda ve kefalet tutarı olarak en fazla ticari hayatın en yoğun olduğu Marmara bölgesindeki işletmelere kefalet desteği sağlanmıştır.

Tablo 3.12. Kredi Garanti Fonu İle Verilen Kefaletlerin Bölgelere Göre Dağılımı (Özkaynak + Hazine 1994-2018)

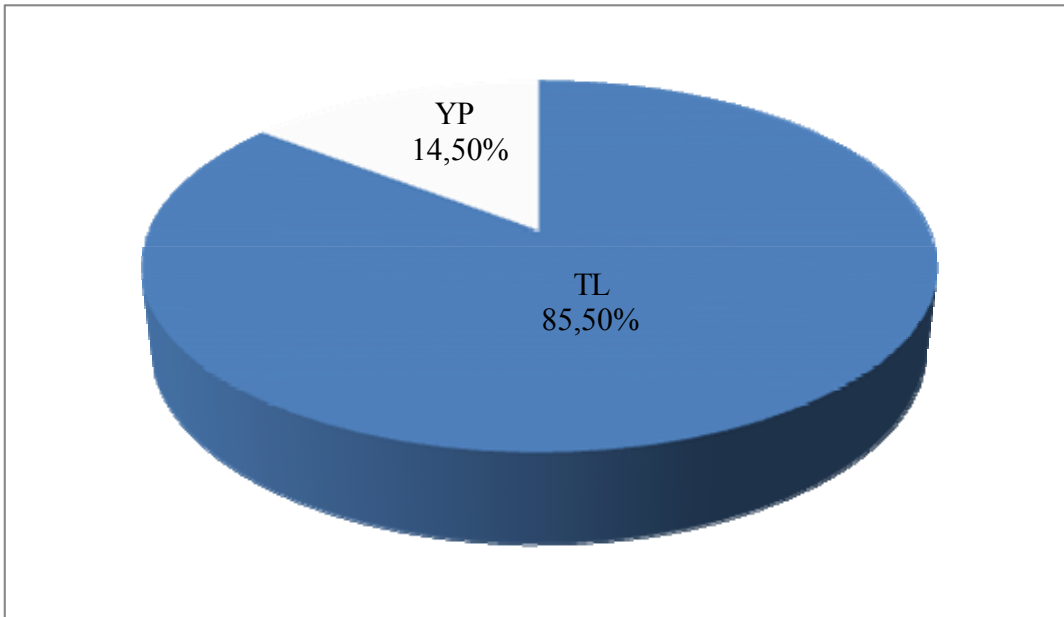
Bölgeler	Adet	Kefalet Tutarı (Milyon TL)	Oran
Marmara	154.972	124.316	%43
İç Anadolu	77.485	47.347	%17
Ege	67.577	38.738	%14
Akdeniz	54.371	35.474	%12
Güneydoğu Andolu	23.198	17.788	%6
Karadeniz	44.731	16.341	%6
Doğu Anadolu	18.428	6.672	%2
Toplam	440.762	286.676	%100

Kaynak: KGF Faaliyet Raporu, 2018, https://www.kgf.com.tr/images/faaliyet_raporu/2018_kgf_faaliyet_raporu.pdf, (08.06.2019)

- **Verilen Kefaletlerin Para Cinsi**

Şekil 3.4'de görüldüğü gibi KGF kefaleti ile kullanılan kredilerin yaklaşık %85,5'i TL olarak kullanılırken kalan %14,5'i ise YP olarak kullanılmıştır.

Şekil 3.4. Kredi Garanti Fonu İle Verilen Kefaletlerin Para Cinsi

Kaynak: KGF Veri Bülteni 26.04.2019, https://www.kgf.com.tr/images/rakamlarla/26_04_2019.pdf, (05.06.2019)

3.9. Kredi Garanti Fonu Kefaletiyle Banka Kredileri

KGF kefaletli kredilerden en iyi sonucun alınabilmesi için reel (üretken) sektörün finansman ihtiyacına erişimini kolaylaştırılması gerekmektedir. Mevduat bankaları kredi müşterilerin nakit kredi verdikleri için, kullanılan kredilerin reel ekonomiye etkisi sınırlıdır. Bu kredilerin bir kısmı reel ekonomiye diğer kısmı ise üretken olmayan alanlara gidebilir. Katılım Bankaları ise müşterilerine nakit kredi vermeyip, mal ve hizmet finansman kaynaklarını yatırıma dönüştürürken, operasyonlarını kurumsal finansman desteği(alım satım), bireysel finansman desteği, finansal kiralama, proje bazında kâr/zarar ortaklık yatırımları, mal karşılığı vesaikin finansmanı ve ortak yatırımlar gibi yöntemlerle yürüterek, fonları tekrar ekonomiye kazandırır. Böylelikle ülke ekonomisinin gelişmesine ve büyümesine de katkıda bulunurlar.

PGS Hazine destekli kefaletlerde kredi veren bankanın başvuru sırasında KGF onay sürecine göndereceği belgeler;

- Yararlanıcı Beyanı
- Firmanın Güncel Memzuç (Risk detayı) Dökümü
- Vergi Borcuna İlişkin Sorgulama Yazısı
- SGK Borcuna İlişkin Sorgulama Yazısı

3.9.1. KGF Kefaletiyle Mevduat Bankası Kredisi

KGF, tüketici kredileri, bireysel krediler ve çek karnesi kredisi ile şirket kredi kartları hariç, KOBİ'lerin ihtiyaç duyduğu işletme ve yatırım finansmanı için her türlü nakdi ve gayri nakdi kredilere yönelik kefalet vermektedir.

Mevduat Bankaları'nda kredi kullanım işlemlerinde müşteri ve banka olmak üzere iki taraf bulunmaktadır. Mevduat Bankaları, KOBİ'lerin talep ettikleri kredi tutarını KGF'nin kefaletini alarak, faiz ve belirli vade karşılığında kredi müşterilerine nakit olarak öderler. KOBİ'ler nakit olarak aldıkları veya hesabına geçen bu kredileri diledikleri şekilde kullanabilmektedirler. Bu sebepten dolayı KOBİ'ler Mevduat Bankalarını tercih edebilmektedirler.

Şekil 3.5. Mevduat Bankasında Portföy Garanti Sisteminin Genel İşleyişi

Şekil 3.5'te görüldüğü gibi; KOBİ bankaya kredi için gerekli belgeler ile birlikte başvurusunu yapar. Banka başvuruyu değerlendirir, içsel derecelendirmesini yapar, krediyi onaylar ya da reddeder. KOBİ'nin bankaya yaptığı kredi başvurusunun onaylanması durumunda banka kefalet talebini KGF'ye iletir ve KGF uygunluk kriterleri doğrultusunda gerekli kontrolü yapar. KOBİ'nin uygunluk kriterlerini sağlaması durumunda KGF bankaya onay verir. Banka kredi ödemesini kredi müşterinin hesabına yaparak krediyi kullanır ve kredi müşterisi krediyi itfa (ödeme) tablosuna göre taksitler halinde bankaya geri öder. Kredi sorunlu hale gelirse takip aşamasına geçilir. Kredi veren banka tarafından KGF 'ye tazmin talebinde bulunulur ve KGF, tazmin talebinde bulunulan ilgili kredi tutarını bankaya öder.

3.9.2. KGF Kefaletiyle Katılım Bankası Kredisi

Katılım Bankaları, Türk Bankacılık sistemindeki boşluğu doldurmak üzere 1983 yılında yasal altyapısı oluşturulmuş ve faizsizlik prensibiyle halktan topladıkları fonları, firmaların ticari faaliyetlerinde, bireysel müşterilerin mal ve hizmet alımlarında kullanmakta olup ayrıca halkın ihtiyaç duyabileceği bankacılık hizmetlerini de sunulmaktadır.

Katılım Bankaları da kredi kullandırım işlemlerinde, KOBİ'lerin ihtiyaç duyduğu işletme ve yatırım finansmanı için her türlü nakdi ve gayri nakdi kredi taleplerini KGF kefaleti ile yapabilmektedirler.

Katılım Bankaları kredi kullandırım işlemlerinde müşteri, satıcı ve banka olmak üzere toplam 3 taraf bulunmakta olup kredi kullandırırken nakit kredi vermeyip, malı satıcıdan peşin alıp müşterisine vadeli satmaktadır. Bu sebeple kredi kullandırma işlemleri muhakkak suretle bir mal veya hizmetin alım satımına dayanmaktadır. Bu yöntem Katılım Bankalarını mevduat bankalarında ayıran en temel özelliğdir. Böylelikle reel sektör yani üretim veya hizmet faaliyetlerinin gerçekleştiği iş alanları desteklenmekte ve ülke büyümesine katkı sağlanmaktadır. Ticaretin ve sanayinin ihtiyacı olan gayrimenkul, mamul veya yarı mamul, makine veya her türlü teçhizatın temini bu yöntem aracılığıyla sağlanmaktadır.

Şekil 3.6. Katılım Bankasında Portföy Garanti Sisteminin Genel İşleyişi

Şekil 3.6'da görüldüğü gibi, KOBİ bankaya kredi için gerekli belgeler ile birlikte başvurusunu yapar. Banka başvuruyu değerlendirir, içsel derecelendirmesini yapar, krediyi onaylar ya da reddeder. KOBİ'nin bankaya yaptığı kredi başvurusunun onaylanması durumunda banka kefalet talebini KGF'ye iletir. KGF uygunluk kriterleri doğrultusunda gerekli kontrolü yapar. KOBİ'nin uygunluk kriterlerini sağlaması durumunda KGF bankaya onay verir ve banka krediyi kullanır. Kredi ödemesi kredi müşterisine değil, proforma fatura/ fatura karşılığında satıcıya ödenir ve kredi müşterisine ifta(ödeme) taplosuna göre taksitlendirilir. Katılım bankası tarafından krediye konu faturanın fotokopisi Katılım Bankaları Fatura Sorgulama Sistemi'ne kaydedilir ve fatura başka bir katılım bankası tarafından ikinci kez kredilendirilemez. Kredi müşterisi krediyi ifta (ödeme) tablosuna göre taksitler halinde bankaya geri öder. Kredi sorunlu hale gelirse takip aşamasına geçilir ve

kredi veren banka tarafından KGF 'ye tazmin talebinde bulunulur ve KGF, tazmin talebinde bulunulan ilgili kredi tutarını bankaya öder.

3.9.3. KGF Kefaleti İle Kullanılan Kredilerde Olası Olumsuz Durumlar

KGF kefil olduğu KOBİ'lerin, bankalar aracılığı ile kullandıkları kredinin harcama alanlarını yine KOBİ'ye buraktığıdır. Bu durumda KOBİ'ler aşağıdaki sorunlar ile karşılaşabilmektedir.

- Mevduat bankaları nakit kredi verdikleri için, kullandırılan kredilerin reel ekonomiye etkisi sınırlı olabilmektedir. Bu kredilerin bir kısmı reel ekonomiye diğer kısmı ise üretken olmayan alanlara gidebilir.
- KOBİ'ler bu kredileri üretken olmayan yabancı para ve kıymetli maden alımı gibi alanlara yatırım yaparak kullanabilmektedirler.
- KOBİ'ler ihtiyaçlarından fazla borçlanmakta, lüks araçlar, lüks işyerleri gibi yapılan gereksiz harcamalar ile kullanılan krediler firmanın borcunun artmasına ve kredi değerliliğini yitirmesine sebep olabilmektedir.
- Borçlanmasına karşılık iş hacmini büyütemeyen, hammadde stok dengesini sağlayamayan, makine teçhizat yatırımı yapamayan firmalar iflas edebilmektedirler.
- KOBİ'ler uygun maliyetli ve maddi teminatsız, ihtiyaçlarından fazla kullandıkları krediler ile kendi sektörünün dışındaki iş alanlarına yönelerek piyasada yer almak ve tanınmak için ucuz fiyatlama politikası ile mevcut piyasa dengelerini değiştirebilmektedirler.
- Bankalar KGF kredileri ile sorunlu kredilerini temizlemek için KOBİ'lere krediler vererek, mevcut risklerini fiktif (gerçekçi olmayan) biçimde azaltma eğiliminde olmuşlardır.
- KGF süreçlerinin başında bankaların sisteme hızlı dahil olması sağlanırken, daha sonra ilave sözleşmeler ile yeni kıstaslar getirilerek bankaların sorunlu hale gelen kredilerinin tazmin süreçleri uzatılmıştır. Bu durum ise gerçekte sorunlu hale gelen kredilerin yüzdürülmesi/yeniden yapılandırılması yolu ile gerçekçi olmayan biçimde yeniden kredilendirmeler yapılarak, sorunlu krediler işlek (aktif) kredi gibi gösterilmiştir. Tüm bunlara rağmen, Mayıs 2019 Türkiye Bankalar Birliği Faaliyet

Raporu'na göre, KOBİ kredilerinde tahsili gecikmiş alacakların 2017 yılında %4,9 iken 2018 yılında %7,2'ye yükseldiği görülmektedir.⁶⁸

KGF yapılanması her şeyden önce devlet politikası gereği piyasanın hızlı fonlanması için oluşturulmuş bir süreçtir. Bu sürecin amacı; reel ekonominin fonlanarak rahatlamasının sağlanması ve yeni yatırımlara fırsat oluşturulmasıdır. Ancak, sistemin planlanması ve uygulanması sürecinde olası riskler yeterince değerlendirilmemiş, iyi niyetle oluşturulan bu sistem, uygulama sürecinde yukarıda değinilen bazı aksaklıkları da beraberinde getirmiştir.

3.10. Model Önerisi

Çoğunluğunu KOBİ'lerin oluşturduğu işletmelerin, yaşanan ekonomik koşullar, artan rekabet ve belirsizlikler ortamında ortak ve en önemli sorunları arasında kredi ve finansman sağlayabilme sorunu vardır.

Model önerimde mevcut PGS Hazine destekli KGF kefaleti ile kredi veren mevduat ve katılım bankalarının genel işleyişi ve KGF'nin amacına en uygun, en iyi sonucun alınabilmesi için reel (üretken) sektörün finansman ihtiyacına erişimini kolaylaştırılacak öneri ortaya konulmaktadır.

Resmi Gazete'nin 20.6.2015 tarih ve 29392 sayı ile yayımlanarak yürürlüğe giren, e-Fatura ve e-Defter uygulamaları çerçevesinde zorunluluk getirilen mükelleflerin kapsamını belirleyen 454 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği'ne göre 2017 hesap dönemi brüt satış hasılatı 10 Milyon TL ve üzeri olan mükelleflere 01/01/2019 tarihi itibarı ile e-Fatura zorunluluğu getirilmiştir.

Model önerimizde ise KOBİ'nin KGF destekli kredi kullanımında, satıcının yılsonu brüt satış hasılatına bakılmaksızın e- Fatura uygulamasına dâhil edilmiş olması gerekmektedir. Böylece, satıcıların da e-Fatura sistemine geçiş süreleri hızlandırılmakta, denetlenebilirliği artmakta ve kayıt dışı (faturasız) işlemleri azaltılmaktadır.

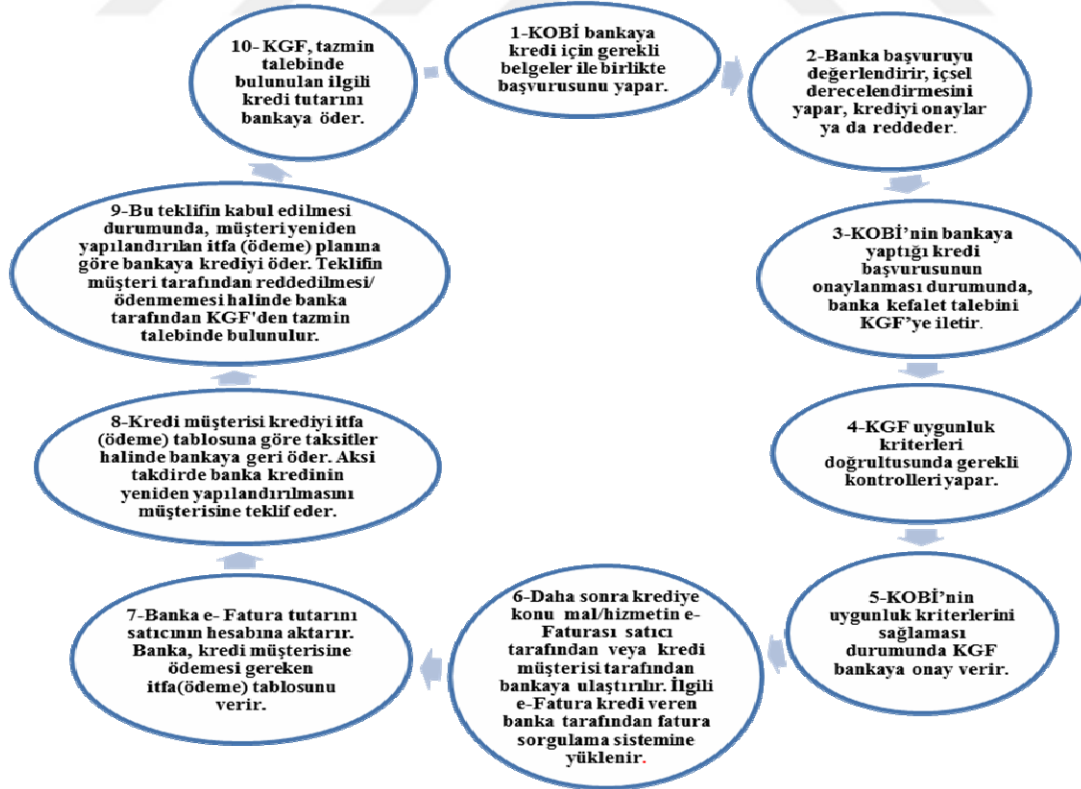
Ülkemizde mevcut uygulamada Türkiye Katılım Bankaları Birliği'ne bağlı katılım bankaları tarafından fatura karşılığı kullanılan kredilerin tamamı Katılım Bankaları Fatura Sorgulama Sistemi'ne kaydedilmektedir. Modelimizde; kredi veren

⁶⁸ Türkiye Bankalar Birliği Faaliyet Raporu, Mayıs 2019, https://www.tbb.org.tr/Content/Upload/Dokuman/7598/Faaliyet_Raporu_2018-2019.pdf. (01.09.2019)

banka tarafından kredilendirilen malın e-Faturası, BDDK tarafından oluşturulacak olan ve tüm (katılım ve mevduat) bankaları kapsayan Bankalar Fatura Sorgulama Sistemi'ne veya benzer bir sisteme yüklenmesi önerilmektedir. Fatura tutarının tamamının bu sisteme kaydedilmesi durumunda, ilgili faturanın başka bir banka tarafından ikinci kez kredilendirilmesi sistem tarafından önlenmektedir. İlgili faturaya ilişkin kısmi kredilendirme yapılması durumunda ise kredilendirilen kısım kadar sisteme kaydedilmekte ve kalan fatura tutarının tekrar krediye konu edilmesine sistem tarafından izin verilmektedir.

Mevduat bankalarında, mevcut KGF uygulaması ile kullanılan kredilerin doğrudan müşterileri hesabına geçmesinden dolayı kredi müşterileri dilediği şekilde krediyi harcayabilmekte, reel (üretken) sektörün desteklenip desteklenmediği takip edilememektedir. Talep edilen kredinin kullanım amacının tespit edilebilmesi için mevcut KGF uygunluk kriterlerine ilaveten kredilendirilecek malın e-Fatura faturasının eklenmesi zorunlu olmalıdır.

Şekil 3.7. Portföy Garanti Sisteminde Model Önerisi

Şekil 3.7’de görüldüğü üzere model önerimizde; KOBİ bankaya kredi için gerekli belgeler ile birlikte başvurusunu yapar. Banka başvuruyu değerlendirir, içsel derecelendirmesini yapar, krediyi onaylar ya da reddeder. KOBİ’nin bankaya yaptığı kredi başvurusunun onaylanması durumunda, banka kefalet talebini KGF’ye iletir. KGF uygunluk kriterleri doğrultusunda gerekli kontrolleri yapar ve KOBİ’nin uygunluk kriterlerini sağlaması durumunda KGF bankaya onay verir. Daha sonra krediye konu mal/hizmetin e-Faturası satıcı tarafından veya kredi müşterisi tarafından bankaya ulaştırılır. İlgili e-Fatura kredi veren banka tarafından fatura sorgulama sistemine yüklenir. Banka e- Fatura tutarını satıcının hesabına aktarır ve kredi müşterisine ödemesi gereken itfa(ödeme) tablosunu verir. Kredi müşterisi krediyi itfa (ödeme) tablosuna göre taksitler halinde bankaya geri öder. Aksi takdirde banka kredinin yeniden yapılandırılmasını müşterisine teklif eder. Bu teklifin kabul edilmesi durumunda, müşteri yeniden yapılandırılan itfa (ödeme) planına göre bankaya krediyi öder. Teklifin müşteri tarafından reddedilmesi/ ödenmemesi halinde banka tarafından KGF’den tazmin talebinde bulunulur ve KGF, tazmin talebinde bulunulan ilgili kredi tutarını bankaya öder. Ayrıca KGF tarafından, faturanın gerçekliğinin sorgulanması için Gelir İdaresi Başkanlığı e- Fatura Sorgulaması yapılması önerilmektedir.

KGF sürecinin daha ileriye taşınması, sınırlı kefalet tutarı ile çok sayıda KOBİ’nin finansmana eriminin sağlanması için oluşturulan bu model önerisinin faydaları aşağıdaki gibidir:

- KGF sürecine e- Fatura zorunluluğu eklenmesi ile KOBİ’lerin ihtiyacı olan mal veya hizmet finanse edilerek fonlar tekrar ekonomiye kazandırılmış olmaktadır.
- Kredi ödemesi banka müşterisini değil, e- Fatura karşılığında satıcıya ödenmesi ile kredinin kullanım amacı tespit edilebilir ve yabancı para veya kıymetli maden alımı gibi üretken olmayan alanlara yatırım yapılması önlenmektedir.
- Satıcıların, e- Fatura sistemine geçme süreçleri hızlanmakta, denetlenebilirliği artmakta ve kayıt dışı (faturasız) işlemleri azaltılmaktadır.
- KOBİ’lerin gereksiz lüks harcamaları önlenerek, aşırı borçlanmasının önüne geçilmektedir.

- KOBİ'lerin kendi sektörlerinin dışında iş alanlarına yönelmesi, yatırım yapması ve piyasanın dengesini bozması önlenmektedir.
- Sınırlı kaynaklarla KOBİ'lere destek olan KGF'nin kaynaklarının daha etkin kullanılması sağlanmaktadır.

SONUÇ

KGF 2018 yılı faaliyet raporuna göre KOBİ'ler, Türkiye'deki işletmelerin yaklaşık %99,9'unu oluşturmakta ve toplam istihdamın %75,8'ini karşılamaktadır. Ülkedeki toplam üretimin %56,2'sini, yatırımların %50'sini ve katma değerinde %55'ini KOBİ'ler sağlamaktadır. Dünyada olduğu gibi Türkiye'de de ekonominin can damarı, temel taşları KOBİ'lerdir. Yapılan literatür araştırmalarında görülüyor ki KOBİ'lerin bütün sorunların başında finansman sorunu gelmektedir. KOBİ'ler kredilendirilirken, kredi veren bankalar tarafından kredi talep eden işletmenin performansı, ödeme gücü ve işletme sahiplerinin gösterebileceği teminatlara da bakılmaktadır. Gösterecek teminatı olmayan KOBİ'ler krediye erişememektedir. BDDK Türk Bankacılık Sektörü Temel Göstergeleri Haziran 2019 Raporuna göre KOBİ kredilerinin bankacılık sektörü toplam krediler içerisindeki payı %24,65'tir.

Bankalara verecek teminatı olmayan ancak kredi değerliliği olan KOBİ'ler, KGF kefaleti ile krediye erişebilmektedir. KGF, teminat yetersizliği nedeniyle çeşitli kredi ve destek imkânlarından yeterince yararlanamayan KOBİ ve KOBİ dışı işletmelerin, "müteselsil kefil" olmak suretiyle krediye erişimlerini kolaylaştırarak, Türkiye'nin büyüme ve kalkınmasına stratejik destek sağlamaktadır. KGF, tüketici kredileri, bireysel krediler ve çek karnesi kredisi ile şirket kredi kartları hariç, KOBİ'lerin ihtiyaç duyduğu işletme ve yatırım finansmanı için her türlü nakdi ve gayri nakdi kredilere yönelik kefalet vermektedir. Hazine Müsteşarlığı Fonu ve Portföy Garanti Sistemi (PGS) ile 2017 yılı Ocak ayında devreye giren 250 Milyar TL'lik Hazine destekli KGF kefaleti desteği ve beraberinde gelen Nefes Kredisi, KOBİ Değer Kredisi gibi özel destek programları ile KOBİ'ler desteklenmektedir. (Bkz.Ek-1) Ancak hazine destekli KGF kefaletinin sınırlı olduğu unutulmamalı ve sınırlı kaynaklarla reel (üretken) sektörün finansmana erişimi kolaylaştırılmalıdır.

KGF kefaleti ile mevduat bankaları kredi kullanım işlemlerinde müşteri ve banka olmak üzere iki taraf bulunmaktadır. Mevduat bankaları, KOBİ'lerin talep ettikleri kredi tutarını KGF'nin kefaletini alarak, faiz ve belirli vade karşılığında müşterilerinin hesabına geçerler veya müşterilerine nakit olarak öderler. KOBİ'ler aldıkları bu kredileri diledikleri şekilde kullanabilmektedirler. Bazıları ihtiyaçları doğrultusunda hammadde, makine teçhizat alımı yaparak işlerini büyütme ve

istihdamı arttırmaktadır. Ancak bazı KOBİ'ler ise lüks araç alımı gibi yapılan gereksiz harcamalar ile bu kredileri üretken olmayan alanlarda kullanarak borcunun artmasına sebep olabilmelerdir. Borçlanmasına karşılık iş hacmini büyütemeyen, hammadde stok dengesini sağlayamayan, makine teçhizat yatırımı yapamayan firmalar iflas edebilmektedirler.

Model önerimizde ise KGF sürecine ek olarak KGF tarafından bankaya kredilendirme onayının verilmesinden sonra kredilendirilecek mal veya hizmetin e-Faturası'nda KGF sürecine dâhil edilmektedir. Kredi veren banka tarafından kredilendirilen mal veya hizmetin e-Faturası, BDDK tarafından oluşturulacak olan ve tüm (katılım ve mevduat) bankaları kapsayan Bankalar Fatura Sorgulama Sistemi'ne veya benzer bir sisteme yüklenmesi önerilmektedir. Böylece, fatura tutarının tamamının bu sisteme kaydedilmesi durumunda, ilgili faturanın başka bir banka tarafından ikinci kez kredilendirilmesi sistem tarafından önlenilebilecektir. İlgili faturaya ilişkin kısmi kredilendirme yapılması durumunda ise kredilendirilen kısım kadar sisteme kaydedilmekte ve kalan fatura tutarının tekrar krediye konu edilmesine sistem tarafından izin verilebilecektir. KGF'nin onayı sonrasında kredi veren bankalar tarafından malın bedeli satıcıya ödenmekte, kredi müşterisi ise krediyi itfa (ödeme) tablosuna göre taksitler halinde bankaya geri ödemektedir. Ayrıca KGF tarafından, faturanın gerçekliğinin sorgulanması için Gelir İdaresi Başkanlığı e-Fatura Sorgulama (Bkz.EK-2) işlemi yapılması önerilmektedir.

Sonuç olarak, ticaretin ve sanayinin ihtiyacı olan üretim tesisi, fabrika binası, depolama alanı, mamul veya yarı mamul, makine veya her türlü teçhizatın temini bu yöntem aracılığıyla sağlanacaktır. Ayrıca, kullanılan kredilerin hangi alanlarda ne amaçlı kullanıldığı da takip edilebilecek ve raporlanması sağlanabilecektir. Firmanın faaliyet alanı ile ilgili ihtiyaçları doğrultusunda kredi kullanılmış olacağından firmanın büyümesi de desteklenebilecektir. Firmaların faaliyet alanları dışında yatırım yapması ve ihtiyacından fazla kredi kullanması önlenmiş olacaktır. Böylelikle, KGF'nin sınırlı kaynaklarından daha fazla KOBİ'nin uygun maliyetli ve maddi teminatsız faydalanabilmesi, kullanılan kredilerle reel sektör yani üretim ve/veya hizmet faaliyetlerinin gerçekleştiği iş alanlarının desteklenmesi, e-Fatura uygulamasının yaygınlaşarak kayıt dışının önlenmesi ve ülke ekonomisinin büyümesine katkı sağlanması beklenmektedir.

KAYNAKÇA

- AKIN, Cihangir, **“Faizsiz Bankacılık ve Kalkınma”**, Kayıhan Yayınları, İstanbul,1986.
- AKTEPE, İ. Emin, **“İslam Hukuku Çerçevesinde Finansman ve Bankacılık”**, Yedi Renk Yayınları, İstanbul, 2010.
- ALADA, Veysel, Kuveyt Türk Katılım Bankası, Eğitim Dokümanı, İstanbul, Nisan 2017.
- Albaraka Türk Katılım Bankası İnternet Sitesi, <https://www.albaraka.com.tr/ortaklik-yapisi.aspx>, (12.01.2019)
- ALPUGAN, Oktay, **“Türkiye’de Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerin Finansal Yapısı, Finansal Sorunları”**, KOSGEB Yayınları, Ankara,1993.
- ARABACI, Hakan, **“Türk Katılım Bankacılığında Fon Kullanırma Yöntemleri”**, Dönem Projesi Bilecik, 2015.
- ARAS, Güler, **“Türk KOBİ’lerinin Küreselleşme Sürecindeki Yeni Roller ve Sorunları”**, Friedrich Ebert Vakfı Yayınları, İstanbul, 2002.
- BAYÜLKEN, Yavuz, Cahit KÜTÜKOĞLU, **“Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi İşletmeleri (KOBİ’LER) Oda Raporu”**, TMMOB, Yayın No: MMO:2010/531, Ankara, Mart 2010.
- BİRİNCİ, Mustafa, AA Ekonomi 18.10.2018, BDDK’dan Yönetmelik Değişikliği 7. Madde,<https://www.aa.com.tr/tr/ekonomi/bddkdan-yonetmelik-degisikligi/1285394>, (23.07.2019)
- BÜYÜR ATICI, Gonca, **“Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerin (KOBİ’lerin) Ekonomik Gelişime Etkileri, Finansman Kaynakları ve KOBİ’lerin Büyümesini Sağlayan Faktörlere İlişkin Bir Karşılaştırma”**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2006.
- CİVAN, Mehmet, Mehmet TEKİNKUŞ, **“Küçük ve Orta Boy İşletmelerin Avrupa Birliğine Uyum Süreci, Gaziantep Örneği”**, Erciyes/ODTÜ Uluslararası Ekonomi Kongresi VI. Bildiri Kitabı, Ankara, 2002.
- DEĞİRMENCİ, Gamze, **“Türkiye Ve Dünya’daki Kredi Garanti Sistemleri, Türkiye’deki Kredi Garanti Fonu A.Ş.’nin Kefalet Hacminin Ve İşlerliğinin Arttırılabilmesi İçin Yapılabilecekler”**, Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara,2011.
- DÖNDÜREN, Hamdi, Uludağ Üniversitesi, ilahiyat Fakültesi Dergisi, Bursa,Cilt 17, Sayı 1, 2008.
- ES-SADR, M. Keskin, İslam Ekonomi Doktrini 1-2 (Çeviri; Mehmet Keskin ve Sadettin Ergün), Hicret Yayınları, İstanbul, 1980.
- GERGERLİ, İsmet, **“Güney Kore’yi Uçuran KODİT”**, Dünya Ekonomi Gazetesi,18 Eylül 2017, <https://www.dunya.com/kredi-garanti-fonu/guney-koreyi-ucuran-kodit-haberi-382192>, (22.03.2019)
- GÖKÇE, M. Uğur, **“Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerin Finansal Sorunları”**,(1 Ağustos 1997), Maliye Postası, Sayı: 406, 2018.
- GÜNAL, Mehmet, **“Para Banka ve Finansal Sistem”**, Yeni Dönem Yayınları, 2. Baskı, Ankara, 2007.

- GÜNEY, Ahmet, **“Türkiye’de Katılım Bankacılığı Uygulamaları ve Kamunun Katılım Bankacılığı’ndaki Rolü ve Girişimin Değerlendirilmesi”**, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2018.
- GÜNEY, Alptekin, **“Bankacılık İşlemleri”**, Beta Yayınları, İstanbul, 2012.
- GÜRBÜZER, İ. Mete, **“Küreselleşme Sürecinde Kobilerin Artan Önemi ve Türkiye’de KOBİ’lere Sağlanan Desteklerin Değerlendirilmesi”**, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Sivas, 2010.
- HAZIROĞLU, Temel, **“Katılım Ekonomisi ve Katılım Bankacılığı”**, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2015.
- HAZIROĞLU, Temel, **“Türkiye’de Katılım Bankacılığı Fikrinin Doğuşu ve Kavramsal Önemi”**, İslam Ekonomisi ve Finansı Dergisi, Cilt 2, Sayı 1, 2016.
- ILDIZ, Erkan, **“Eski Çağ’da Bankacılık ve Bankerlik”**, Türkiye Bankalar Birliği Yayınları, İstanbul, 2013.
- Japonya’daki Kredi Garanti Sistemi ile ilgili bilgiler Japan Finance Corporation, Small and Medium Enterprise (SME) Unit, <http://www.jfc.go.jp/c> adresinden Türkçe’ye çevirilerek derlenmiştir. (10.01.2019)
- KARAGÖZ, Furkan, **“KOBİ’lerin tahsilat problemlerine öneriler”**, <https://kobitek.com.tr>. (20.06.2019)
- KARAGÖZ, Mehmet; **“KOBİ’lerin Temel Sorunları, Bu Alanda Sağlanan Temel Destekler ve Çözüm Önerileri”**, Kent Araştırmaları Merkezi, KAM Yayınları, Baskı 1, 2008.
- KAYA, Ferudun, **“Bankacılık Giriş ve İlkeler”**, Beta Yayınları, İstanbul, 2014.
- KELLEROĞLU, Fatma, **“Katılım Bankacılığı Sistemi ve Türkiye’de Katılım Bankacılığı”**, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş, 2017.
- KESKİOĞLU, Osman, **“Fıkıh Tarihi ve İslam Hukuku”**, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara, 1988.
- KGF Bilgi Merkezi, Hazine Destekli KGF Kefaletinde Yeni Dönem, 22.01.2018, <https://kgf.com.tr/index.php/tr/duyuru-haber/kgf-den-haberler/181-kgf-kefaletinde-yeni-donem>, (03.02.2019)
- KGF Faaliyet Raporu 2017, <https://www.kgf.com.tr/index.php/tr/bilgi-merkezi/faaliyet-raporlari>, (08.04.2019)
- KGF Faaliyet Raporu 2018, <https://www.kgf.com.tr/index.php/tr/bilgi-merkezi/faaliyet-raporlari>, (10.06.2019)
- KGF veri bülteni 26.04.2019, https://www.kgf.com.tr/images/rakamlarla/26_04_2019.pdf, (05.06.2019).
- KORKMAZ, Yaşar, **“Kahramanmaraş’ta Faaliyet Gösteren Kobi Niteliğindeki İşletmelerin Finansman Sorunları”** Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş Sütçü imam Üniversitesi, Kahramanmaraş, 2009.
- KORKUT, Orhan, **“Türkiye, Avrupa birliği ve ABD KOBİ Tanımı”**, <http://www.kobigirisim.net/2013/06/kobi-ne-demek.html>, (20.04.2019)
- KOSGEB, **“Türkiye’de Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerin Finansal Yapısı, Finansal Sorunları ve Teşvik Sistemi Çerçevesinde Uygulanabilir Çözüm Önerilerinin Geliştirilmesi”**, KOSGEB Yayınları, Ankara, 1993.

- KOSGEB, KOBİ 2016-2020 Stratejisi ve Eylem Planı, Aralık 2015, <https://www.kosgeb.gov.tr>, (16.08.2019)
- Kredi Garanti Fonu, Bilgi Merkezi, <https://www.kgf.com.tr/index.php/tr/bilgi-merkezi/sikca-sorulan-sorular>, (25.03.2019)
- MÜFTÜOĞLU, M. Tamer, “**Türkiye’de Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler**”, Turhan Kitabevi, Ankara, 2002.
- MÜFTÜOĞLU, M. Tamer, “**Türkiye’de Küçük Ve Orta Ölçekli İşletmeler (KOBİ’ler)**”, Sevinç Yayınevi, Baskı 4, Ankara, 1995.
- MÜFTÜOĞLU, M. Tamer, Tülin DURUKAN, “**Girişimcilik ve KOBİ’ler**”, Gazi Kitabevi, Ankara, 2004.
- ÖZGÜR, Ersan, “**Katılım Bankalarının Finansal Etkinlik ve Mevduat Bankaları ile Rekabet Edebilirliği**”, Yayınlanmış Doktora Tezi, Afyonkarahisar, 2007.
- ÖZSOY, İsmail, “**Türkiye’de Katılım Bankacılığı**”, TKBB, İstanbul, Haziran 2012.
- ÖZSOY, Şerafettin, “**Sağlam Bankacılık Modeli İle Katılım Bankacılığına Giriş**”, Kuveyt Türk Katılım Bankası, 2012.
- ÖZTİN, Akgüç, “**100 Soruda Türkiye’de Bankacılık**”, Gerçek Yayınevi, İstanbul, 1992.
- ÖZTÜRK, Oran, Yönetim Kurulu Başkanı 26.02.2016 Tarihli Konuşması, <https://www.bloomberght.com/haberler/haber/1857674-vakif-katilim-bankasi-acildi>, (22.03.2019)
- Para Analiz, İnternet Haberi 27 Şubat 2019, <https://www.paraanaliz.com/2019/ekonomi/t-eylak-katilim-bankasi-a-s-kuruldu-yeni-banka-neler-yapacak-30622/>, (18.03.2019)
- RIDINGER, Rudolf, “**1. Akdeniz Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler Konferansı ve Atölyeleri**”, ODTÜ Yayınları, Ankara, 1995.
- SEYHUN, Doğan, “**Avrupa Birliğinin Girişimcilik Politikası-Kobi Yaklaşımı ve Türkiye**”, İTO yayları, Yayın No:2010-80, İstanbul, 2010.
- ŞENSOY, Necdet, A. Atilla PEREK, “**KOBİ’ler için Uluslar Arası Finansal Raporlama Standardı ve Vergi Usul Kanunundaki Değerleme Esaslarına Toplu Bakış**”, Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi, Cilt 3, Sayı 2, Ankara, 2010.
- TAKAN, Mehmet, “**Bankacılık Teori Uygulama ve Yönetim**”, Nobel Yayınları, Ankara, 2002.
- TEKİN, Mahmut, “**Girişimcilik ve Küçük İşletme Yöneticiliği**”, Geliştirilmiş, Yenilenmiş Baskı 7, Ankara. 2009.
- TIRAŞ, Onur, “**KOBİ’lerin Finansman Sorunları ve Banka Kredilerinin KOBİ’lere Etkisinin İncelenmesi**”, Atılım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Yönetimi Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2011.
- TOBB, Ankara.20.03.2017, <https://tobb.org.tr/Sayfalar/Detay.php?rid=7535&lst=Hab erler>, (18.04.2019)
- TOMUR, Kerem, “**Kobiler ve Rekabet Politikası De Minimis Kuralının Rekabet Hukukundaki Yeri, İşlevi ve Uygulama Prensipleri**”, Rekabet Kurumu Uzmanlık Tezleri, Yayın No: 0147, Ankara, 2004.
- TUNÇ, Hüseyin, “**Katılım Bankacılığı**”, Nesil Yayınları, İstanbul, 2010.

- Türkiye Katılım Bankalar Birliği, Banka genel bilgileri, <http://www.tkbb.org.tr/banka-genel-bilgileri#1704>, (22.07.2019)
- Türkiye Katılım Bankalar Birliği, <http://www.tkbb.org.tr/tarihce>, (12.03.2019)
- Türkiye Bankalar Birliği Faaliyet Raporu, Mayıs 2019, https://www.tbb.org.tr/Content/Upload/Dokuman/7598/Faaliyet_Raporu_2018-2019.pdf, (01.09.2019)
- YETİS, Filiz, “**Bankacılığın Doğuşu ve Türk Bankacılık Sistemi**”, Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Nisan 2016.
- ZAİM, Sebahattin, “**İslam Kalkınma Bankalarının Dünü Bugünü ve Geleceği**”, Journal of Social Policy Conferences 2010, <http://dergipark.org.tr/iusskd/issue/897/10057>, (18.03.2019)
- Ziraat Katılım Bankası 2019 Yılı 1.Çeyrek Ara Dönem Konsolide Faaliyet Raporu, https://www.ziraatkatilim.com.tr/yatirimci-iliskileri/Documents/konsolide/2019-I.Ara_Donem_Faaliyet_Raporu-Konsolide.pdf, (22.07.2019)

EKLER

EK-1

(Kredi Garanti Kurumlarına Sağlanan Hazine Desteğine İlişkin Karar)

31/10/2016 tarihli ve 2016/9538 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Kredi Garanti Kurumlarına Sağlanan Hazine Desteğine İlişkin Kararın maddeleri ve ilgili maddelerde yapılan değişiklikler aşağıdaki gibidir.

MADDE 1-(Değişik: RG-10/03/2017-30003, 27/02/2017 tarih ve 2017/9969 sayılı Karar)

Amaç Ve Kapsam

(1) Bu Kararın amacı; KOBİ tanımını haiz yararlanıcılar ile KOBİ tanımı dışında kalan diğer yararlanıcıların finansmana erişim imkânlarının kolaylaştırılması ve geliştirilmesini sağlamak için, kredi garanti kurumlarına ortak olan ve 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 3 üncü maddesinde tanımlanan bankalar ile kredi garanti kurumlarına ortak olan bankaların hakim ortağı olduğu veya kredi garanti kurumlarına ortak olan ve 21/11/2012 tarihli ve 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanunu kapsamında yetkilendirilen finansal kiralama ve yatırıma yönelik finansman sağlanması kaydıyla finansman şirketlerine Hazine Müsteşarlığı tarafından sağlanacak desteğe ilişkin usul ve esasların düzenlenmesidir.”

MADDE 2- Dayanak

(1) Bu karar, 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun geçici 20. maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

“MADDE 3- -(Değişik: RG-10/03/2017-30003, 27/02/2017 tarih ve 2017/9969 sayılı Karar)

Tanımlar

(1) Bu Kararın uygulanmasında;

a) Bakan: Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanı,

b) Destek: Kurumun bu Karar kapsamında sağlayacağı kefaletler için Müsteşarlık tarafından 4749 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesi gereğince sağlanan kaynağı,

c) Kefalet: Kurum tarafından yararlanıcıların finansmana erişim imkânlarının geliştirilmesi için verilen teminat ve/veya garantileri,

ç) KOBİ tanımım haiz yararlanıcı: 19/10/2005 tarihli ve 2005/9617 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Tanımı, Nitelikleri ve Sınıflandırılması Hakkında Yönetmelik ile tanımlanan KOBİ vasfını haiz işletmeler ve KOBİ kapsamında sayılan esnaf ve sanatkâr, serbest meslek mensubu, tarımsal işletme ve çiftçileri,

d) Komisyon: Yararlanıcıdan kefalet sisteminin işletilmesi amacıyla Kurum tarafından tahsil edilen ücreti,

e) Kredi: Kredi verenlerin bireysel krediler hariç 5411 sayılı Kanunun 48 inci maddesi çerçevesinde ilk defa veya ilave olarak kullanacakları, yenileyecekleri, yeniden vadelendirecekleri veya yapılandıracakları TL ve/veya döviz cinsinden ve/veya dövize endeksli nakdi ve gayrinakdî krediler ile 6361 sayılı Kanun kapsamında yetkilendirilen finansal kiralama ve yatırıma yönelik finansman sağlanması kaydıyla finansman şirketleri tarafından sağlanan finansmanı,

f) Kredi verenler: 5411 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinde tanımlanan ve kredi garanti kuramlarına ortak olan bankalar ile kredi garanti kuramlarına ortak olan bankaların halcim ortağı olduğu veya kredi garanti kuramlarına ortak olan 6361 sayılı Kanun kapsamında yetkilendirilen finansal kiralama ve finansman şirketlerini,

g) Kurum: Müsteşarlık ile protokol imzalaması kaydıyla, 4749 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesi uyarınca Müsteşarlık destekli kefalet sağlayan kredi garanti kuramlarını,

ğ) Müsteşarlık: Hazine Müsteşarlığını,

h) Portföy garanti sistemi (PGS): Kredi verenlere Kurumun tahsis ettiği kefalet limiti üzerinden, yararlanıcının kredi değerliliğine ilişkin Kurum tarafından

ilave bir inceleme yapılmaksızın, kredi verenler aracılığıyla sağlanan Hazine destekli kefalet sistemini,

ı) Tazmin: Yararlanıcının temerrüde düşen kredisinin donuk alacağa dönüşmesi için gereken 90 günlük sürenin geçmesi ve kredi verenin kanuni takibe başlaması halinde Kurum tarafından kredi verenlere ödemenin gerçekleştirilmesini,

i) Tazmin üst limiti: Kurum tarafından kredi verenlere tahsis edilen kefalet limiti içerisinde kalmak kaydıyla kullanılan kefaletlerden tazmin edilen toplam tutarın, kullanılan toplam kefalet tutarına oranı ile hesaplanan azami tazmin oranını,

j) Temerrüt: Kefalet kapsamındaki kredinin anapara veya faizinin/kar payının/kira tutarının yararlanıcı tarafından vadesinde geri ödenmemesi durumunu,

k) Teminat: Hazine desteği kapsamında Kurum tarafından verilen kefaletler karşılığında kredi verenlerce kullanılan kredilerin geri ödenmemesi riskine karşılık temerrüde düşen Kurum alacağının tamamen veya kısmen güvence altına alınmasını sağlayan ve kredi verenler tarafından doğrudan yararlanıcıdan ya da Kurum hariç yararlanıcı lehine kefalet alınmış gerçek ya da tüzel kişilerden alınan her türlü hak ve alacaklar ile garantileri, kefaletleri ve üçüncü kişilerce verilmiş her türlü nakdi veya gayrinakdi varlıkları,

l) Yararlanıcı: KOBİ tanımını haiz yararlanıcılar ile KOBİ tanımı dışında kalan diğer işletmeleri ifade eder.”

“**MADDE 4-** -(Değişik: RG-10/03/2017-30003, 27/02/2017 tarih ve 2017/9969 sayılı Karar)

➤ **Hazine Desteğinin Kullanılmasına İlişkin Genel Şartlar;**

(1) Hazine Müsteşarlığının sağlayacağı destek, aşağıdaki genel usul ve esaslar çerçevesinde kullanılır.

a) Yararlanıcılara ilişkin hususlar:

1) Yararlanıcı ile yararlanıcı ve/veya ortaklarının ayrı ayrı ya da birlikte %25 ve üzeri hisse ile ortak olduğu şirketler hakkında, krediye başvuru sırasında ve konkordato kararı, iflas kararı, fesih, iflas erteleme kararı ve iflas erteleme tedbir kararı olmaması.

2) Yararlanıcının, 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 22/A maddesi kapsamında vergi dairesine ve 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 90. maddesinin 6. fıkrası kapsamında Sosyal Güvenlik Kuramına vadesi, geçmiş borcunun olmaması, bu alt bentte sayılan kapsamda borcu olması durumunda ise bu borcun Kuram tarafından Hazine desteği ile kefalet sağlanan krediden, borcun kredinin %20'sini aşmaması şartıyla öncelikli olarak ödenmesi veya söz konusu borcun yeniden yapılandırılmış olması ve yapılandırmanın bozulmamış olması.

3) Yararlanıcının kredilerinin krediye başvuru sırasında, 22/6/2016 tarihli ve 29750 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kredilerin Sınıflandırılması ve Bunlar İçin Ayrılacak Karşılıklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik uyarınca üçüncü ve dördüncü grupta sınıflandırılan krediler hariç olmak üzere, aynı Yönetmeliğin 5 inci maddesi uyarınca, donuk alacak olarak sınıflandırılmamış olması ve 24/12/2013 tarihli ve 28861 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketlerinin Muhasebe Uygulamaları ile Finansal Tabloları Hakkında Yönetmelik hükümleri uyarınca "Tasfiye Olunacak Alacaklar ile Zarar Niteliğindeki Alacaklar" hesabında izlenen alacaklar niteliğinde olmaması.

4) Yararlanıcılara ilişkin kredi derecelendirme notlarının, kredi derecelendirme notlarının olmaması durumunda puanlamalarının kredi verenler tarafından Kurama gönderilmiş olması.

5) Bu bendin (2) numaralı alt bendinin uygulanması sırasında, bu Karar kapsamında kullanılan tüm krediler için, ilgili kuramlardan kredi kullanımından 90 gün öncesine kadar alınan belgeler geçerli kabul edilir.

b) Sağlanacak kefaletlere ilişkin hususlar:

1) Bu bendin (2) numaralı alt bendinde yer alan kefalet limitini aşmamak kaydıyla, yararlanıcıların kefalet başvuru süresi 31/12/2020 tarihinde sona erer. Bu süre Bakanlar Kurulu tarafından en fazla 5 yıl olmak üzere tekrar uzatılabilir.

2) Bu Karar, 14/7/2009 tarihli ve 2009/15197 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ve 25/2/2015 tarihli ve 2015/7331 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı kapsamında Kurum tarafından verilen kefaletlerin toplam bakiye tutan 250 milyar TL'yi aşamaz. 4749 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesi uyarınca, Müsteşarlık tarafından Kuruma

aktarılabilecek kaynağın tutarı 25 milyar TL ile sınırlıdır. 14/7/2009 tarihli ve 2009/15197 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile 25/2/2015 tarihli ve 2015/7331 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı kapsamında verilen kefaletler kapsamında Müsteşarlık tarafından aktarılan kaynak 25 milyar TL tutarındaki limite dahil edilir.

3) Kurum, verdiği kefaletler karşılığı, yararlanıcılardan her bir kefalet kullandırımı için bir defaya mahsus ve peşin olarak azami %0,03 (onbinde üç) komisyon tahsil eder. 14/7/2009 tarihli ve 2009/15197 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı, 25/2/2015 tarihli ve 2015/7331 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ve bu Karar kapsamında Müsteşarlık ile Kurum arasında imzalanan 7/12/2016 tarihli protokol kapsamında sağlanmış olan kefaletlerden aynı koşullarda komisyon sağlanmaya devam edilir.

4) İşletme kredilerinin vadesi asgari 6 ay, anapara ödemesiz dönemi en fazla 1 yıl olmak üzere azami 5 yıldır. Yatırım kredilerinin vadesi asgari 6 ay, anapara ödemesiz dönemi en fazla 3 yıl olmak üzere azami 10 yıldır. Ödemesiz döneme ilişkin faizlerin azami 1 yıllık dönemler sonunda tahakkuk ve tahsil edilmesi esastır. Kefalet verilmiş kredilerin yeniden vadelenendirilmesi veya yapılandırılması ve bu durumlarda bu alt bentte tanımlanan sürelerin aşılması durumunda, bu alt bentte tanımlanan azami sürelere en fazla 36 ay ilave edilebilir. Eximbank'm ve diğer kredi verenlerin, gelişmekte olan ülkelerin kalkınmaları için bu ülkelere veya bu ülkelerdeki muhtelif kuramlara finansman sağlayan Dünya Bankası ve bünyesindeki finansman kurumları, Ekonomik İşbirliği Örgütü Ticaret ve Kalkınma Bankası, Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası, Avrupa Yatırım Bankası, İslam Kalkınma Bankası ve benzeri uluslararası finansal kuruluşlardan sağladığı işletme veya yatırım kredisi ürününün ana para ödemesiz dönemi veya vadesi bu alt bentte tanımlanan sürelerden farklıysa, söz konusu uluslararası finansal kuruluştan sağlanan kredi ürünleri kapsamında sağlanan kredilerin anapara geri ödemesiz dönemleri ve vadeleri esas alınabilir.

5) Sağlanan kefalet tutarı, KOBİ tanımını haiz yararlanıcılarda kredinin tazmin tarihindeki anapara bakiyesi ile temerrüt faizi hariç olmak üzere faiz/kar payı/kira tutarı ödemeleri toplamının azami %90'ını, KOBİ tanımını dışında kalan yararlanıcılarda %85'ini geçemez. KOBİ tanımını haiz ve KOBİ tanımını dışında kalan ihracatçı ve döviz kazandırıcı faaliyeti bulunan yararlanıcıların kefalet taleplerinin

doğrudan Eximbank'a yönelik veya kredi veren aracılığıyla Eximbank'a yönelik veya kredi veren kaynaklı olması durumunda ise bu oran % 100 ' e kadar artırılabilir.

6) 27/12/2006 tarihli ve 5570 sayılı Kamu Sermayeli Bankalar Tarafından Yürütülen Faiz Destekli Kredi Kullanılmasına Dair Kanun kapsamında Türkiye Halk Bankası Anonim Şirketince esnaf ve sanatkârlara kredi kullanılması hakkında istihsal edilen yılı Bakanlar Kurulu kararları uyarınca kullanılan kredilerde bu oran %100'e kadar artırılabilir.

7) Müsteşarlık, kredi verenler için azami %10'a kadar tazmin üst limiti belirlemeye yetkilidir. 14/7/2009 tarihli ve 2009/15197 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile 25/2/2015 tarihli ve 2015/7331 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı kapsamında verilen kefaletlere ilişkin tazmin ödemelerinde tazmin üst limiti dikkate alınmaz.

8) Müsteşarlık tarafından belirlenen tazmin üst limitine ulaşıldıktan sonra, takipten tahsilat sağlanması durumunda, tahsilat sonucu işletme hesabına aktarılan tutarlar miktarında ilave limit oluşur ve Müsteşarlık yeniden tazmin üst limitine ulaşana kadar tazmin ödemesi yapar.

9) Her bir yararlanıcı için kefalet limiti, KOBİ tanımını haiz yararlanıcılarda azami 12 milyon TL, KOBİ tanımı dışında kalan yararlanıcılar için ise azami 200 milyon TL olmak üzere Müsteşarlık tarafından belirlenir. Kurum tarafından yararlanıcı başına verilebilen kefaletlerin azami tutarları olan limit içerisinde kalmak kaydıyla kefalet sağlanan kredilerden yapılan tahsilat ölçüsünde kefalet sağlanmaya devam edilebilir. Ancak, temerrüde düşen kredilerden tahsil edilmemiş tutarlar limite dahil edilir.

10) Müsteşarlık, kurumlar arası tahsis edilecek kefalet limitlerinin dağılımını belirlemeye, tahsis edilen limitlerden kullanılan tutarlar hariç olmak üzere, tahsis edilen limitleri dondurmaya, değiştirmeye ve iptal etmeye yetkilidir.

11) Bu Kararda düzenlenen hususların ayrıntıları ile kefalet işlemleri kapsamında yararlanıcıdan alınacak komisyon ve diğer masraflara ilişkin hususlar Müsteşarlık tarafından belirlenir. Komisyon her bir kullanım için bir defaya mahsus ve peşin olarak Kuruma ödenir. Müsteşarlık komisyondan pay almaz.

12) Kredi verenler ve Kurum kefalete ilişkin olarak komisyondan başka herhangi bir ücret talep edemez.

13) Döviz cinsinden ve dövize endeksli kredilere kefalet sağlanırken limit hesaplamalarında kefalet kararının verildiği tarihteki ve komisyon hesaplamalarında komisyonun ödenme tarihindeki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) döviz alış kuru esas alınır.

14) TCMB tarafından alım satımı yapılmayan diğer döviz cinsi kredilere kefalet sağlanırken limit hesaplamalarında kefalet kararının verildiği tarihteki ve komisyon hesaplamalarında komisyonun ödenme tarihindeki TCMB çapraz kuru esas alınır.”

MADDE 5– -(Değişik: RG-10/03/2017-30003, 27/02/2017 tarih ve 2017/9969 sayılı Karar)

➤ **Hazine Desteğinin Uygulama Esasları;**

(1) Kurum, kredi verenler tarafından alınmış olan veya alınacak teminatlardan başka teminat aramaz. Kurum, bu teminatlara kefalet sağlanan işleme münhasıran kefaleti oranında ortak olur, Kurum tarafından, Eximbank’a yönelik %100 kefalet sağlanan krediler için teminat belirleme yetkisi Kuramdadır.

(2) Kurum, PGS dışında verilecek kefaletler için kredi verenler tarafından yararlanıcıların kredi değerliliği konusunda gönderilen kredi derecelendirme notlarını, kredi derecelendirme notlarının olmaması durumunda puanlamalarını bankacılık teamüllerine uygun bir çerçevede değerlendirerek kefalet başvurularının kabul veya reddine karar verir. PGS kapsamı dışındaki kefalet başvurularının değerlendirilmesinde Kurum Yönetim Kurulu yetkilidir. .

(3) 6361 sayılı Kanun kapsamında yetkilendirilen finansal kiralama şirketleri ve yatırıma yönelik finansman sağlanması kaydıyla finansman şirketlerinin Kuruma ortak olmasına ilişkin koşullar, bu şirketlerin finansal sektör içindeki büyüklüğü dikkate alınarak belirlenir.”

MADDE 6–-(Değişik: RG-10/03/2017-30003, 27/02/2017 tarih ve 2017/9969 sayılı Karar)

➤ **Temerrüt, Tazmin ve Diğer Hususlar;**

(1) Temerrüt soması takip süreçleri kredi verenlerce yürütülür. Kurum tarafından, doğrudan Eximbank'a yönelik %100 kefalet sağlanan kredilerin temerrüt soması takip işlemleri Kurum tarafından yürütülür.

(2) Temerrüt durumunda Kurum, kredinin anapara bakiyesi ile temerrüt faizi hariç faiz/kar payı/kira tutarı ödemelerini ve 90 günlük bekleme süresi boyunca uygulanan gecikme/ceza faizi hariç akdi faiz/kar payı/kira tutarı oranından hesaplanacak faiz/kar payı/kira tutarını kefaleti oranında tazmin eder, Gayrinakdî kredinin tazmininde 90 günlük bekleme süresi boyunca nakit kredi faiz/kar payı/kira tutarı oram uygulanır.

(3) 5570 sayılı Kanun kapsamında Türkiye Halk Bankası Anonim Şirketince esnaf ve sanatkârlara kredi kullandırılması hakkında istihsal edilen yılı Bakanlar Kurulu kararları uyarınca kullandırılan krediler kapsamında kefalet sağlanan kredilerin;

a) Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Kooperatifleri kefaleti olmaksızın kredi veren tarafından doğrudan kullandırım yoluyla kullandırılmış olması durumunda, temerrüt halinde, Kurum anapara bakiyesi ile temerrüt faizi hariç faiz/kar payı/kira tutarı ödemelerini ve 90 günlük bekleme süresi boyunca uygulanan gecikme/ceza faizi hariç akdi faiz/kar payı/kira tutarı oranından hesaplanacak faiz/kar payı/kira tutarını kefaleti oranında tazmin eder.

b) Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Kooperatifleri kefaleti ile kullandırılmış olması durumunda, temerrüt halinde, krediye kefalet vermiş olan Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Kooperatifinin faal, mali gücü yeterli ve kefaleti kabul edilebilir durumda olması halinde kredi verence, vadesinde/taksit vadesinde ödenmeyen tutarlar kredi veren ile Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Kooperatifleri arasında Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Kooperatifi Anasözleşmesi doğrultusunda imzalanan taahhütname ve rehin şerhi hükümlerine bağlı olarak oluşturulan kredi veren nezdindeki kefalet veren Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Kooperatifinin blokeli hesaplarından tahsil edilir. Bu durumda, kefalet vermiş olan Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Kooperatifinin alacağı için Kurumdan tazmin talebinde bulunabilmesi için vadesinde/taksit vadesinde

ödenmeyen tutarlar için borçlu aleyhine vadesinden/taksit vadesinden itibaren en geç 90 günlük süre içerisinde yasal takip başlatmış olması ve vadesinden/taksit vadesinden itibaren 1 yıllık süre içerisinde tahsilat sağlanamaması veya kısmi tahsilat sağlanmış olması gereklidir. Kurumdan 1 yıllık süre sonunda tazmin talebinde bulunulabilecek olup, Kurum anapara bakiyesi ile temerrüt faizi hariç faiz/kar payı/kira tutarı ödemelerini ve 90 günlük bekleme süresi boyunca uygulanan gecikme/ceza faizi hariç akdi faiz/kar payı/kira tutarı oranından hesaplanacak faiz/kar payı/kira tutarını kefaleti oranında tazmin eder.

c) Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Kooperatifleri kefaleti ile kullandırılmış olması durumunda, temerrüt halinde, krediye kefalet vermiş olan Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Kooperatifinin mali gücünü kaybetmiş, gayrifaal, kefaleti kabul edilemez hale gelmiş ve kredi verence takip oluşmuş olması durumunda Kurum, anapara bakiyesi ile temerrüt faizi hariç faiz/kar payı/kira tutarı ödemelerini ve 90 günlük bekleme süresi boyunca uygulanan gecikme/ceza faizi hariç akdi faiz/kar payı/kira tutarı oranından hesaplanacak faiz/kar payı/kira tutarını kefaleti oranında tazmin eder.

(4) Döviz cinsinden ve dövize endeksli kredilere ilişkin tazmin işlemlerinde ödeme tarihindeki TCMB döviz alış kuru esas alınır. TCMB tarafından alım satımı yapılmayan diğer döviz cinsi kredilere ilişkin tazmin işlemlerinde ödeme tarihindeki TCMB çapraz kuru esas alınır.

(5) Temerrüt durumunda teminatların nakde çevrilmesine ve kanuni takibe ilişkin işlemler kredi verenler tarafından yürütülür ve kredi verenlerin nakde çevrilen teminatlar ve takip neticesinde elde ettiği tahsilat, tazmin edilen kefalet oranında Kuruma aktarılır. Kanuni takip masrafları kredi veren ile Kurum arasında sağlanan kefalet oranında paylaşılır. Kurum tarafından, doğrudan Eximbank'a yönelik %100 kefalet sağlanan ihracatçı kredilerinin temerrüde düşmesi durumunda teminatların nakde çevrilmesine ve kanuni takibe ilişkin işlemler Kurum tarafından yürütülür.

(6) Kurum, tazmin yükümlülüklerini yerine getirmek için sağlanan desteği ayrı bir hesapta takip eder. Müsteşarlık sağlayacağı destek kapsamında nakit ya da özel tertip Devlet iç borçlanma senetlerinden erken itfa edilen tutarları destek hesabına transfer eder.

(7) Kurumun tazmin sorumluluğu ortadan kalktığında destek ve işletme hesaplarında yer alan bakiyeler ve ileride yapılacak tahsilat, merkezi yönetim bütçesine gelir kaydedilir.

(8) Kurum, yararlanıcılara, destekten yararlanacak kredilere ilişkin koşullara, sağlanacak kefaletlere, başvuruların değerlendirilmesi ve kabulüne ilişkin hususlar ile istenilecek belgelere, tazmin, temerrüt, tahsilat, kanuni takip ve diğer hususlara ilişkin prensip ve uygulamaları temel bankacılık uygulamaları ile uyumlu olmak kaydıyla belirlemeye yetkilidir. Kredi verenler, Kurumun onayını almak suretiyle, bu karar kapsamında sağlanan kredilerden doğan alacaklar ile ilgili olarak takibe konu teminatların rayiç değerlerinden veya icra yoluyla satışından, alacakların kısmen veya tamamen tahsil edilemeyeceğinin ve zararın giderek daha fazla artacağına anlaşılması halinde ya da tahsil kabiliyetini artırabilmek amacıyla Kurum tarafından tazmin edilen tutardan iskonto yapılmaması kaydıyla, faiz/kar payı/kira tutarından iskonto yapmak veya tamamen vazgeçmek, alacakları ayni, nakdi ya da tahsil şartına bağlı bir bedel karşılığı devir ve temlik etmek, alacağı yeniden itfa planına bağlamak dahil borçlu yararlanıcı ve kefilleri ile yeni protokoller yapmak, yapılacak protokol ile yeni itfa planına bağlanacak alacakların para biriminde değişiklikler yapmak, gerektiğinde yapılan protokole bağlı olarak kanuni takibi sözleşme süresince durdurmak veya neticesiz bırakmak, teminatlar ya da somadan icra marifetiyle edinilen varlıklar üzerinde muhafaza tedbirinin uygulanıp uygulanmamasına karar vermek ile yürürlükte olan mevzuat çerçevesinde tahsil kabiliyetini artırmaya yönelik her türlü uygulamayı yapmaya yetkilidir.”

MADDE 7--(Değişik: RG-10/03/2017-30003, 27/02/2017 tarih ve 2017/9969 sayılı Karar)

➤ **İşletme Hesabı**

(1) 14/7/2009 tarihli ve 2009/15197 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı, 25/2/2015 tarihli ve 2015/7331 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ve bu Karar kapsamında Müsteşarlık ile Kurum arasında imzalanan 7/12/2016 tarihli protokol kapsamında sağlanmış olan kefaletlere ilişkin yararlanıcılardan tahsil olunan kefalet komisyonlarından Müsteşarlık payına düşen tutarlar ile temerrüde düşen kefalet

işlemlerinden idari veya kanuni takip neticesinde teminatların paraya çevrilmesi dâhil yararlanıcıdan ya da kefillerinden her türlü takip sonucunda elde edilen tahsilat ve işletme hesabındaki bakiye tutarların nemalandırılması sonucunda oluşan faiz gelirleri ile Kurumun tazmin yükümlülüklerini yerine getirmek ve kanuni takip masraflarını ödemek üzere Müsteşarlık tarafından destek hesabından yapılan aktarımlar işletme hesabı adı altında açılan ayrı bir hesapta toplanır. Müsteşarlık, Kurumun tazmin yükümlülüklerini, yerine getirmesi ve kanuni takip masraflarını ödemesi için işletme hesabına kaynak aktarır. Kurum, tazmin yükümlülüklerini ve kanuni takip masraflarını işletme hesabından öder.

(2) 14/7/2009 tarihli ve 2009/15197 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı, 25/2/2015 tarihli ve 2015/7331 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ve bu Karar kapsamında Müsteşarlık ile Kurum arasında imzalanan 7/12/2016 tarihli protokol kapsamında sağlanmış olan kefaletlere ilişkin yararlanıcılardan tahsil olunan kefalet komisyonlarından Müsteşarlık payına düşen tutarlar ile temerrüde düşen kefalet işlemlerinden idari veya kanuni takip neticesinde teminatların paraya çevrilmesi dâhil yararlanıcıdan ya da kefillerinden kefalete konu krediye ilişkin her türlü takip sonucunda elde edilen tahsilatlar ve işletme hesabındaki bakiye tutarların nemalandırılması sonucunda oluşan faiz gelirleri ile işletme hesabında toplanan tutarlardan öncelikle yapılan tazmin yükümlülüklerine ve kanuni takip masraflarına ilişkin ödemeler, Müsteşarlık destek hesabından aktarılan tutarlardan yapılan ödemeler hariç olmak üzere, Kuruma aktarılabilecek olan kaynağın üst limiti olan 25 milyar TL tutarındaki limite dahil edilmez.

(3) Müsteşarlık, işletme hesabındaki tutarın 5 milyon TL'nin altına düşmesi durumunda işletme hesabına hesap bakiyesi 50 milyon TL'ye ulaşana kadar destek hesabı aracılığı ile aktarım yapmaya yetkilidir. Kurum, destek hesabına aktarılan tutarın tamamını en geç takip eden iş günü işletme hesabına aktarır. İşletme hesabının bakiyesi 5 milyon TL'nin altına düştüğünde, Kurum işletme hesabının bakiyesinin 5 milyon TL'nin altına düştüğüne dair belgeyi ve talep edilen tutara ilişkin resmi yazıyı Müsteşarlığa iletir. Müsteşarlık en geç 10 iş günü içinde bu talebi karşılar.

(4) Kurum, işletme hesabındaki bakiye tutarları nemalandırmakla yükümlüdür.

(5) Müsteşarlığın 5018 sayılı Kanun ile diğer mevzuat kapsamındaki sorumluluğu, ödeneğin mevzuatta öngörülen usul ve esaslara uygun olarak Kuruma aktarılması ile sınırlıdır. Kaynakların etkili, etkin ve ekonomik olarak kullanılmasına yönelik sorumluluk Kuruma aittir.”

MADDE 8-

➤ İzleme Ve Denetim

(1) Kurum, Müsteşarlıkça talep edilecek her türlü bilgi ve belgeyi Müsteşarlığa vermekle yükümlüdür.

(2) Kurum, yılda bir defa masrafları Kurum tarafından karşılanmak üzere, bir bağımsız denetim şirketi aracılığı ile denetlenir ve denetim raporu Müsteşarlığa sunulur.

MADDE 9--(Değişik: RG-10/03/2017-30003, 27/02/2017 tarih ve 2017/9969 sayılı Karar)

➤ Portföy Garanti Sistemi Kapsamında Hazine Desteği Kullandırılması

(1) Müsteşarlık bu Karar ile belirlenen usul ve esaslar uyarınca Kurum tarafından kredi verenlere tahsis edilen kefalet limiti üzerinden belirlenen azami kefalet oranı ve tazmin üst limitine uygun olarak kredi verenler tarafından yararlanıcılara kullandırılan kredi işlemlerinden kaynaklanan tazminleri karşılar.

(2) Kurum tarafından Müsteşarlık desteği ile sağlanan toplam kefalet tutarının asgari %80'i PGS kapsamında kullandırılır ve PGS kapsamında kullandırılan toplam kefalet tutarının asgari %70'i KOBİ tanımını haiz yararlanıcılara kullandırılır.

(3) Müsteşarlık, PGS aracılığı ile muhtelif sektör ve yararlanıcı gruplarında uygulanmak üzere 4 üncü ve 5 inci maddelerde belirtilen genel usul ve esaslar kapsamında, daha önce kefalet verilen tutarlar hariç olmak üzere, kefalet verilen azami kredi vadesini ve anapara ödemesiz dönemini, kefalet oranını, yararlanıcı

türleri için kefalet limitleri ile komisyon tutar ve/veya oranını belirlemeye ve değiştirmeye yetkilidir.

(4) Kredi verenlere Kurum tarafından tahsis edilen kefalet limitlerinin belirlenmesine ilişkin hususlar Müsteşarlık ile Kurum arasında yapılacak protokol ile belirlenir.”

MADDE 10-

➤ **Hazine Desteğinin Uygulama Esasları**

(1) 4 üncü ve 5 inci maddelerde belirtilen hususlara bağlı kalmak şartıyla portföy garanti sistemi için Hazine desteğinin uygulama esasları Müsteşarlık tarafınca belirlenir.

MADDE 11-

➤ **Temerrüt, Tazmin Ve Diğer Hususlar**

(1) Tazmin ve temerrüt süreçleri ile bunlara ilişkin uygulama esasları, 6. maddeye bağlı kalmak şartıyla Müsteşarlık tarafından belirlenir.

MADDE 12- (Değişik: RG-10/03/2017-30003, 27/02/2017 tarih ve 2017/9969 sayılı Karar)

➤ **Diğer Düzenlemeler ve Protokol**

(1) Müsteşarlık, bu Karar'da belirlenen usul ve esasların ayrıntılarına ilişkin düzenleme yapmaya yetkilidir.

(2) Bu Karar ve Müsteşarlık tarafından yapılan diğer düzenlemeler çerçevesinde, Müsteşarlık ile Kurum arasında imzalanan Protokolün şartlarını tespit etmeye ve bu şartlar çerçevesinde taahhütte bulunmaya Bakan yetkilidir. Söz konusu protokol ve ilgili dokümanlara dair her türlü hazırlık, temas ve müzakereler Müsteşarlık tarafından yürütülür ve sonuçlandırılır.

MADDE 13-

➤ Yürürlükten Kaldırılan Mevzuat

(1) 25/2/2015 tarihli ve 2015/7331 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Kredi Garanti Kurumlarına Sağlanacak Hazine Desteğine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Karar yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1-(Değişik: RG-10/03/2017-30003, 27/02/2017 tarih ve 2017/9969 sayılı Karar)

(1) 14/7/2009 tarihli ve 2009/15197 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı, 25/2/2015 tarihli ve 2015/7331 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ve bu Karar kapsamında Müsteşarlık ile Kurum arasında imzalanan 07/12/2016 tarihli protokol kapsamında Kurum tarafından verilmiş olan kefaletler aynı koşullarda devam eder. Müsteşarlık ile Kurum arasındaki protokol yenilenene kadar hâlihazırdaki protokol geçerlidir.

GEÇİCİ MADDE 2- (1) 2015/7331 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının 11 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan hükümler 31/12/2017 tarihine kadar geçerli olmaya devam eder.

GEÇİCİ MADDE 3- (1) 2015/7331 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının geçici 2 nci maddesinde yer alan hükümler 31/12/2016 tarihine kadar uygulanmaya devam eder.

GEÇİCİ MADDE 4 – (Değişik: RG-10/03/2017-30003, 27/02/2017 tarih ve 2017/9969 sayılı Karar)

(1) Bu Karar'ın Geçici 1 inci maddesinde belirtilen 14/7/2009 tarihli ve 2009/15197 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (2) numaralı alt bendinde yer alan denizcilik sektörü işletme ve yatırım kredilerine ilişkin süre ve vadeler 1 er yıl uzatılmıştır.

MADDE 14- Yürürlük

(1) Bu Karar yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 15- Yürütme

Bu Karar hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

EK-2

(1.1.2019 Tarihi İtibariyle E-Fatura, E-Arşiv Fatura Ve E-Defter Uygulamalarına Zorunlu Olarak Dahil Olması Gereken Mükellefler Hakkında Duyuru)

20.6.2015 tarih ve 29392 sayılı Resmi Gazete yayımlanarak yürürlüğe giren ve e-Fatura ve e-Defter uygulamaları çerçevesinde zorunluluk getirilen mükelleflerin kapsamını belirleyen 454 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği'nden anlaşılacağı üzere;

a) 2017 hesap dönemi brüt satış hasılatı 10 Milyon TL ve üzeri olan mükelleflere:

İlgili hesap dönemine ilişkin gelir/kurumlar vergisi beyannamesinin verileceği tarihi takip eden hesap döneminin başından itibaren (normal hesap dönemine tabi olanlar için bu tarih 1/1/2019'dur).

b) 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununa ekli (I) sayılı listedeki malların imali, ithali, teslimi vb. faaliyetleri nedeniyle Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK)'ndan lisans alan mükelleflere (Bayilik lisansı olanlar, münhasıran bu lisansa sahip olmaları nedeniyle bu bent kapsamında değerlendirilmeyecektir.)

Lisans aldıkları tarihi izleyen hesap döneminin başından itibaren (lisans alma tarihi ile izleyen hesap dönemi arasındaki sürenin üç aydan kısa olması halinde isteyen mükellefler açısından bir sonraki hesap döneminin başından itibaren)

c) 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununa ekli (III) sayılı listedeki malları imal, inşa ve ithal eden mükelleflere,

Mükellefiyet tesis ettirdikleri tarihi izleyen hesap döneminin başından itibaren (mükellefiyet tesis tarihi ile izleyen hesap dönemi arasındaki sürenin üç aydan kısa olması halinde isteyen mükellefler bir sonraki hesap döneminin başından itibaren),

e-Fatura ve e-Defter uygulamalarına geçme zorunluluğu getirilmiştir.

Öte yandan, 24.12.2015 tarih ve 29572 sayılı Resmi Gazete yayımlanarak yürürlüğe giren ve **İnternet Satışı Nedeniyle e-Arşiv Uygulamasına Geçiş Zorunluluğu Getirilen** mükelleflerin kapsamını belirleyen 464 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği'den anlaşılacağı üzere;

İnternet üzerinden mal ve hizmet satışı yapan ve 2017 hesap dönemi brüt satış hasılatı 5 Milyon TL ve üzerinde olan mükelleflere 1.1.2019 tarihi itibariyle e-Arşiv Uygulamasına geçme zorunluluğu getirilmiştir.

Bu kapsamda, belirtilen özellikleri haiz mükelleflerimizin vergisel uygulamalar bakımından hukuki bir sorun yaşamaması ve cezai işlemlere maruz kalmaması adına 31.12.2018 tarihine kadar (bu tarih dahil) e-Fatura, e-Arşiv Fatura ve e-Defter uygulamalarına ilişkin gerekli başvurularını ve hazırlıklarını aşağıdaki adresler üzerinden elektronik ortamda yapmaları gerekmektedir.

MALİ MÜHÜR BAŞVURUSU İÇİN: <https://mportal.kamusm.gov.tr/bp/edf.go>

E-FATURA BAŞVURUSU İÇİN: <https://portal.efatura.gov.tr/efaturabasvuru/>

E-DEFTER BAŞVURUSU İÇİN: <https://uyg.edeften.gov.tr/edeftenbasvuru/>

Temin işlemlerinin alabileceği süreler de göz önünde bulundurularak elektronik imza araçlarının, e-Fatura, e-Arşiv Fatura ve e-Defter uygulamalarına son başvuru tarihi olan 31.12.2018 tarihinden önce temin edilmesi, söz konusu uygulamalara mükelleflerimizin süresinde başvuru yapılması bakımından önem arz etmektedir.

Mükelleflerimizin elektronik imza araçlarının başvurusu sırasında, mükellefiyetlerine ilişkin vermiş oldukları ve ilgili sertifika makamları tarafından da MERSİS ve MERNİS kayıtları çerçevesinde kontrol edilip kendilerine ilgili başvuru uyarı ekranlarında gösterilen bilgilerini; mali mühür veya nitelikli elektronik sertifikaların hatasız, doğru şekilde üretimi ve zaman kaybına yol açmaması bakımından dikkatle kontrol etmeleri gerekmektedir.

Kamuoyuna önemle duyurulur.

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı : Veysel SERİN
Uyruğu : T.C.
Doğum Yeri ve Tarihi : Erdemli/20.07.1985
Telefon : 0555 665 3885
Faks : -
e-mail : veysel_33_erdem@hotmail.com

EĞİTİM BİLGİLERİ

Derece		Bitirme Yılı
Yüksek Lisans	: Necmettin Erbakan Üniversitesi, Meran, Konya	2019
Üniversite	: Denizli Pamukkale Üniversitesi, Kınıklı, Denizli	2009
Lise	: Erdemli Lisesi, Erdemli, Mersin	2003
Orta Okul	: Hacı Ömer Serin Orta Okulu, Erdemli, Mersin	2000
İlk Okul	: Türbe İlk Öğretim Okulu, Erdemli, Mersin	1997